

MGA BABAYE:

USA KA BIBLIYANHONG PANAGWAY

HARVESTIME INTERNATIONAL INSTITUTE

Kini nga kurso kabahin sa **Harvestime International Institute**, usa ka programa nga gide sinyo aron sa pagsangkap sa mga magtotoo alang sa epektibo nga espirituhanong pag-ani.

Ang nag-unang mga tema sa pagbansay-bansay mao ang pagtudlo kon unsa ang gipanudlo ni Jesus, nga mikuha sa mga tawo nga mga mangingisda, mga maniningil sa buhis, ug uban pa, ug mibag-o kanila ngadto sa mapuslanong mga kristohanon nga moabot sa ilang katilingban uban sa Ebanghelyo nga adunay pagpakita ug gahum.

Kini nga manwal maoy usa ka kurso sa pipila ka mga modyuls sa kurikulum nga magapalihok sa mga magtotoo gikan sa paghanduraw ngadto sa pagpahimutang, pagpadaghan, pagorganisar, ug pagpalakaw aron sa pagkab-ot sa tumong sa pag-ebanghelyo.

MGA KAUNDAN

Unsaon Paggamit Kini Nga Manwal	2
Mga Sugyot Sa Grupo nga Pagtuon	3
Pasiuna	4
Mga Tumong sa Kurso	5
1. Sa Sinugdan	6
2. Ang Pagkahulog sa Babaye	14
3. Dumuloong ug Takus nga Babaye	26
4. Ang Libro ni Ruth	39
5. Ang Libro ni Ester	52
6. Ang Relasyon ni Jesus sa mga Babaye	61
7. Ang Ministeryo ni Jesus sa mga Babaye	69
8. Ang mga Babaye sa Libro sa mga Buhat.	79
9. Ang mga Babaye diha sa mga Epistola: Piho nga mga Ministeryo	86
10. Ang mga Babaye diha sa mga Epistola: Posisyon diha sa Simbahan	92
11. Ang mga Babaye diha sa mga Epistola: Pinasahi nga mga Instruksyon	102
12. Inyong Dapit sa Ministeryo	115
13. Mga Hagit ug mga Kadungganan	131
14. Ministeryo sa mga Babaye	141
15. Tanang mga Babaye diha sa Biblia	154
Mga Tubag sa Kinaugalingong mga Eksamen	168

UNSAON PAGGAMIT KINI NGA MANWAL

PORMAT SA MANWAL

Ang matag leksyon naglangkob sa:

Mga Tumong: Kini mao ang mga kalab-oton nga kinahanglang makab-ot pinaagi sa pagtuon sa kapitulo. Basaha una usa magsugod sa leksyon.

Sag-uluhong Bersikulo: Kini nga bersikulo nagpatigbabaw sa mga nag-unang konsepto sa kapitulo. Sag-uloha kini.

Hisgutan sa Kapitulo: Tun-i ang matag seksyon. Gamita ang inyong Biblia sa pagtan-aw sa bisan unsa nga pakisayran nga wala iimprinta sa manwal.

Kinaugalingong Eksamen: Kuhaa kini nga eksamen pagkatapos magatu-on sa kapitulo. Su layi sa pagtubag ang mga pangutana sa walay paggamit sa inyong Biblia o niini nga manwal. Sa diha nga kamo matapos na sa kinaugalingong eksamen, i-tsek ang inyong mga tubag diha sa tubag nga seksyon nga gihatag sa katapusan sa basahon.

Alang sa Dugang Pagtuon: Kini nga seksyon makatabang kaninyo nga mopadayon sa inyong pagtuon sa Pulong sa Dios, ipalambo ang inyong mga kahanas sa pagtuon, ug gamita ang inyong nakat-onan sa inyong kinabuhi ug ministryo.

Katapusang Eksaminasyon: Kon kamo nalista niini nga kurso para adunay grado, makada wat kamo ug katapusang eksaminasyon niini nga kurso. Sa pagtapos niini nga kurso, kinahanglan nga makompleto ninyo ang eksaminasyon ug ibalik kini alang sa grado ingon sa gisugo.

DUGANG MATERIALES NGA GIKINAHANGLAN

Kinahanglanon ninyo ang King James nga hubad sa Biblia

MGA SUGYOT ALANG SA GRUPONG PAGTUON

UNANG PANAGTIGOM

Pagsugod: Sugdan sa pag-ampo ug magpaila-ila. Mag-inilhanay sa usag-usa ug itala ang mga estudyante.

Paghimo ug mga pamaagi alang sa Grupo: Seguradohon kon kinsa ang mogiya sa mga miting, ang panahon, dapit, ug mga petsa alang sa sunod pa nga mga sesyon.

Pagdayeg ug Pagsimba: Dapita ang presensya sa Balaang Espiritu sa inyong sesyon sa pag bansay.

Iapod-apod ang mga Manwal sa mga Estudyante: Ipaila ang titulo sa manwal, pormat, ug mga tumong sa kurso nga gihatag sa unang pipila ka mga pahina sa manwal.

Himoa ang Unang Buluhaton: Ipabasa sa mga estudyante ang mga kapitulo nga nakatuka ug ipakuha ang kinaugalingong eksamen sa dili pa ang sunod nga panagkita. Ang gidaghanon sa mga kapitulo nga ituka matag miting mag-agad sa gitag-on sa mga kapitulo, sa sulod niini, ug sa mga abilidad sa inyong grupo.

IKADUHA UG SA SUNOD PANG PANAGTIGOM

Pagsugod: Pag-ampo. Pag-abi-abi ug irehistro ang mga bag-ong estudyante ug iapod-apod sa kanila ang manwal. Kuhaa ang listahan sa mitambong. Tagai ug panahon sa pagdayeg ug pag simba.

Balikan Pagtuon: Ipresentar ang usa ka mubo nga kinatibuk-an sa gitun-an sa naunang miting.

Leksyon: Hisguti ang matag seksyon sa kapitulo gamit ang mga **oluhan** nga adunay dagkong mga letra ingon nga latid sa usa ka pagtulun-an. Pangutan-a ang mga estudyante kon aduna bay mga pangutana o mga komentaryo sa ilang gitun-an. Iaplikar ang leksyon sa mga kinabuhi ug sa mga ministryo sa inyong mga estudyante.

Kinaugalingong eksamen: Balikan ang kinaugalingong eksamen sa mga estudyante nga na tapos. (Pahinumdom: Kon dili ninyo gusto nga ang mga estudyante adunay sumbanan sa mga tubag sa kinaugalingong eksamen, mahimong pilason ang mga panid sa tubag sa likod sa matag manwal.)

Alang sa Dugang Pagtuon: Mahimo nga buhaton kini nga mga proyekto sa usa ka grupo o sa indibidwal nga basehan.

Katapusang Eksaminasyon: Kon kamo nalista niini nga kurso para adunay grado, makadawat kamo ug katapusang eksaminasyon niini nga kurso. Sa pagtapos niini nga kurso, kinahanglan nga makompleto ninyo ang eksaminasyon ug ibalik kini alang sa grado ingon sa gisugo.

Modyul: Espesyalisasyon
Kurso: Mga Babaye: Usa ka Bibliyanhong Panagway

PASIUNA

Adunay daghang mga tingog sa kalibutan karon nga nagasulti alang sa mga babaye.

-Kita nakadungog sa tingog nga ginganlan sa ubang mga nasud ug “Kagawasan alang sa mga Kababayan-an” nga nagatawag alang sa pareho nga mga katungod sa tanan nga mga babaye bisan asa.

-Sa ubang mga nasud, ang tingog sa tradisyon gipatugbaw nga nagapiog sa mga babaye sa pagkamasulondon.

-Ang mga nagtuon sa Biblia nagdebati sa hataas nga panahon mahitungod sa papel sa mga babaye diha sa simbahan.

Sa kinatibuk-an, ang pagtagad sa hilisgutan sa mga babaye nakatumbok sa ilang katuyoan ug posisyon sa katilingban. Daghay modernong mga kalihokan nga nagaawhag sa kagawasan alang sa mga babaye nasobrahan ang pagsumbalik sa mga problema ug mga kabalaka nga giatubang sa mga babaye.

Ang mga kalihokan alang sa mga babaye dili bag-o. Kini masubay ngadto sa unang babaye, si Eva, nga nangita ug kagawasan gikan sa pagdumala sa Dios. Ang tinood nga kagawasan sa mga babaye miabot lamang pinaagi kang Jesu-Kristo ug ang pag-ila sa mga sumbanan ug mga prinsipyo nga nagdumala sa pagkababaye nga gipadayag sa Pulong sa Dios.

Kini nga kurso nagtingob sa tanang gitudlo sa Biblia mahitungod sa mga babaye. Kini dili lamang giya sa pagtuon, apan usa ka reperensya tungod kay kini naglista sa tanang mga tudling mahitungod sa mga babaye ug mga reperensya sa tanang indibiduwal nga mga babaye nga gisulti sa Pulong sa Dios.

Karon, “Tugoti nga ang yuta makadungog sa iyang tingog” sa hilisgutan sa pagkababaye nga atong gipalambo gikan sa Kasulatan: Mga Babayae: Usa ka Bibliyanhong Panagway.

MGA TUMONG SA CORSO

Sa pagkahuman niini nga kurso kamo makahimo sa:

- Pagtingob sa kasaysayan sa mga babaye ingon sa gipadayag diha sa Biblia.
- Paglista sa mga katuyoan diin ang mga babaye gilalang.
- Pagtandi sa duha ka klase nga mga babaye nga gihisgutan diha sa mga Proverbio.
- Pagpasabot sa papel sa mga babaye sa yutan-ong ministeryo ni Jesu-Kristo.
- Pagtingob sa Bibliyanhong posisyon sa mga babaye ingon sa gipadayag diha sa mga Buhat ug mga Epistola.
- Pagdukomento gikan sa Kasulatan sa mga oportunidad sa ministeryo nga bukas alang sa Kristohanong mga babaye.
- Pagtingob sa Libro ni Ruth.
- Pagtingob sa Libro ni Ester.
- Pagpadayon sa kaugalingong pagtuon sa mga babaye gikan sa Kasulatanhong panglantaw.
- Pagpakigsulti kon unsay inyong nakat-onan sa mga babaye gikan sa Kasulatan.
- Pagsugod ug ministeryo ngadto sa mga babaye.

KAPITULO 1

SA SINUGDAN

MGA TUMONG:

Sa pagkahuman niini nga kapitulo kamo makahimo sa:

- Pagsulat sa sag-ulohong bersikulo gikan sa panumduman.
- Paghatag ug Kasulatanhong reperensya sa sinugdan sa babaye.
- Pagtingob sa langitnong paglalang sa babaye.
- Paghulagway sa iyang Bibliyanhong mga relasyon sa Dios ug sa tawo.
- Pag-ila sa orihinal nga mga katuyoan diin ang lalaki ug babaye gilalang.

SAG-ULOHONG BERSIKULO:

Ug gibuhat sa Dios ang tawo sa iyang kaugalingong dagway, sa dagway sa Dios gibuhat niya sila, lalaki ug babaye iyang gibuhat sila. (Genesis 1:27)

PASIUNA

Ang libro sa Genesis diha sa Biblia gitawag nga libro sa mga sinugdan. Kini nagtala sa sinugdan sa kalibutan, sa lalaki ug babaye, sa sala ug sa plano sa Dios alang sa kaluwasan, ug sa pagporma sa mga nasud.

Ang unang kapitulo sa Genesis naghubit sa paglalang sa kalibutan. Ang ikaduhang kapitulo nagsulti sa paglalang sa lalaki nga adunay paghisgot sa babaye sa 1:27. Ang nag-unang reperensya nga nagahulagway sa gigikanan sa babaye anaa sa Genesis kapitulo 2.

Ug si Jehova nga Dios miingon: Dili maayo nga ang tawo mag-inusara; pagabuhatan ko siyag katabang nga angay kaniya.

Ug gipahinanok ni Jehova nga Dios si Adan ug nakatulog siya; ug mikuha siya ug usa sa iyang mga gusok ug gitakpan niya ang unod sa dapit niini;

Ug ang gusok nga gikuha ni Jehova nga Dios gikan sa tawo gibuhat niya nga usa ka babaye, ug iyang gidala siya ngadto sa lalaki,

Ug si Adan miingon: Kini mao karon ang bukog sa akong bukog, ug unod sa akong unod; siya pagatawgon nga babaye, kay gikuha siya gikan sa Lalaki.

**Tungod niini, ang lalaki magabiya sa iyang amahan ug sa iyang inahan, ug moipon siya sa iyang asawa, ug sila mahimong usa ka unod.
(Genesis 2:18; 21-14)**

Ang Biblia nagpadayag nga ang babaye:

GILALANG SA DIOS

Ang Genesis 2:7 naghigot nga ang tawo gilalang sa Dios gikan sa abog sa yuta. Ang Dios miginhawa ngadto sa tawo sa gininhawa sa kinabuhi, ug siya nahimong buhi nga kalag. Ang Dios nagdesisyon nga dili maayo alang kang Adan nga mag-inusara (Genesis2:22). Ang Dios nagpahinanok kang Adan, unya iyang gikuha ang usa sa iyang mga gusok ug gikan niana iyang gilalang ang unang babaye nga ginganlan ug Eva.

Si Adan nagtawag sa iyang kapikas nga babaye, nga nagpasabot nga “babaye nga tawo” o “sumpay sa lalaki” tungod kay siya gikuha gikan sa lalaki. Dinhi gikan ang pulong nga babaye.

GILALANG DIHA SA DAGWAY SA DIOS

Ang Genesis 2:26-27 nagpamatuod nga ang Dios naglalang sa parehong lalaki ug babaye diha sa iyang dagway.

Ug ang Dios miingon : Buhaton nato ang tawo sumala sa atong dagway, ingon sa kasama nato; ug magabuot sila sa mga isda sa dagat, ug sa mga langgam sa kalangitan, ug sa mga kahayopan, ug sa tibook nga yuta, ug sa tanan nga nagakamang sa tibook nga yuta.

Ug gibuhat sa Dios ang tawo sa iyang kaugalingong dagway, sa dagway sa Dios gibuhat niya sila, lalaki ug babaye iyang gibuhat sila. (Genesis 1:26-27)

UNANG RESPONSABILIDAD SA TAWO

Si Adan ug si Eva gisultihan sa Dios sa:

- Pagsanay
- Pagdaghan
- Pagpuno sa yuta
- Paggahum sa yuta
- Pagbulot-an sa matag buhi nga butang sa ibabaw sa yuta. (Genesis 1:28)

Kini maayo nga masayran nga ang unang sugo sa Dios sa lalaki ug babaye mao ang pagsanay. Ang Harvestime International Institute, diin kini nga yunit usa ka pinasahi nga kurso, nagsunod sa tema sa espirituhanong pagpangani, o pagkamabungahon, sa matag kurikulum. Ang Espirituhanong pagpamunga usa ka Bibliyanhong konsepto nga nagsubay niining unang sugo ngadto sa katapusan nga pag-ani sa taliwala sa mga nasud nga gitagna sa katapusan nga libro sa Pinadayag.

Si Adan ug si Eva mosanay sa matag dapit sa ilang tulo ka bahin nga kinaiyahan, pisikal, espirituwal, ug pangisip sa ilang pagpuno sa yuta, paggahum, ug pagbuot sa ibabaw niini.

ANG RELASYON SA BABAYE NGADTO SA DIOS

Ang babaye gilalang sa Dios, sumala sa dagway sa Dios, nga adunay walay katapusan nga kalag. (Genesis 2:7) nga may kalabutan sa Dios sa espesyal nga panag-uban. Kini nga relasyon usa ka espirituhanon tungod kay ang Dios espiritu (Juan 4:24). Ang Dios gusto sa usa ka espirituhanong relasyon uban kang Adan ug Eva sa (Genesis 3:18). Kini nga panaghiusa nabungkag tungod sa pagkahulog sa tawo ngadto sa sala, apan ang Dios nagtagana ug plano alang sa pagpasig-uli sa espirituhanong relasyon sa tawo ngadto sa iyang magbubuhay. Kamo makakat-on ug dugang pa niini sa sunod nga kapitulo.

ANG RELASYON SA BABAYE NGADTO SA LALAKI

Ang relasyon sa babaye ngadto sa lalaki maoy usa diha sa:

GUGMA:

Bisan tuod kini dili usa ka pagtuon sa Bibliyanhong mga tipo, ang usa ka pulong niini nga hilisgutan kinahanglan nga ipresentar aron masabtan ang orihinal nga relasyon tali sa lalaki ug babaye. Sa diha nga kita mosulti sa Bibliyanhong tipo, kita naghisot sa kamatuoran nga ang ubang mga panghitabo nga natala sa Kasulatan dili lamang importante sa ilang kaugali ngon apan sa mas dako pa nga espirituhanong mga kamatuoran.

Daghang mga tawo ug mga panghitabo sa Daang Tugon nga mga “tipo” sa epirituhanong mga kamatuoran nga gipadayag sa Bag-ong Tugon. Ang pagtuon sa mga tipo diha sa usa ka porma sa pagtuon sa Biblia diin ang Harvestime International Institue nagtudlo sa kurso nga nag-ulohang “Mamugnaong Pagtuon sa Biblia nga mga Paagi”

Ang paglalang sa babaye gikan sa lalaki maoy ehemplo sa tipo sa relasyon nga unya mamugna tali kang Ginoong Jesu-Kristo ug sa Iglesia. Samtang si Adan natulog, ang iyang kiliran giablihan ug ang babaye gilalang. Kapid-an ka mga siglo ang milabay si Jesus gilansang didto sa krus alang sa mga sala sa tanang katawhan, pinaagi sa pagkatulog diha sa iyang kamatayon ang Iglesia gilalang. Ang kiliran ni Kristo gidughang sa bangkaw ug adunay miagay nga dugo alang sa pagtubos ug tubig alang sa paghinlo sa Iglesia.

**...Ingon nga si Kristo nahigugma sa Iglesia ug iyang gihatag ang iyang kauga
lingon alang kaniya;**

**Aron kini balaanon niya sa ginahinloan niya pinaagi sa paghugas sa tubig uban
sa Pulong. (Efeso 5:25-26)**

Ang paglalang sa babaye nagsulti sa gugma nga relasyon, nga susama niadtong namugna tali kang Jesu-Kristo ug sa Iglesia. Kini maoy usa ka lalum, mainantuson, espirituhanon nga gugma, dili lawasnon nga gugma nga basi sa panggawas nga kaanyag o katahum.

PANAG-UBAN:

Ang Dios miingon dili maayo alang sa usa ka tawo nga mag-inusara. Iyang gituyo nga ang lalaki ug babaye mag-uban.

PAGTINABANGAY:

Ang Dios miingon nga siya molalang ug “katabang nga angay” sa lalaki. (Genesis 2:18). Ang parehong Hebreohanon nga pinulongan alang sa katabang nga angay, Azyer, makita 40 ka basis sa Daang Tugon ug kasagaran gigamit sa pagsulti nga ang Dios katabang sa iyang mga katawhan. Ang Pulong wala magpasabot sa pagpasakop. Ingon nga ang Dios dili gayud ilalum sa pagsakop sa tawo. Hinonoa, kini naghulagway sa paghatag, paghigugma, pag-atiman, nga relasyon sa pagtabang nga susama niadtong namugna tali sa Dios ug sa tawo.

PASALIG:

Ang Genesis 2:24 naghisgot sa relasyon nga adunay pasalig tali sa lalaki ug babaye. Ang lalaki kinahanglan nga:

-Mobiya sa iyang amahan ug sa iyang inahan	Pangisip nga pasalig
-Moipon sa iyang asawa	Pagbati nga pasalig
-Sila mahimong usa ka unod	Pisikal nga pasalig

Ang gugma, panag-uban, pasalig ug sinabtanay nga pagtinabangay sa relasyon mao ang mga kalidad sa panag-uban nga gidesinyo sa Dios tali sa lalaki ug babbaye.

KINAUGALINGONG EKSAMEN

1. Isulat ang nag-unang Bibliyanhong pakisayran nga naghubit sa paglalang sa babaye.

---

2. I- tsek ang mga butang sa ubos nga dili kabahin sa orihinal nga mga katuyoan sa Dios sa lalaki ug babaye.

___ Pagdaghan

___ Pagsanay

___ Paggahum sa yuta

___ Pag-organisar ug mga ciudad ug mga komunnidad

___ Pagbulot-an sa tanang buhing binuhat

___ Pagpuno sa yuta

3. I-tsek ang husto nga tubag. Ang relasyon tali sa mga babaye ug sa Dios maoy:

___ Pisikal lamang, ingon nga kita gibuhath sumala sa iyang dagway

___ Dili lamang pisikal kondili espirituhanong relasyon

___ Dili posible, tungod sa pagkahulog sa tawo ngadto sa sala.

4. Ilista ang nag-umang upat ka mga relasyon nga namugna tali sa lalaki ug babaye. Ihatag ang husto nga mga pakisayran sa Biblia sa matag relasyon.

	Relasyon	Pakisayran
1.	_____	_____
2.	_____	_____
3.	_____	_____
4.	_____	_____

5. I-tsek ang husto nga pahayag mahitungod sa pulong nga “Katabang nga angay” nga gigamit alang sa babaye diha sa relasyon uban sa lalaki sa Genesis 2. Ang katabang nga angay...

_____ Nagpasabot nga ang babaye mahimong ulipon sa lalaki.

_____ Nagpasabot nga pareho sa Dios ingon nga katabang sa iyang mga katawhan.

_____ Kini dili Kasulatanhon nga pulong alang sa relasyon tali sa lalaki ug babaye.

6. Isulat ang sag-ulohong bersikulo gikan sa panumduman.

(Ang mga tubag sa eksamen gihatag sa katapusang kapitulo niini nga manwal)

ALANG SA DUGANG PAGTUON

Dugangi ang inyong kahibalo mahitungod sa sinugdanan. Tun-i ang matag reperensiya sa Biblia ug itingob kung unsay gitudlo mahitungod sa paglalang ingon sa gipakita sa ehemplo.

Reperensiya

Katingbanan

Exodo 20:11

Gilalang sa Dios ang kalibutan sulod sa unom ka adlaw, mipahulay sa ikapito ug gitawag kining adlaw nga Igpapahulay.

Nehemias 9: 6

Job 12: 9

Job 26: 7

Job 38: 4-7

Salmo 24: 2

Salmo 33: 6

Salmo 95: 5

Salmo 102: 25

Salmo 104: 5

Isaias 40:28

Isaias 45:12

Isaias 48:13

Mga Buhat 4:24

Mga Buhat 7:50

Mga Buhat 14:15

Mga Hebreohanon 11: 3

KAPITULO 2

ANG PAGKAHULOG SA BABAYE

MGA TUMONG:

Sa pagkahuman niini nga kapitulo kamo makahimo sa:

- Pagsulat sa sag-ulohong bersikulo gikan sa panumduman.
- Paghulagway sa inisyal nga pagkahulog sa babaye ngadto sa sala.
- Paglista sa mga silot sa sala.
- Pag-ila sa mga reperensya sa Biblia nga naghatag sa unang saad sa usa ka Manluluwas.
- Pag-ila sa liyok sa tintasyon ug sala.

SAG-ULOHONG BERSEKULO:

Ug ibutang ko ang panagkaaway sa taliwala mo ug sa babaye, ug sa taliwala sa imong kaliwat ug sa iyang binhi; siya magasamad sa imong ulo, ug ikaw maga samad sa iyang tikod. (Genesis 3:15)

PASIUNA

Ang Genesis 3 tingali mao ang labing makapasubo nga kapitulo sa tibook Biblia, apan sa samang higayon ang labing maanindot. Sa dili pa ipadayon kini nga leksyon basaha ang Genesis 3 sa inyong Biblia.

ANG TINTASYON

Si Satanas misulod sa talan-awon sa Genesis kapitulo 3 ingon nga bitin, nga maoy laing ngalan alang kaniya (tan-awa sa Pinadayag 12: 9). Siya sa pagkatinuod nagpakita sa porma ug dagway sa usa ka bitin o halas. Aron hingpit nga masabtan ang tintasyon ni Eva, kinahang lan natong timan-an ang unang mga instruksyon sa Dios sa tawo:

Ug si Jehova nga Dios nagsugo sa tawo nga nagaingon: Makakaon ka sa tanan nga kahoy sa tanaman;

Apan sa kahoy sa pag-ila sa maayo ug sa dautan, dili ka magakaon niini; kay sa adlaw nga mokaon ka niini, mamatay ka gayud. (Genesis 2: 16-17)

Ang unang lakang sa pagkahulog ni Eva ngadto sa sala mao ang pagkaanaa sa sayop nga dapit. Sa Genesis 3 atong makita nga siya duol sa gidili nga kahoy. Ang Mga Proverbio nagpahayag sa dalan sa pagkadautan:

Likayi kini, ayaw pag-agi haduol niini, tumipas ka gikan niini, ug padayon. (Proverbio 4:15)

Ikaduha, si Eva dili unta nakigsulti kang Satanas kansang unang mga pulong nangutana sa mga panudlo nga gihatag sa Dios:

Ug siya miingon sa babaye: Diay, ang Dios miingon: Dili kamo makakaon sa tanan nga mga kahoy sa tanaman? (Genesis 3: 1)

Ang pagpangutana sa kamatuoran sa Pulong sa Dios maoy kasagarang pagsugod ni Satanas sa proseso sa pagtintal. Sa pagtubag kang Satanas, si Eva nasayop sa pagsuti sa Pulong sa Dios. Siya nagdugang sa mga panudlo sa Dios maingon man nagminos sa silot sa sala:

Apan mahitungod sa bunga sa kahoy nga anaa sa taliwala sa tanaman, miingon ang Dios; Dili kamo magkaon niana, bisan maghikap niana, aron kamo dili mamatay. (Genesis 3: 3)

Itandi kini nga bersikulo sa Genesis 2: 16-17. Ang Dios wala moingon nga "dili ninyo paghikapon kini." Kini gidugang na ni Eva. Sukad sa sinugdan, ang tawo nagsugod sa pagdugang sa iyang mga ideya, mga instruksyon, ug legalismo ngadto sa Pulong sa Dios. Ang Dios usab nag-ingon "ikaw sa pagkatinuod mamatay." Kini mao ang silot sa pagkaon sa kahoy. Si Eva miusab niini ngadto sa "aron dili ka mamatay," nga nagkahulogang "ikaw tingali mamatay."

Karon, adunay susama nga kalagmitan nga maminosan ang silot sa sala. Ang mga tawo moingon, "Sa tinuod lang ang matarung nga Dios dili mopadala kang bisan kinsa ngadto sa Impyerno!" Sa pagkatinuod, ang Dios dili mopadala kang bisan kinsa ngadto sa impyerno. Ang tawo mipili sa pag-adto didto sa iyang kaugalingon nga makasasalang mga binuhatan. Ang silot sa sala nagpabilin nga walay katapusang panagbulag gikan sa presensya sa Dios didto sa impyerno. Ang mga tawo kasagaran wala moila sa sala kon unsa kini. Ang aborsyon gitawag nga usa ka paagi sa "pagkontrol sa pagpanganak" imbis nga pagpatay. Ang pagpanapaw nga mga relasyon usahay gitawag nga "mga butang sa gugma."

Sa pagtubag kang Eva, gisupak ni Satanas ang Pulong sa Dios:

Ug ang bitin miingon sa babaye: Dili gayud kamo mamatay.

Kay hingbaloan sa Dios, nga sa adlaw nga kamo mokaon niini ang inyong mga mata mangabuka, ug mahimo kamong sama sa Dios, nga manghibalo sa maayo ug dautan. (Genesis 3: 4-5)

Sa mosunod nga tsart, timan-i ang sayop nga paggamit sa Pulong sa Dios sa unang pagtintal:

Una: Gipangutana

Genesis 3:1

“Ang Dios ba nag-ingon?”

Ikaduha: Gidugang sa

Genesis 3:3

Ni mohikap niini

Ikatulo: Ang silot sa sala gimosan

“Basin ikaw mamatay” imbis nga “ikaw mamatay gayud”

Genesis 3:3

Ikaupat: Gisupak

Genesis 3:4

“Ikaw dili gayud mamatay”

Mahinungdanon ang pag-ila niini nga sumbanan, kay usa kini sa gigamit ni Satanas sa pagtin tal kaninyo sa pagpakasala. Siya nag-akusa sa Pulong sa Dios ug naningkamot nga makahimo sa pagdiskontento. Si Eva balaan sa atubangan sa Dios sa nindot nga palibot sa tanaman, apan si Satanas naghimo kaniya nga diskontento. Gipatuo niya ang babaye nga mahimong sama sa dios ug masayud sa tanan. Ang pagkadiskontento modala ngadto sa sala. Pananglitan, ang ka subo sa kahimtang sa panalapi maoy hinungdan sa mga tawo nga manulis, mangawat, ug manikas. Ang pagkadiskontento sa kaminyoon mohatud sa pagpanapaw nga mga relasyon.

Si Satanas buot nga ilain (ibulag) si Eva gikan sa Dios. Si Satanas nagsulti nga ang Dios nasyud nga siya makadawat ug dako nga kaayohan gikan sa pagkaon niini nga kahoy. Siya mas may kahibalo ug mahimong sama sa Dios. Sa pagkatinuod siya miingon, "Ang Dios wala kaayo naghunahuna ug daghan alang kanimo, Eva, sa paglimod kanimo niining talagsaon nga oportunidad." Si Eva unta mitubag, "Ako sama sa Dios, tungod kay siya gilalang sa dagway sa Dios.

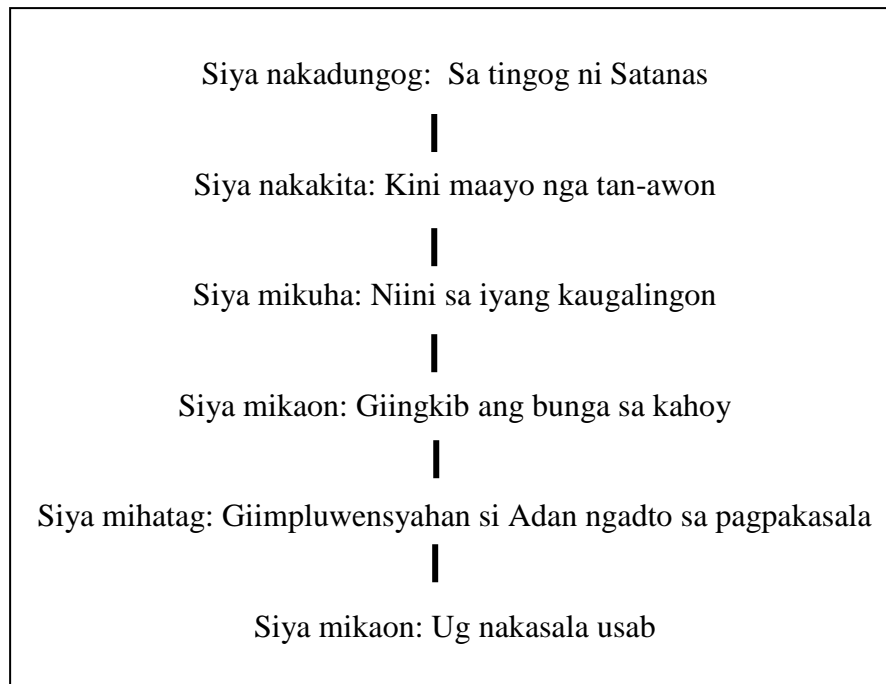
Hinumdomi kanunay: Ang sala kasagaran mahitabo nga nagtakuban isip oportunidad.

ANG PAGKAHULOG

Ang Genesis 3: 6 naghulagway sa labing mangitngit nga panahon sa tawhanong kasaysayan:

Ug sa pagkakita sa babaye nga ang kahoy maayo nga kan-on ug nga kini maka pahimuot sa mga mata, ug ang kahoy takus tinguhaon aron mahimong maalamon, iyang gikuha ang bunga niini, ug mikaon, ug gihatagan usab niya ang iyang bana, kauban niya; ug siya mikaon. (Genesis 3: 6)

Timan-i ang pag-uswag sa sala:

Mahinungdanon nga hinumdoman kini nga sumbanan, tungod kay pareho kini nga sumbanan nga gisundan sa mga tawo karon sa ilang pagkahulog ngadto sa sala. Una, si Eva anaa sa sayop nga dapit. Gipahimutang niya ang iyang kaugalingon sa usa ka dapit diin siya mahimo nga tintalon. Unya siya naminaw sa kaaway, si Satanas

Dayon siya mitan-aw nga mapangandoyon sa butang nga gidili sa Dios. Ang tintasyon dinhi sa gihapon anaa pa sa halayo, apan sa diha nga si Eva mipadayon sa pagkuha ug pagkaon sa kahoy. Siya nakig-ambit nianang ginganlan sa Dios nga SALA.

Ang katapusan nga resulta mao nga ang iyang sala nakaapekto kang Adan sa dihang siya mihatag sa bunga ngadto kaniya ug siya mikaon. Sa diha nga kamo makasala, kini kasagaran makaapekto niadtong anaa sa inyong palibot ug sa diha nga sila makasala, sila misulod sa parehong makadaut nga liyok sa sala.

Ang mga Salmo nagpasidaan sa susama nga pag-uswag:

Bulahan ang tawo nga wala magalakaw sa tambag sa mga dautan, ni magatindog sa dalan sa mga makasasala, ni magalingkod sa mga lingkoranan sa mga mayubiton;

Apan ang iyang kalipay anaa sa kasugoan ni Jehova; ug sa Kasugoan niya magapamalandong siya sa adlaw ug gabii. (Salmo 1: 1-2)

Una kamo maglakaw sa tintasyon sa sala. Kon dili kamo mokalagiw, kamo sa dili madugay mobarog (mohunong) sa paghunahunaa niini. Sa kataposan, kamo magalingkod sa lingkoranan sa dapit sa sala.

Tan-awa ang mosunod nga diyagrama. Bisan asa sa liyok sa tintasyon ug sala, ang liyok mabungkag pinaagi sa gahum ni Jesu-Kristo kinsa nagbayad sa silot alang sa sala sa tanang katawhan.

Ang Liyok sa Sala

- Nagalakaw sa dapit sa tintasyon ↪
- Nakakita sa gidili nga sala, nagdayeg niini ↪
- Nakadungog sa tingog ni Satanas ↪
- Nagakuha (nagadawat) sa tintasyon sa pagpakasala. ↪
- Nagapakig-ambit: Nagasulod ngadto sa sala ↪
- Nagadani sa uban sa pagpakasala

Ang liyok sa sala mabungkag sa bisan unsang bahin pinaagi sa gahum sa krus ni Jesu-Kristo. Sa krus, gibayaran ni Jesus ang silot sa sala. Iyang gibunalan ang ulo o gahum ni Satanas aron kamo maluwas gikan sa gahum ug silot sa sala.

Kung ang liyok dili mabungkag sa inyong kinabuhi, nan kamo moimpluwensya sa uban sa inyong palibot. Kamo modani kanila sa pagpakasala ug ang liyok magpadayon sa ilang mga kinabuhi. Busa, kini mahimong padayon nga kadena nga mokaylap sa tibook kalibutan. Ang liyok mabungkag lamang sa gahum sa mensahe sa Ebanghelyo sa kamatayon ni Jesus alang sa sala ug sa iyang pagkabanhaw nga gahum ibabaw sa kamatayon, Impyerno, ug ni Satanas.

Adunay duha lamang ka mga liyok sa kalibutan karon nga ang mga tawo naglungtad. Ang usa mao ang liyok sa sala. Ang uban anaa sa liyok sa kaluwasan: Ang pagpaminaw sa Ebanghelyo, pagsabot niini, pagdawat niini ingon nga kamatuoran, ang pag-ambit sa plano sa kaluwasan, ug paggiya sa uban ngadto kang Jesu-Kristo.

Asa nga liyok gusto ninyong igugol ang inyong kinabuhi?

DIHA-DIHANG MGA RESULTA SA PAGKAHULOG

Adunay ubay-ubay nga diha-dihang mga resulta sa pagkahulog ngadto sa sala:

KAHIBALO SA MAAYO UG DAUTAN:

Diha-diha dayon human sa pagkahulog, si Adan ug Eva wala na sa kahimtang nga walay sala. Sila nakaila sa kalainan tali sa maayo ug dautan ug nakaamgo nga sila hubo (Genesis 3:7).

KAUGALINGONG PAGKAMATARUNG:

Si Adan ug Eva misulay sa paghimog panapton gikan sa mga dahon sa igos nga usa ka tipo

(usa ka panggawas nga panig-ingnan) kon unsay gisulayan sa tawo sa pagbuhat sa espiritu wal. Sa pagkaamgo nga kita mga makasasala, kita naningkamot nga mas mapaayo ang atong kaugalingon. Kita naghunahuna nga ang pagpauswag sa kaugalingon motul-id sa atong sala (Genesis 3: 7), apan ang atong kinaugalingong pagkamatarung kulang sama sa mga dahon sa higuera nga nagtabon kang Adan ug Eva:

Apan kitang tanan ingon sa usa ka mahugaw nga butang ug ang tanan namong pagkamatarung ingon sa usa ka mahugawng trapo. (Isaias 64: 6)

KAHADLOK UG KAULAW:

Sa diha nga ang Dios miabot nga naglakaw aron makigsulti kang Adan ug Eva, sila nagtago sa kaulaw ug kahadlok (Genesis 3:10). Ang kaulaw sa nangagi ug ang kahadlok sa umaabot mao ang mga batakang emosyon nga makamugna sa tanang negatibo nga emosyonal nga mga tubag.

PAGKAHIMULAG GIKAN SA DIOS:

Wala gikuha sa Dios ang iyang kaugalingon gikan sa presensya sa tawo, hinonoa, ang tawo nagpahilayo sa iyang kaugalingon gikan sa Dios. Si Adan ug Eva misulay sa pagtago gikan sa Dios. Adunay laing importante nga sumbanan dinhi. Tan-awa ang mosunod nga tsart ug ti-man-i nga si Adan ug Eva:

Giduhaduhaan ang Dios
“Ang Dios ba nag-ingon?”
Genesis 3:1

Gisupak ang Dios
“Siya mikuha...ug mikaon...”
Genesis 3:6

Gisalikway ang Dios
“Si Adan ug ang iyang asawa nagtago sa ilang kaugalingon gikan sa presensya sa Dios”
Genesis 3:8

Ang kahibalo sa maayo ug dautan, pagkamatarung sa kaugalingon, kahadlok, kaulaw, ug pagkahimulag gikan sa Dios mao ang diha-diha nga mga resulta sa pagkahulog sa tawo. Ang ubang mga resulta miabot uban sa silot sa sala.

ANG PANAGKITA SA DIOS

Usa ka espesyal nga panagkita uban sa Dios ang misunod sa pagkahulog. Ang Dios, si Adan, ug Eva nag-istoryahanay:

Ang Dios ... "Hain ikaw?" Ang pangutana sa Dios dili aron mahibal-an kung asa si Adan ug Eva nagtago. Ang Dios nahibalo sa tanan, ug nahibal-an niya kung diin sila. Ang hinungdan sa iyang pangutana mao ang pagtumbok sa ilang espirituhanong kahimtang. "Hain ikaw, Adan? Hain ka man sa espirituwal? Unsay nahitabo?"

Ang Dios miatubang sa makasasala nga katawhan sa sama nga pangutana karon. Kinahanglan atong ilhon ang atong tinuod nga espirituhanong kondisyon tungod kay kon wala si Kristo kita nagtindog nga hinukman atubangan sa usa ka balaan nga Dios

Si Adan... Si Adan mitubag nga siya nakadungog sa tingog sa Dios ug nahadlok tungod kay siya hubo mao nga siya nagtago sa iyang kaugalingon gikan sa presensya sa Dios.

Ang Dios ... ang sunod nga tubag sa Dios usa usab ka pangutana:

Kinsa ang nag-ingon kanimo nga hubo ikaw? Mikaon ka ba sa kahoy, nga gisugo ko kanimo nga dili mo pagakan-on? (Genesis 3:11)

Ang Dios nahibalo na nga si Adan mikaon sa kahoy. Ang iyang katuyoan sa pagpangutana mao ang pagpakumpisal kang Adan sa iyang sala:

Kon atong isugid ang atong sala, siya matinud-anon ug makatarunganon nga mopasaylo kanato sa atong sala ug mohinlo kanato gikan sa tanan nga dili pagkamatarung. (I Juan 1: 9)

Si Adan ...ang iyang tubag nagpakita sa kakulang sa katakus sa pagdawat sa pagbasol. Sa pagbasol kang Eva, gibasol usab niya ang Dios:

Ang babaye nga imong gihatag kanako nga uban kanako, siya naghatag kanako sa kahoy, ug ako mikaon. (Genesis 3:12)

Ang Dios ... Unya nangutana ang Dios sa babaye, "Unsa ba kini imong gibuhat?"

Si Eva ... Nagasunod sa sumbanan nga gitakda sa iyang bana, si Eva usab nagdumili sa pagdawat sa pagbasol. Gibasol niya ang bitin tungod sa iyang sala.

Ang Dios ... Ang nahibilin sa panag-istoryahanay giduminahan na sa Dios nga naglitok sa mga silot alang sa sala.

MGA SILOT SA SALA

Kita sa nangagi nagtimaan sa pipila ka mga resulta sa sala. Karon adunay dugang nga mga silot nga gipahayag sa Dios ang paghukom sa bitin, lalaki, ug babaye.

SA BITIN:

1. Kausaban sa pisikal nga porma: Ang pisikal nga porma nga gigamit ni Satanas alang sa tintasyon gitunglo.

Ang bitin, o halas, sa sinugdan naglakaw nga tul-id apan gikan niini nga panahon siya nagwayawaya sa iyang tiyan sa abog.

2. Ang panag-away tali ni Satanas ug sa tawo: Kini ang sinugdanan sa gitawag nato nga "espirituhanong pakiggubat, "uban ni Satanas nga nanlimbasog alang sa kalag sa tawo. Kini nga gubat nagpadayon hangtud karong adlaw. Ang Harvestime International Institute nagtanyag sa kurso nga nag-ulohang "Espirituhanong Estratihiya" nga nagtutok sa espirituhanong pakiggubat ug naghatag sa mga estratihiya alang sa kada ugan ibabaw sa kaaway.
3. Usa ka nadugmok nga ulo: Ang ikatulo nga silot sa bitin sa pagkatinuod usa ka saad sa makasala nga tawo. Bisan pa si Satanas "magasamad sa tikod" sa tawo sa espirituwal pinaagi sa sala, ang binhi (kaliwat) nga magagikan sa babaye magadugmok sa ulo ni Satanas (Genesis 3:15). Mao kini ang unang saad sa Manluluwas alang sa sala sa katawhan. Bisan tuod si Satanas makaapekto sa tawo pinaagi sa sala, usa ka Manluluwas ang ipadala sa Dios pinaagi sa babaye ug ang gahum sa sala madugmok. Ang trahedy sa sala miabot pinaagi sa pagkapukan sa usa ka babaye, apan ang katubsanan moabot usab pinaagi sa usa ka babaye nga manganak kang Ginoong Jesu-Kristo.

KANG ADAN:

1. Kahago sa pagtrabaho: Sa wala pa ang sala si Adan nag-atiman sa yuta sa kalipay, apan karon kinahanglan gayud maghago pag-ayo. Ang palibot sa yuta nausab. Ang yuta nga kaniadto tabunok ug walay mga peste o sagbot napuno sa mga tunok ug mga sampinit.
2. Kamatayon: Ang silot sa natural nga kamatayon gipahamtang kang Adan. Gisulti sa Dios nga ang iyang lawas mobalik sa yuta, kay "abog ka, ug sa abog ikaw mobalik." Ang Espirituhanong kamatayon usa usab ka silot sa sala. Ang Dios miingon "ang kalag nga nakasala, kini mamatay" (Ezequiel 18:20). Kung walay pagpasaylo, ang tawo mamatay sa espirituhanong kamatayon sa walay katapusan nga panagbulag sa Dios.

KANG EVA:

Ang babaye usab nakadawat ug silot alang sa iyang sala:

1. Ang kasubo sa pagpanganak: Ang tunglo sa kasakit ug kasubo gibutang sa pagpanganak.
2. Pagpasakop: Si Eva mahimong sakop sa iyang bana. (Atubangon nato ang labaw pa nga konsepto sa pagpasakop sa ulahi niini nga kurso samtang atong tun-an ang Mga Sulat).

MGA SILOT NI ADAN UG NI EVA:

Ang Dios nagpalayas kang Adan ug kang Eva gikan sa matahum nga palibot sa Tanaman sa Eden ngadto sa kalibutan nga puno sa kaguol, kasakit, mga tunok, ug kamatayon.

ANG SAAD SA KRISTO

Ang bugtong kahayag sa tibook kapitulo sa Genesis 3 mao ang saad sa umaabot nga Manunu bos kinsa magadugmok sa gahum ni Satanas (Genesis 3:15).

Timan-i kon giunsa kini pagtuman diha kang Jesu-Kristo:

Ang Sala Nagdala'g...	Natuman Diha kang Jesus...
Kasakit	Si Jesus gisakit alang kanato. (Isaias 53:11)
Pagpasakop	Siya gipailalom sa kasugoan aron siya makatubos kanato gikan sa kasugoan. (Galacia 4: 4)
Mga tunok	Siya gipurongpurongan ug mga tunok alang kanato. (Mateo 27:29)
Singot	Si Jesus gipaningot ug dugo alang kanato. (Lucas 22:44)
Kalisud	Sa pagkatinuod, iyang gipas-an ang atong mga kasubo. (Isaias 53: 4-5)
Kamatayon	Siya nagdala ug kinabuhing dayon. (Juan 3:16)

Si Jesus nagpas-an sa matag silot sa sala. Pinaagi sa iyang kinabuhi, kamatayon, ug pagkaban haw, ang ulo (gahum) ni Satanas nadugmok.

ANG SINUGDANAN UG ANG KATAPUSAN

Niining unang duha ka mga kapitulo atong natun-an ang mga panghitabo nga nahitabo sa dihang ang unang babaye gibuhat. Ang libro sa Pinadayag naghatag ug makapaikag nga pagtan di tali sa sinugdanan ug katapusan. Basaha ang Mga kapitulo 21 ug 22 nga naghubit sa katapu sang mga adlaw ug sa bag-ong langit ug yuta nga giplano sa Dios alang sa iyang katawhan. Sa mosunod nga tsart, tan-awa ang kalainan diin ang matag silot nga resulta sa sala giwagtang:

Genesis	Pinadayag
Ang paraiso gisiradohan 3:23	Ang paraiso gibuksan 21:25
Gipalayas tungod sa sala 3:24	Gitubos pinaagi sa grasya 21:24
Gipahamtang ang tunglo 3:17	Giwagtang ang tunglo 22: 3

Genesis

Gidili ang pagduol sa kahoy
3:24

Pagsugod sa kasubo, kamatayon
3: 16-19

Gihugawan ang tanaman
3: 5-7

Nabungkag ang pagbulot-an sa tawo
3:19

Ang dautan nagmadaugon
3:13

Ang panag-uban sa Dios ug sa tawo
nabungkag
3: 8-10

Pinadayag

Gitugotan ang dalan
22:14

Ang katapusan sa kasubo, kamatayon
21: 4

Walay nahugawan
21:27

Gipahiuli ang pagbulot-an
22: 5

Ang maayo nagmadaugon
20:10

Nagpadayon ang relasyon
21: 3

Bisan ang pagkahulog ngadto sa sala usa ka makapasubo nga panahon sa kasaysayan, ang kaugmaon alang sa tanang katawhan malipayon nga nagpaabot pinaagi ni Jesu-Kristo.

KINAUGALINGONG EKSAMEN

1. Unsa nga pakisayran sa Biblia diin ang unang saad sa Manluluwas gihatag sa Kasulatan?

---

2. Isulat ang sag-ulohong bersikulo gikan sa panumduman.

---

3. Isulat ang **T** sa atubangan sa matag pahayag nga TINUOD. Isulat ang **F** sa atubangan sa matag pahayag nga SAYOP.

- a. _____ Si Eva nasayop sa pagsulti sa Pulong sa Dios sa dihang gitubag niya si Satanas.
b. _____ Gibasol ni Adan ang bitin tungod sa iyang sala.
c. _____ Si Eva nagbasol kang Adan tungod sa iyang sala.
d. _____ Si Eva misulay sa pagpaminos sa silot nga gipasidaan sa Dios nga resulta sa sala.
e. _____ Ang liyok sa tintasyon mabungkag sa bisan unsang bahin pinaagi sa gahum ni Jesu-Kristo.

4. Basaha ang matag usa sa mga silot alang sa sala nga gilista sa ubos. Sa luna nga giha tag sa atubangan sa matag usa ka silot, isulat ang:

S-Kung kini silot sa bitin.

M-Kung kini silot sa lalaki.

W-Kung kini silot sa babaye.

MW-Kung kini silot sa lalaki ug babaye.

- a. _____ Espirituhanong kamatayon.
b. _____ Kahibalo sa maayo ug dautan.
c. _____ Kahadlok ug kaulaw.
d. _____ Kini magasamad sa imong ulo.
e. _____ Kabudlay sa pagtrabaho.
f. _____ Kasubo sa pagpanganak.

(Mga tubag sa eksamen gihatag sa katapusan nga kapitulo niini nga manwal.)

ALANG SA DUGANG PAGTUON

Padayon sa inyong pagtuon sa mga pagtandi tali sa sinugdanan ug katapusan sa kalibutan pinaagi sa paggamit sa mosunod nga tsart sa pagtuon sa Pinadayag 20-22.

Ang sinugdanan Genesis 1-3

Ang Dios nagbuhat sa langit ug sa yuta 1: 1

Maanaa ang kahayag 1: 3-5

Katubigan nga gitawag sa dagat 1:10

Walay dalan ngadto sa kahoy sa kinabuhi: 2: 8-9

Suba gikan sa Eden 2:10

Kamatayon gikan sa usa ka kahoy 2:17

Ang tunglo gipahamtang 3:17

Kasakit 3:17

Ganghaan gitakpan 3:24

Nahimulag gikan sa presensya sa Dios 3: 8

Kamatayon gipahamtang 2:17

Ang yawa nagalimbong 3: 4-6

Ang yawa gibuhian sa pagbuhat sa dautan 3: 4-6

Kasubo 3:17

Mamugnaong gahum sa Dios 1: 1

Kini mao ang pagsugod 1: 1

Ang katapusan Pinadayag 20-22

Usa ka bag-ong langit ug yuta 21: 1

Wala nagkinahanglan sa kahayag
21:23; 22: 5

Wala nay dagat 21: 1

Adunay dalan sa kahoy sa kinabuhi 22: 2

Suba sa kinabuhi 22: 1

Kinabuhi gikan sa usa ka kahoy 22: 2

Wala nay tunglo 22: 3

Wala nay kasakit 21: 4

Ganghaan walay pagsira 21:25

Sa kahangturan diha sa presensya sa
Dios 20:12

Kamatayon giwagtang 20:14

Ang yawa dili na magalimbong 20: 3

Ang yawa gigapos 20: 3

Wala nay kasubo 21: 4

Makadaut nga gahum 20: 9

Kini mao ang pagtapos 21: 6

KAPITULO 3

DUMULOONG UG TAKUS NGA MGA BABAYE

MGA TUMONG:

Sa pagkahuman niini nga kapitulo kamo makahimo sa:

- Pagsulat sa sag-ulohong bersikulo gikan sa panumduman.
- Pag-ila sa duha ka matang sa mga babaye nga gihisgotan diha sa Proverbio.
- Paghulagway sa mga kinaiya sa "dumuloong" nga babaye.
- Paghulagway sa mga kinaiya sa "takus" nga babaye.

SAG-ULOHONG BERSIKULO:

Ang katahum malimbongon, ug ang kaanyag kakawangan lamang; Apan ang usa ka babaye nga mahadlok kang Jehova, siya pagadayegon. (Proverbio 31:30)

PASIUNA

Sa diha nga ang babaye unang gilalang, siya gihimo sa Dios nga matahum ug walay sala. Tungod sa iyang pagkahulog ngadto sa sala, ang tanang mga babaye anaa na karon sa bisan hain niining duha ka mga kategoriya:

Ang babaye nga nahimulag sa Dios: Ang makasasala nga babaye nga wala midawat kang Jesu-Kristo ingon nga Manluluwas ug wala nakadawat sa kapasayloan alang sa iyang sala.

Ang babaye nga iya sa Dios: Kaniadto makasasala, kini nga babaye misugid sa iyang sala ug midawat kang Jesu-Kristo ingon nga Manluluwas. Siya karon nagbarug nga takus (balaan) sa atubangan sa Dios.

Ang libro sa mga Proverbio diha sa Daang Tugon naghatag ug kabug-aton sa kalainan tali niining duha ka mga kategoriya. Ang babaye nga nahimulag sa Dios mao ang gitawag nga "dumuloong" nga babaye. Ang babaye nga iya sa Dios mao ang gitawag nga "takus" nga babaye.

Ang hilisgutan sa babaye nga dumuloong nagdagan sama sa nagadugtong nga tanod sa tibook basahon sa Proverbio hangtud sa katapusan nga kapitulo diin ang mga kinaiya sa takus nga babaye gipresentar ingon sa usa ka mahimayaong kalainan.

ANG LIBRO SA PROVERBIO

Ang libro sa Proverbio gitawag nga "pataas nga kaalam alang sa palapad nga pagkinabuhi." Kini maoy mga koleksyon sa maalamon nga mga prinsipyo nga gihatag sa Dios ngadto sa tawo (pataas) sa pagdumala sa atong pagkinabuhi (palapad) uban sa laing mga tawo.

Ang pulong "mga proverbio" nagpasabot sa "mubo nga panultihon imbis nga daghang mga pulong." Ang matag tudling diha sa Proverbio maoy hamubo nga katingbanan sa importante nga kamatuoran.

Si Solomon, ang anak nga lalaki ni haring David, misulat sa kadaghanan sa mga Proverbio. Kini narekord sa I Mga Hari 4:32 nga si Solomon namulong sa tolo ka libo ka mga proverbio ubos sa inspirasyon sa Dios. Ang pipila niini gitipigan alang kanato pinaagi sa Espiritu Santo diha sa libro sa Mga Proverbio.

Ang gibug-aton nga gihatag ni Solomon sa dumuloong ug takus nga mga babaye naugmad nga kabahin sa iyang kaugalingong mga relasyon sa kaminyoon. Si Solomon nakasala pinaagi sa pagminyong ug labaw pa kay sa usa ka asawa ug ang pipila sa iyang mga asawa "dumuloong" nga mga babaye nga nag-alagad sa mga dios-diosan.

ANG DUMULOONG NGA BABAYE

Ang pulong nga "dumuloong" diha sa libro sa Proverbio nagpasabot nga "langyaw, lahi, mananapaw." Kini naghulagway sa usa ka babaye nga nahimulag sa Dios, usa ka langyaw sa iyang pagkamatarung. Tungod kay ang sulundon nga plano sa Dios alang sa babaye mao nga siya mahimong kabahin sa iyang Lawas, ang Simbahan, kini naghimo sa babaye nga dumuloong nga usa ka mananapaw nga babaye sa Dios tungod kay siya mitalikod gikan sa relasyon sa Dios ngadto sa makasasala nga kinabuhi.

Ang mga Proverbio nagpaila sa pipila ka mga kinaiya sa "dumuloong" nga babaye. Samtang kining tanan nga mga kinaiya mahimong dili makita, ang bisan hain niini mahimong motunga sa kinabuhi sa makasasala nga babaye.

DILI KINASINGKASING:

Ang babaye nga dumuloong naggamit sa malamaton nga mga pulong, nagahatag sa dili kinasing kasing nga pagdayeg uban sa sayop nga motibo. Ang mga Proverbio nagtudlo nga ang ingon niana nga babaye kinahanglan nga likayan:

Aron sa pagluwas kanimo gikan sa babaye nga dumuloong, bisan gikan sa dumuloong nga nagaulo-ulo sa iyang mga pulong. (Proverbio 2:16)

Sa pagpalikay kanimo gikan ... sa pag-uloulo sa dila sa dumuloong. (Proverbio 6:24)

Aron sila magabantay kanimo gikan sa dumuloong nga babaye, gikan sa dumuloong nga nagaulo-ulo sa iyang mga pulong. (Proverbio 7: 5)

DAUTAN:

Usa sa mga katuyoan sa Proverbio mao ang paghatag sa mga baruganan...

Sa pagpalikay kanimo gikan sa dautang babaye. (Proverbio 6:24)

MANLALAGLAG:

Ang babaye nga dumuloong nagtinguha sa paglaglag sa uban pinaagi sa pagpakigsuod kanila ngadto sa iyang sala:

Kay pinaagi sa usa ka babayeng bigaon ang usa ka tawo mataral lamang ngadto sa usa ka tipak nga tinapay; ug ang babayeng mananapaw mangita alang sa bililhon nga kinabuhi. (Proverbio 6:26)

DILI LIGDONG:

Ang makasasala nga babaye maninina nga dili tarung:

Ug, ania karon, may mitagbo kaniya nga usa ka babaye sa pamisti sa usa ka babayeng bigaon ... (Proverbio 7:10)

MALIPUTON:

Ang babaye nga dumuloong malimbongon ug maliputon:

Ug, ania karon, may mitagbo kaniya nga usa ka babaye ... ug malimbongon sa kasingkasing. (Proverbio 7:10)

Siya gihulagway nga usa ka malimbongong gahong nga mahimong hinungdan sa uban nga mahulog:

Kay ang usa ka bigaon maoy usa ka halalum nga kanal; ug ang usa ka babaye nga dumuloong maoy usa ka masigpit nga gahong. (Proverbio 23:27)

Siya nagsulti sa malimbongong mga pulong nga mohaylo sa uban ngadto sa sala:

Kay ang mga ngabil sa usa ka dumuloong nga babaye nagpatolo ug dugos, ug ang iyang baba labi pang mahinlo kay sa lana. (Proverbio 5: 3)

MALALISON:

"Malalison" nagpasabot nga makiglalis, kanunay nga nalambigit sa kontrobersiya:

Ang mga pakiglalis sa usa ka asawa maoy mga tinulo sa kanunay. (Proverbio 19:13)

Ang kanunay nga pagtulo sa adlaw sa ting-ulan ug ang usa ka makig-awayon nga babaye managsama. (Proverbio 27:15)

Mas maayo pang magpuyo diha sa kamingawan kay sa uban sa usa ka makig-awayon ug masuk-anon nga babaye. (Proverbio 21:19)

PALAAWAY:

Duha ka mga bersikulo nagsulti sa palaaway nga babaye nga dumuloong. Ang "pakig-away" nagpasabot nga mahimong banhaan ug makig-away nga saba. Ang mga Proverbio nagpasi daan:

Mas maayo pang magpuyo diha sa kamingawan kay sa uban sa usa ka makig-awayon ug masuk-anon nga babaye. (Proverbio 21:19)

Bisan ang suok sa atop sa balay mas labaw nga tinguhaon:

Mas maayo pang magpuyo diha sa pamag-ang suok sa atop sa balay kay sa pagpakig-uban sa usa ka babayeng palaaway diha sa hamugaway nga balay. (Proverbio 25:24)

MANANAPAW:

Ang makasasala nga babaye tingali malambigit sa pagpanapaw sa pisikal nga mga relasyon. Apan sigurado, siya usa ka mananapaw sa Dios tungod kay iyang gipasagdan ang iyang relasyon uban kaniya:

Kini mao ang dalan sa usa ka mananapaw nga babaye ... (Proverbio 30:20)

Ug nganong ikaw, anak ko, nga magpalugos sa usa ka dumuloong nga babaye, ug magahalog sa sabakan sa usa ka lumalangyaw? (Proverbio 5:20)

MATARUNG SA KAUGALINGON:

Ang makasasala nga babaye dili makasabot sa iyang kaugalingong tinuod nga espirituhanong kahimtang:

... Siya nagakaon ug nagapamahid sa iyang baba, ug nagaingon: Ako wala makabuhat ug pagkadautan. (Proverbio 30:20)

DULUMTANAN:

Ang mga Proverbio nag-ingon nga ang babaye nga dumuloong maoy usa ka "dulumtanan" nga nagpasabot nga "kasilagan." Ang magsusulat nagpahayag ug pagtagad...

Alang sa usa ka dulumtanan nga babaye kong siya maminyo ... (Proverbio 30:23)

MASUK-ANON:

Mas maayo pang magpuyo diha sa kamingawan kay sa uban sa usa ka makig-awayon ug masuk-anon nga babaye. (Proverbio 21:19)

WALAY PULOS:

Duha ka mga bersikulo nagpadayag sa usa ka dumuloong nga babaye nga mahimong hinungdan sa pinansyal nga kalaglagan:

Kuhaa ang iyang panapton nga maoy pasalig sa usa ka dumuloong, ug ibutang siya sa saad nga maoy pasalig alang sa usa ka lumalangyaw nga babaye. (Proverbio 27:13 ug 20:16)

BUANG-BUANG UG SABAAN:

Ang buang-buang kulang sa kaalam. Ang "sabaan" nagpasabot sa kusog nga tingog nga moreklamo ug mopiog:

Ang usa ka buang-buang nga babaye sabaan ... (Proverbio 9:13)

WALAY KAHIBALO:

Ang usa ka buang-buang nga babaye sabaan; siya walay-pagtagad ug walay hibangkaagan. (Proverbio 9:13)

WALAY KABUOT:

Kini nagpasabot nga siya walay buot. Ang mga Proverbio nagtandi sa usa ka matahum nga babaye nga walay kabuot sa usa ka mutya sa simod sa baboy:

Ingon sa usa ka singsing nga bulawan diha sa simod sa baboy, mao man ang usa ka maanyag nga babaye nga walay kabuot. (Proverbio 11:22)

Ang libro sa Proverbio naghulagway sa babaye nga dumuloong ingon sa usa ka dili makapahi muot nga tawo. Kay mas maayo pang magpuyo sa atop sa balay (Proverbio 21: 9), diha sa kamingawan (Proverbio 21:19), o sa suok sa atop (Proverbio 25:24) kay sa pagpuyo uban kaniya.

SERYE SA PAGTANDI

Ang libro sa Proverbio nagpresentar sa usa ka serye sa mga kalainan tali sa takus o maalamon nga babaye, ug sa dumuloong, o buang-buang nga babaye:

Dumuloong (Buang-buang)

Moguba sa iyang balay (14: 1)
Sabaan, yano, walay hingbangkaagan (9:13)
Sama sa mutya diha sa simod sa baboy (11:22)

Takus (Maalamon)

Motukod sa iyang balay. (14: 1)
Nagpabiling dungganon (11:16)
Purongpurong sa iyang bana (12: 4)

BABAYE INGON NGA ASAWA

Ang mga Proverbio naghimo sa pipila ka mga obserbasyon bahin sa papel sa babaye ingon nga usa ka asawa. Kini nga mga pagpahayag nagpadayon sa pag-ugmad sa kalainan tali sa dumulong ug takus nga mga babaye:

Ang usa ka babaye nga may katakus maoy purongpurong sa iyang bana; apan siya nga nagahimo ug pagpakaulaw maingon sa pagkamadunoton sa iyang mga bukog. (Proverbio 12: 4)

Ang mga lalaki gipasidan-an batok sa pagpanapaw nga mga relasyon uban sa mga babaye:

Busa siya nga moadto sa asawa sa iyang isigkatawo; bisan kinsa nga makapang hilabot kaniya dili gayud makagawas sa silot.(Proverbio 6:29)

Apan bisan kinsa nga makapanapaw sa usa ka babaye maoy tawong walay salabutan; siya nga nagabuhat niini naglaglag sa iyang kaugalingong kalag. (Proverbio 6:32)

Ang usa ka lalaki matagbaw sa iyang kaugalingong asawa kay sa dumuloong nga mga babaye:

Papanalangini ang imong tuburan ug pagmalipayon uban sa asawa sa imong pagkabatan-on. (Proverbio 5:18)

Ang takus nga asawa gasa gikan sa Ginoo:

Bisan kinsa nga makakaplag ug usa ka asawa nakakaplag sa kaayohan, ug makabaton sa kalooy ni Jehova. (Proverbio 18:22)

... ang usa ka buotan nga asawa gikan kang Jehova. (Proverbio 19:14)

Ang usa ka dumuloong nga asawa palaaway ug nagapadayon nga pagsulay:

... Ang mga pakiglalis sa usa ka asawa maoy mga tinulo sa kanunay. (Proverbio 19:13)

ANG TAKUS NGA BABAYE

Human sa paghulagway sa babaye nga dumuloong sa tibook Proverbio, ang magsusulat mosi ra sa mahimayaon nga kalainan sa takus nga babaye. Ang panaghisgot nag-abli sa usa ka pangutana ug usa ka deklarasyon:

Kinsay makakaplag sa usa ka babaye nga takus? Kay ang iyang bili labaw kay sa mahal nga mga bato. (Proverbio 31:10)

Basaha ang Proverbio 31: 10-31 nga nagdetalye sa mga kinaiya sa takus nga babaye. Ipabilin

nga abli ang inyong mga Biblia niini nga tudling samtang kamo magribyu sa iyang mga kinaiya.

Hinumdumi, sama nga ang makasasala nga babaye dili tingali mopakita sa tanan nga mga kinaiya sa mga babaye nga dumuloong, ang mosunod nga mga kinaiya mahimo nga dili ang tanan dayag sa usa ka diosnon nga babaye. Sila makab-ot pinaagi sa espirituhanon nga pagtubo, bisan pa niana, kini maoy hulagway sa mga sulundon nga babaye nga iya sa Dios.

Ang mosunod mao ang matag bersikulo nga pagtuon sa mga kinaiya sa takus nga babaye:

BERSIKULO 10:

Ang takus nga babaye talagsaon, ingon sa gipangutana sa magsusulat "Kinsay makakaplag sa usa ka babaye nga takus?" Para mahimong takus nagpasabot sa pagkamaayo sa moralidad. Kini nga matang sa babaye gigantihan sa walay katapusan nga bili, labaw pa sa mahal nga mga bato. Ang Amplified Bible nagpasangkad niini nga bersikulo aron sa paglakip sa mga kinaiya sa pagkaintelihente ug pagkamaabilidad.

BERSIKULO 11:

Siya kasaligan ug ang kasingkasing sa iyang bana nagasalig kaniya.

BERSIKULO 12:

Ang iyang mga relasyon husto. Siya gusto lang ug maayo alang sa iyang bana. Ang Amplified Bible nagpasangkad sa kahulogan sa "maayo" nga naglakip sa mga konsepto sa paghupay ug pagdasig sa iyang bana.

BERSIKULO 13:

Siya kugihan ug andam nga trabahante

BERSIKULO 14:

Siya nagtagana alang sa iyang pamilya. Kini nga bersikulo nagpasabot sa espirituhanon ingon man sa pisikal nga probisyon. Ang Amplified Bible nagpasangkad niini nga tudling sa pagpatin-aw nga siya nagtagana alang sa "pisikal, materyal, ug espirituhanon nga mga panginahanglan sa iyang pamilya."

BERSIKULO 15:

Siya mahunahunaon ug responsable. Siya mobangon ug sayo sa paghimo ug probisyon alang sa iyang pamilya. Kini usab usa ka matang sa paghimo sa espirituhanon nga tagana sa pagbangon ug sayo sa pagpakigkita sa Dios. Ang takus nga babaye maayo nga superbisor ug siya nagtagana alang sa mga tawo nga nagtrabaho alang kaniya.

BERSIKULO 16:

Siya parang nagnegosyo. Siya nagkonsidera, nagplano, ug naghunahuna sa dili pa siya molihok. Siya agresibo ug produktibo sa "ubasan" o sa buhat sa Dios nga gihatag kaniya sa pagbuhat. Ang Amplified Bible nagpakita nga wala niya pasagdi ang iyang karon nga mga katungdanan pinaagi sa paghunahuna sa uban. Siya mipalapad sa pagkabuotan (maalamon).

BERSIKULO 17:

Kining takus nga babaye lig-on. Ang Amplified Version nag-ingon siya nagpalambo sa "espirituhanon, panghunahuna, ug sa pisikal nga kahimsog alang sa iyang tahas nga gihatag sa Dios."

BERSIKULO 18:

Siya adunay maayo nga pagtan-aw sa kaugalingon, ug dili apektado sa panggawas nga mga kahintang. Sumala sa Amplified Bible, ang iyang kahayag sa pagdasig nagdilaab sa gabii sa kasamok ug sa kasubo, nagasanta sa kahadlok, pagduhaduha, ug kawalay-pagsalig.

BERSIKULO 19:

Siya batid ug nabansay sa iyang buluhaton. Siya nahibalo kon unsaon paggamit ang mga "himan sa iyang pamatigayon," sa ingon nga pagkasulti.

BERSIKULO 20:

Ang takus nga babaye mahinatagon sa mga kabus ug migawas sa pag-alagad ngadto sa mga nanginahanglan. Ang Amplified Bible nag-ingon nga siya "nagministryo sa lawas, huna huna, ug espiritu sa uban."

BERSIKULO 21:

Ang takus nga babaye walay kahadlok. Iyang gibistihan ang iyang pamilya, dili lamang sa pisikal apan sa espirituwal. Ang Hebreohanon 9: 19-21 naghisgot sa espirituhanon nga pagtabon sa dugo ni Jesu-Kristo.

BERSIKULO 22:

Kini nga tudling naghulagway sa takus nga babaye ingon nga mamugnaong magbubuhay sa panimalay ug husto nga maninina.

BERSIKULO 23:

Siya misuporta sa posisyon sa iyang bana.

BERSIKULO 24:

Siya maayo magnosto nga babaye.

BERSIKULO 25:

Siya lig-on, ug dungganon, ug malipayon nga naglantaw sa kaugmaon.

BERSIKULO 26:

Siya maalamon ug nagministeryo sa pulong. Siya nagkontrolar sa iyang dila ug buotan.

BERSIKULO 27:

Siya makugihon (responsable) ug gitan-aw pag-ayo ang mga paagi sa iyang panimalay. Siya dili tapulan, apan aktibo ug abtik. Ang Amplified Bible nagsulti nga siya "wala mokaon ug tinapay sa walay pulos nga tabi, pagkadiskontento, ug kalooy sa kaugalingon."

BERSIKULO 28:

Ang takus nga babaye maoy usa ka sulundon nga asawa ug inahan.

BERSIKULO 29:

Siya "milabaw sa hiyas." Ang espiritu sa pagkahalangdon mao ang dayag sa iyang kinabuhi ug ministeryo.

BERSIKULO 30:

Siya malampuson ug ang uban nakaila niini. Siya nahadlok usab sa Dios.

BERSIKULO 31:

Siya mabungahon (masanayon) ug ang uban nagpasidungog kaniya alang sa iyang mga kontri busyon. Ang iyang kaugalingon nga mga buhat nagdayeg kaniya. Siya dili na kinahanglan nga magpasigarbo.

ANG SEKRETO SA TAKUS NGA BABAYE

Unsa ang sekreto sa babaye nga takus? Giunsa niya pag-abot kining tanang positibo nga mga kinaiya?

Siya nahadlok sa Ginoo! Ang tanan niyang pagkamatarung, ang tanan niyang maanindot nga positibo nga kinaiya nagtubod gikan sa iyang husto nga relasyon sa Dios.

Ang pagkahadlok sa Dios naglangkit ug labaw pa kay sa pagtahud kaniya. Kini naglakip sa pag-ila kaniya ingon nga Dios, pag-ila ug pagsugid sa inyong sala, ug pagdawat kang Jesu-Kristo ingon nga personal nga Manluluwas. Samtang kamo mahimong bag-o nga binuhat diha kang Jesu-Kristo, ang tanan nga daan nga mga butang mahanaw:

Busa kon ang tawo anaa kang Kristo, siya bag-o nga binuhat; ang daang mga butang nanagpangagi na; tan-awa, ang tanan nga mga butang nangabag-o.
(II Mga Taga Corinto 5:17)

Ang takus nga babaye sa makausa apektado sa sala nga miabot sa ibabaw sa tanan nga mga lalaki ug mga babaye pinaagi sa orihinal nga sala ni Eva. Ang kalainan tali kaniya ug sa makasala nga babaye mao nga siya dili na makasala. Siya nahinloan na pinaagi sa makaluwang nga gahum ni Kristo.

Ang inyong kinabuhi naguba sa sala. Kamo adunay daghan sa mga kinaiya sa makasala nga babaye nga makita diha sa inyong kinabuhi. Karon mismo, pinaagi kang Kristo, kamo mausab gikan sa makasala ngadto sa takus nga babaye. Kamo makapagpasig-uli sa inyong relasyon sa Dios ug unya tugoti siya sa pagpalambo niining matahum, takus nga mga kinaiya diha sa inyong kinabuhi.

Ang tanan nga inyong pagabuhaton mao ang pagkumpisal sa inyong mga sala ug dawaton si Jesus-Kristo ingon nga inyong Manluluwas. Kon kamo wala pa mohimo niini nga pasalig, pag-ampo ngadto sa Dios sa inyong kaugalingong mga pulong ug buhata kini karon mismo.

KATINGBANAN

Usa ka bersikulo naghatag ug hamubo nga katingbanan kon unsay gitudlo sa mga Proverbio sa hilisgutan sa mga babaye. Kini mao ang katapusan nga kalainan tali sa dumuloong ug sa takus nga babaye:

Ang katahum malimbongon, ug ang kaanyag kakawangan lamang; Apan ang usa ka babaye nga mahadlok kang Jehova, siya pagadayegon. (Proverbio 31:30)

KINAUGALINGONG EKSAMEN

1. Isulat ang sag-ulohong bersikulo gikan sa panumduman.

---

2. Unsay kahulogan sa pulong nga "mga proverbio"?

---

3. Unsay kahulogan sa pulong "dumuloong" ingon sa paggamit niini diha sa basahon sa Proverbio?

---

4. Unsay kahulogan sa pulong "takus" ingon sa paggamit niini diha sa basahon sa Proverbio?

---

5. Basaha ang matag kinaiya nga gilista sa ubos. Kon kini mao ang kinaiya sa babaye nga dumuloong, isulat ang letrang **S** sa blangko sa atubangan sa kinaiya. Kon kini naghulagway sa takus nga babaye, isulat ang letrang **V** diha sa blangko sa atubangan sa kinaiya.

a. ___Dili kinasingkasing	j. ___Masuk-anon
b. ___Dautan	k. ___Buang-buang
c. ___Maliputon sa kasingkasing	l. ___Makugihon
d. ___Malalison (makiglalis)	m. ___Puno sa kahanas
e. ___Purongpurong sa iyang bana	n. ___Matarung sa kaugalingon
f. ___Mutya sa simod sa baboy	o. ___Palaaway
g. ___Dulumtanan (kasilagan)	p. ___Kasaligan
h. ___Lisud pangitaon	q. ___Nahadlok sa Dios
i. ___Walay kabuot	r. ___Balaan

(Ang mga tubag sa eksamen gihatag sa katapusan nga kapitulo niini nga manwal.)

ALANG SA DUGANG PAGTUON

1. Kon kamo mihimo ug espesyal nga pasalog kang Jesu-Kristo, hangyoha siya sa pagpa saylo kaninyo sa inyong sala, ug dawata siya ingon nga inyong Manluluwas, kami gusto nga mahibalo mahitungod niini. Sulat kanamo ug pahibaloa kami sa inyong desisyon.
2. Aron makahimo sa dugang nga pagtuon kon unsa ang gitudlo sa mga Proverbio bahin sa mga babaye, ang matag bersikulo sa hilisgutan gilista sa ubos. Ang luna gihatag alang kaninyo sa pagrekord sa katingbanan sa mga sulod sa matag bersikulo diha sa inyong kaugalingong mga pulong.

Reperensiya

Katingbanan

2:16

5: 3

5:18

5:20

6:24

6:26

6:29

6:32

7: 5

7:10

9:13

11:16

11:22	<hr/> <hr/>
12: 4	<hr/> <hr/>
14: 1	<hr/> <hr/>
18:22	<hr/> <hr/>
19:13	<hr/> <hr/>
19:14	<hr/> <hr/>
20:16	<hr/> <hr/>
21: 9	<hr/> <hr/>
21:19	<hr/> <hr/>
23:27	<hr/> <hr/>
25:24	<hr/> <hr/>
27:13	<hr/> <hr/>
27:15	<hr/> <hr/>
30:20	<hr/> <hr/>
30:23	<hr/> <hr/>
31: 10-31	<hr/> <hr/>

KAPITULO 4

ANG LIBRO NI RUTH

MGA TUMONG:

Sa pagkahuman niini nga kapitulo kamo makahimo sa:

- Pagsulat sa sag-ulohong bersikulo gikan sa panumduman.
- Pagtingob sa istorya ni Ruth.
- Pag-ila sa mga katuyoan sa libro.
- Pagpasabot sa relasyon ni Boaz ug Ruth ingon nga tipo ni Jesus ug sa iyang Iglesia.
- Pag-ila nga ang Dios namuhat pinaagi sa mga sirkumstansya sa pagtuman sa iyang plano ug katuyoan.

SAG-ULOHONG BERSIKULO:

Ug si Ruth miingon: ayaw ako paghangyoa aron sa pagbiya kanimo, ug sa pag balik gikan sa pagsunod kanimo; kay bisan asa ikaw moadto ako moadto; ug bisan asa ikaw mopuyo, adto ako mopuyo; ang imong katawhan mamahimo nga akong katawhan, ug ang imong Dios mamahimo nga akong Dios;

Asa ikaw mamatay, adto ako magpakamatay, ug didto ako igalubong; si Jeho va magahimo sa ingon niana kanako, ug labaw pa usab, kong may laing butang gawas sa kamatayon nga magapabulag kanimo ug kanako. (Ruth 1: 16-17)

PASIUNA

Adunay duha ka mga libro sa Biblia nga ginganlan alang sa mga babaye. Sila mao ang mga libro ni Ruth ug Ester. Niini nga kapitulo kita magtuon sa libro ni Ruth, ang Gentil nga baba ye nga nag-alagad sa Dios taliwala sa katawhan sa mga Judio. Sa sunod nga kapitulo, atong tun-an ang mahitungod kang Ester, ang Judiyong babaye nga nag-alagad sa Dios sa taliwala sa mga Gentil. Sa dili pa mopadayon niini nga kapitulo, basaha ang upat ka mga kapitulo sa libro ni Ruth.

ANG NGALAN

Kini nga libro ginganlan alang kang Ruth, ang Moabita nga binalaye ni Noemi, nga usa ka Judio. Ang mga Moabita maoy mga kaliwat ni Lot, ug mga Gentil nga mga tawo. Si Ruth mao ang usa sa upat ka mga babaye nga gihisgotan sa Mateo 1 ingon nga mga katigulangan ni Jesus nga kabahin sa Mesiyanikong linya sa pamilya. Ang laing tulo ka mga babaye mao si Tamar, Rahab, ug si Bathsheba.

ANG TAGSULAT

Ang tagsulat niini nga libro wala mailhi.

PANAHOON

Ang panahon sa mga hitabo sa basahon ni Ruth mao ang giila sa unang bersikulo sa unang kapitulo. Ang istorya nahitabo atol sa panahon sa mga maghuhukom sa Israel nga mao ang panahon sa kasamok diha sa kasaysayan sa katawhan sa Dios, ang Israel. Walay hari sa Israel ug ang katawhan mitalikod gikan Dios ug nagpuyo ingon sa ilang nahimut-an:

Niadtong mga adlaw walay hari sa Israel, apan ang tagsatagsa ka tawo nagbuhat sa matarung diha sa iyang kaugalingong mga mata. (Maghuhukom 17: 6)

Ang libro sa mga Maghuhukom nagrekord niining mangitngit nga panahon sa kasaysayan sa Israel. Ang mga tawo nakasala nga pabalik-balik, nakasinati sa paghukom sa Dios, ug mibalik ngadto sa Dios alang sa kaluwasan. Matag higayon ang Dios nagbangon sa usa ka maghuhukom (diosnon nga lider) sa pagluwas kanila.

NAHIMUTANGAN

Ang mga hitabo sa libro anaa sa duha ka mga dapit:

Sa Moab, diin si Noemi ug ang iyang pamilya mikalagiw aron makaikyas sa gutom sa Israel (kapitulo 1, bersikulo 1-18).

Sa Betlehem sa Israel, diin ang kadaghanan sa mga istorya nahitabo (kapitulo 1: 19-22 hangtud sa kapitulo 4).

PARA KANG KINSA

Ang libro gisulat alang sa Israel ingon nga kabahin sa kasaysayan nga rekord. Kini usab gitala alang sa tanan nga mga magtotoo sa pag-ilustrar sa duol nga kadugo nga manunubos nga si Jesu-Kristo.

MGA KARAKTER

Ang nag-unang mga karakter diha sa libro ni Ruth mao si:

Noemi: Ang usa ka babaye nga Israelinhon nga milangyaw ngadto sa Moab uban sa iyang bana ug duha ka anak nga mga lalaki sa pag-ikyas sa gutom sa Israel.

Elimelech: Bana ni Noemi nga namatay sa Moab.

Mahlon ug si Chelion: Anak nga mga lalaki ni Noemi nga namatay sa Moab.

Orpha: Ang Moabitan binalaye ni Noemi nga mipili sa pagpabilin sa Moab.

Ruth: Ang Moabitan binalaye ni Noemi nga mikuyog sa Israel uban kaniya.

Boaz: Ang anak nga lalaki ni Rahab nga bigaon. Siya mao ang duol nga kadugo nga mitubos kang Ruth ug nahimong iyang bana.

Ang wala hinganli nga kadugo: Walay ngalan nga tawo nga legal nga may unang katungod sa pagtubos sa kabtangan ni Noemi ug sa paghimo kang Ruth nga iyang asawa, apan midumi li sa pagbuhat sa ingon.

KATUYOAN

Adunay pipila ka mga katuyoan alang sa libro ni Ruth:

1. Kini nagpakita sa pagtagad sa Dios alang sa tanan nga mga katawhan. Si Ruth usa ka Gentil nga Moabita, apan ang Dios mipili niining matahum nga babayeng Gentil nga mahimong kabahin sa linya sa pamilya diin ang Mesias, si Jesu-Kristo, matawo. Si Ruth mao ang apohan ni Haring David ug usa sa mga katigulangan sa Mesias.

Kini mao ang tipo o panig-ingnan kon sa unsang paagi gisagop sa Dios ngadto sa iyang pamilya ang "Gentil" (dili magtotoo) nga mga tawo sa kalibutan pinaagi sa dugo sa iyang Anak, nga si Jesu-Kristo.

Ang Dios walay pinalabi sa mga tawo: Apan sa matag nasud siya nga nagpata linghug kaniya ug nagbuhat sa pagkamatarung gidawat kaniya.
(Buhat 10: 34-35)

2. Kini nagdokumento sa kasaysayan sa kagikanan ni Jesu-Kristo. Ang katapusan nga kapitulo misubay sa kasaysayan sa pamilya balik ngadto kang Haring David.
3. Ang relasyon tali kang Ruth ug Noemi maoy tipo sa pasalig nga kinahanglan anaa sa taliwala sa Simbahan ug ni Jesu-Kristo.
4. Ang kinabuhi ni Noemi naghulagway kon sa unsang paagi gikuha sa Dios ang mapait nga kasinatian sa kinabuhi ug giusab sila ngadto sa katahum.
5. Ang relasyon ni Boaz kang Ruth maoy tipo sa katubsanan nga relasyon tali ni Jesus ug sa iyang Simbahan.

LATID

KAPITULO 1

ANG PANAW NGADTO SA MOAB (1: 1-2):

Ang bersikulo 1 nagpaila sa panahon sa mga hitabo sa libro ni Ruth atol sa panahon sa mga Maghuhukom. Kini usab nagpunting sa mga panghitabo sa kapitulo 1 mga bersikulo 1-18 nga nagakahitabo sa Moab. Ang Moab tingali mga 50 ka milya gikan sa Betlehem atbang nga bahin sa Patay nga Dagat. Si Elimelech midala sa iyang duha ka mga anak nga lalaki ug sa iyang asawa nga si Noemi niini nga rehiyon sa paglikay sa gutom sa Israel.

Ang kagutmanan maoy usa sa mga pamaagi sa paghukom sa Dios nga gigamit sa panahon sa Daang Tugon sa pagsilot sa Israel sa diha nga sila nakasala ug nag-alagad sa laing mga dios. (Tan-awa sa II Mga Hari 8: 1, Jeremias 16: 3-13; ug Ezequiel 5: 11-17).

Si Elimelech dili kinahanglan nga moadto sa Moab tungod kay kini nagpasabot nga siya mika lagiw gikan sa pagtul-id sa Dios. Ang yuta sa Dios mas maayo pa diha sa kagutmanan kay sa Moab sa panahon sa kadagaya. Ang Moabita nga mga tawo nag-alagad sa dios-doisan nga gingalag Kemos nga ilang gipasidunggan pinaagi sa pagsakripisyo sa mga anak (tan-awa sa mga Maghuhukom 11:24).

TRAHEDYA SA MOAB (1: 3-5):

Samtang didto sa Moab, si Elimelech namatay ug ang duha ka mga anak nga lalaki ni Noemi naminyo sa Moabita nga mga babaye nga ginganlan'g si Ruth ug si Orpha bisan kon ang kaminyoon tali sa mga Judio ug sa mga Moabita gidili sa Dios (Deuteronomio 7: 3; Nehemias 13: 23, 25). Ang trahedyang nausab ug ang mga anak nga lalaki ni Noemi namatay. (Kini posib- le nga sila masakiton tungod sa ngalan nga Mahlon nga nagpasabot "masakiton" ug Chelion nga nagpasabot ug "pagkalunos.")

MOBALIK SA BETHLEHEM (1: 6-18):

Sa diha nga ang taggutom sa Israel natapos na, si Noemi nagplano sa iyang pagbalik sa Betlehem. Siya nagdasig sa iyang mga binalaye, si Ruth ug Orpha nga magpabilin sa Moab. Ang desisyon nga iyang gipresentar ngadto kanila sa tinuod lang espirituhanon. Sila mahimong magpabilin sa Moab ug mobalik sa ilang kaugalingon nga mga tawo ug sa ilang kaugalingon nga mga dios-dios kon ilang gitinguha. Si Noemi dili gusto nga si Ruth ug Orpha mouban kaniya sa basihan lang sa ilang mga relasyon o sa bisan unsa nga rason gawas sa espirituhanon nga desisyon alang sa Dios.

Si Noemi nagpunting nga adunay mas maayo nga kahigayonan alang kang Ruth ug Orpha nga maminyo pag-usab kon sila magpabilin sa ilang kaugalingong mga katawhan. Usahay parang walay makita nga maayong kaugmaon kon kamo mosubay sa paagi sa Dios, apan ingon sa inyong makat-onan, si Ruth gipanalanginan tungod kay siya mipili sa dalan sa labing minus nga oportunidad.

Si Orpha nalukmay nga magpabilin sa Moab, ug mihalok kang Noemi ug nanamilit. Daghay mga tawo ang adunay pagbati alang kang Jesu-Kristo apan nakabsan sa kaluwasan tungod kay sila dili mobiya sa daan nga kinabuhi. Sama kang Orpha, sila mibalik ngadto sa kalibutan sa pagpangita ug kapahulayan.

Si Noemi mihatag kang Ruth ug mga kapilian sa pagbalik uban sa iyang bayaw'ng babaye, apan si Ruth mipabilin kang Noemi uban sa usa ka nindot nga saad sa pasalig kaniya ug sa Dios. Bersikulo 18 nagrekord sa resolusyon ni Ruth nga nagtabon sa pultahan sa iyang daan nga kinabuhi. Ang matuod nga mga pasalig kang Jesus nagkinahanglan nga takpan ninyo ang pultahan sa daan nga kinabuhi sa sala.

Timan-i ang mga elemento sa pasalig ni Ruth nga mao ang tipo sa inyong relasyon ngadto kang Jesus:

1. **Pagdawat:** Siya midawat sa mga paagi ni Noemi: Siya mouban kaniya. Ang unang lakang sa pasalig ngadto kang Jesus mao ang pagdawat sa iyang paagi sa kaluwasan.

2. **Pagpabilin:** Siya mopuyo uban kang Noemi ug mahimong malinawon ug lig-on. Human sa pagdawat ni Jesus, kamo kinahanglan gayud nga mouswag ngadto sa kalig-on sa inyong relasyon.
3. **Pag-abin:** Si Ruth miabin sa iyang kaugalingon uban kang Noemi pinaagi sa termino nga iyang mga katawhan, lagda, posisyon ug problema:

Katawhan: Si Ruth mipahigayon sa iyang kaugalingon uban sa mga paryente ni Noemi sama sa mga magtotoo kinahanglan moabin sa ilang kaugalingon uban sa mga tawo sa Dios.

Lagda: Siya mipahimutang sa iyang kaugalingon uban sa mga lagda ni Noemi, ang hugot nga pagtoo sa Dios diin kini nga mga lagda gibasi. Ingon nga magtotoo, kamo moabin sa inyong kaugalingon uban sa mga lagda sa Pulong sa Dios.

Posisyon: Bisag asa si Noemi magpuyo, si Ruth mopuyo. Kamo usab moposisyon sa inyong kaugalingon uban sa kawsa ni Kristo.

Problema: Siya kauban ni Noemi sa maayo nga mga panahon ug sa malisud nga mga panahon, bisan pa sa kamatayon. Ang inyong pasalig kang Jesus kinahanglan nga ipahinungod ngadto sa kamatayon, dili sa usa ka hamubo nga pasalig alang sa maayo nga mga panahon lamang.

ANG PAG-ABOT SA BETHLEHEM (1: 19-22):

Sa pag-abot sa Betlehem, ang daan nga mga higala ni Noemi halos dili na makaila kaniya. Sila nangutana, "Mao ba kini si Noemi?" Tingali ang mga tuig sa kasubo sa Moab nagsakit sa iyang panagway. Siya sa pagkatinuod dili mao ang parehong tawo nga mibiya sa Israel. Matikdi ang pagtandi:

1. Siya migikan nga "makapahimuot," apan mibalik nga "mapait": si Noemi miingon kanila nga dili na siya tawgon nga "Noemi" nga nagkahulogang "makapahimuot," apan tawgon siya nga "Mara" nga nagpasabot sa "Mapait."
2. Siya migikan nga puno, apan miabot sa balay nga walay dala. Si Noemi wala miakusa kang Satanas nga maoy hinungdan sa iyang kalisud. Si Noemi nakaila sa pagtul-id sa Ginoo nga midangat kaniya sa nasud diin siya nagpuyo.

Daghang mga higayon nga kita dili mouswag sa espirituwal tungod kay atong gibasol si Satanas imbis nga ilhon ang pagtul-id sa kamot sa Dios ug usbon ang atong makasa sala nga mga paagi. Ang katuyoan sa pagtul-id sa Dios gihatag sa Oseas:

Umari kamo, ug mamalik kita kang Jehova; kay gipikas kita niya, ug kita paga ayohon niya; gisamaran kita niya ug kita pagabugkason niya. (Oseas 6: 1)

Ang pagtul-id maoy nagpaduol kang Noemi balik ngadto sa Dios. Kini sa dili madugay buot sa Ginoo nga ayohon ang kapaitan ni Noemi, ug himoon siyang kabahin sa matahum nga plano alang sa katubsanan sa tanan nga mga katawhan.

Ang paggamit ni Noemi sa pulong nga "Ginoo" ("El sadday" sa Hebreo) nagpakita nga siya wala kawad-i sa iyang hugot nga pagtoo diha sa Dios. Ang pulong naghigot sa kaigoan sa Dios. Bisan tuod siya walay sulod ug mapait, siya sa gihapon miila sa kaigoan sa Dios aron sa pagtagbo sa iyang mga panginahanglan. Siya miingon, "Ako nanginahanglan, apan ang Dios igo."

3. Siya mibiya sa panahon sa taggutom, apan mibalik sa panahon sa ting-ani: Kining ikatulong kalainan dili dali madayag apan makita diha sa bersikulo 22. Si Noemi mibiya sa Israel sa panahon sa taggutom, apan mibalik sa pag-ani sa ting-ani sa parehong espirituhanon ug natural nga mga dapit.

KAPITULO 2

SI RUTH SA MGA UMAHAN NI BOAZ (1-17):

Si Ruth miadto aron manghagdaw sa uma ni Boaz diin maoy madawat nga trabaho alang sa mga batan-on nga mga babaye niadtong panahona. Ang mga tag-iya sa yuta gisugo sa Dios sa pagbiya sa bahin sa tanom alang sa mga kabus aron mahagdaw.

Si Ruth nagpakita ug inisyatibo sa iyang paggikan aron magtrabaho. Dili lang kamo mahimong molingkod ug maghulat alang sa Dios sa pagpamuhat sa inyong kinabuhi, apan kamo kinahanglan nga mokooperar ug motrabaho uban kaniya. Si Ruth mibuhat sa gikinahanglan nga buhaton. Bisan ang mga detalye sa kinabuhi gikinahanglan aron makapanginabuhi nga mapuslanon alang sa himaya sa Dios (1 Corinto 10:31).

Walay kapalaran sa kinabuhi sa usa ka Kristohanon, ni kapalaran nga gipili ni Ruth nga motrabaho sa uma sa kadugo ni Noemi, nga ginganlan'g si Booz. Ang Dios nagapamuhat ug nagagiya kaninyo sa matag adlaw nga buluhaton, bisan sa desperado nga mga kahimtang sa kinabuhi. Si Boaz mitan-aw nga adunay pabor kang Ruth ug miingon kaniya nga magpabilin sa iyang uma sa tibook ting-ani. Siya usab naghimo ug espesyal nga mga tagana alang kaniya sa panahon sa tingkaon.

ANG PAGPAULI NI RUTH NGADTO KANG NOEMI (18-23):

Si Ruth mipauli ug mipakigbahin sa mga panghitabo nianang adlaw ngadto kang Noemi nga nakaila sa kamot sa Dios nga nagapamuhat. Si Boaz duol nga kadugo ug sa ingon may pipila ka mga obligasyon sa balaod ngadto kang Ruth ug Noemi.

KAPITULO 3

ANG PLANO NI NOEMI (1-5):

Ingon nga nakaila sa kamot sa Dios, si Noemi mipakigbahin ug usa ka plano ngadto kang Ruth. Isip duol nga kadugo, si Boaz adunay responsibilidad sa pagtubos sa kabtangan nga iya ni Noemi, sa pagpakigminyo kang Ruth, ug sa pagpadako ug mga anak nga dala ang ngalan sa pamilya o apelyedo (Deuteronomio 25). Inay nga dalhon si Boaz sa atubangan sa publiko ug pugson siya sa pagtubos kaniya, si Ruth hilom nga naghatag kaniya sa kahigayonan sa pagdawat o pagsalikway kaniya pinaagi sa pag-adto kaniya sa tago sa kagabhion.

ANG MGA RESULTA (6-13):

Si Ruth adunay husto nga katungod sa paghangyo kang Boaz sa "pagtubos" (pagminyoy) kaniya. Si Boaz andam ug maikagon nga mobuhat sa iyang responsibilidad, apan miingon nga adunay usa nga mas labing duol pa kay kaniya nga may una nga katungod. Dili lamang igo nga motrabaho sa plano sa Dios, apan kini kinahanglan nga buhaton sa iyang mga paagi. Si Boaz kinahanglan una nga moduol sa laing kadugo ug ihatag kaniya ang iyang katungod ug kahigayonan sa pagtubos ni Ruth. Siya miingon kang Ruth nga maghulat hangtud sa pagkabuntag, nan mopauli sa balay ug maghulat kaniya sa paghusay sa maong butang.

ANG PAGBALIK NGADTO KANG NOEMI (14-18):

Si Ruth mibalik ngadto kang Noemi ug misulti kaniya sa tanan nga nahitabo. Si Noemi miingon kaniya nga magmapailubon, kay si Boaz dili mopahulay, hangtud nga iyang matapos ang maong butang. Ang Dios wala mopahulay hangtud nga ang pagtubos natuman alang sa tanan nga mga katawhan pinaagi kang Jesu-Kristo. Siya dili mopahulay sa paghan-ay sa mga kahimtang sa inyong kinabuhi hangtud ang katubsanan matuman diha kaninyo sa personal. Timan-i nga si Ruth wala mobalik ngadto kang Noemi nga walay dala bersikulo 18). Ang nga adlaw sa kawalan ni Noemi, nga iyang gihisgotan sa kapitulo 1, hapit na matapos.

KAPITULO 4

ANG PROSESO SA PAGTUBOS (1-12):

Si Boaz nakigkita sa duol nga kadugo, nga wala nganli. Ang miting didto sa ganghaan sa ciudad sa atubangan sa mga anciano, nga mao ang sentro sa negosyo ug legal nga transaksyon. Ang lain nga kadugo midumili sa iyang katungod sa pagtubos kang Ruth tungod kay kon siya moangkon sa kabtangan ni Noemi, kinahanglan usab siya nga makigminyoy kang Ruth. Kon sila adunay anak nga lalaki, nan ang usa ka bahin sa iyang kabtangan mahiadto sa balay ni Elimelech imbis nga sa iyang kaugalingong mga anak.

Si Boaz mitubos kang Ruth sumala sa nabatasan, sa atubangan sa mga saksi. Ang iyang pagtubos maoy tipo ni Jesu-Kristo nga nagatubos kanato gikan sa sala. Sumala sa balaod sa Manubos kinahanglan nga:

1. Duol nga kadugo (Deuteronomio 25).
2. Andam nga motubos (Juan 10:18; Isaias 53: 7, Mga Taga Galacia 2:20).
3. Adunay abilidad sa pagtubos (Juan 10: 11-18).
4. Gawasnon sa iyang kaugalingon, maingon nga si Jesus gawasnon gikan sa sala.
5. Adunay bili sa katubsanan, kadugo. Kita gitubos pinaagi sa dugo ni Jesus (I Pedro 1: 18-19 Levitico 17:11; Hebreohanon 10: 4).

Sama kang Boaz nga nakatagbo sa mga kinahanglanon sa natural nga pagtubos kang Ruth, si Jesus mitagbo niini sa espirituhanon nga katubsanan sa tawo.

ANG PAGHIUSA NI RUTH UG NI BOAZ (13-17):

Si Ruth ug Boaz nagminyong ug may usa ka anak. Si Noemi dili na mapait, apan gipanalangin nan sa Ginoo. Ang iyang kaliwatan nagpadayon ug ang iyang kabtangan natubos. Siya mikuha sa bata ug nahimong nars niini. Si Noemi, dili Ruth, ang gihulagway sa panapos nga mga panghitabo sa basahon. Ang kinabuhi ni Noemi nausab gikan sa mapait ngadto sa makapahimuot.

Bisan unsa ang inyong kahimtang sa kinabuhi, ang Dios gusto nga mousab kaninyo gikan sa mapait ngadto sa makapahimuot. Siya gusto nga mousab sa inyong ngalan, gikan sa "Mara" ngadto sa "Noemi." Siya nagapamuhad diha sa inyong mga kahimtang sa pagpahiuli sa tanan nga nawala ug unya gamiton kamo isip kabahin sa iyang plano.

ANG TALAAN SA KAGIKAN NI DAVID (18-22):

Ang basahon sa Ruth misira pinaagi sa pagrekord sa mga talaan sa kagikan nga sumpay tali ni Ruth ug ni David, nga maoy kabahin sa Mesiyanhong linya ni Jesu-Kristo. Kining katapusang nga pahinumdom nagpakita sa katuyoan ug plano sa Dios sa kasaysayan ug nga ang kinabuhi dili lang panaghap. Ang Dios mao ang namuhad sa tanan nga mga kahimtang sa kinabuhi aron sa pagdala sa iyang plano sa kaluwasan ngadto sa mga nasud sa kalibutan.

ANG KINAIYA NGA MGA HIYAS NI RUTH

Pipila ka nindot nga mga kinaiya mao ang makita sa personalidad ni Ruth. Basaha ang mga pakisayran sa sunod nga pahina, ug tun-i ang maanindot nga mga kinaiya nga makita niini nga babaye nga iya sa Dios. Hangyos ang Dios sa pagtukod niini nga mga hiyas sa inyong kaugalingong kinabuhi:

Reperensiya	Kinaiya
1: 16-17	Gugma, pasalig
1:18	Kalig-on
2: 2	Pagpaubos (nanghagdaw); kugihan; matinahuron (siya naghangyo sa pagtugot ni Noemi)
2:14	Pagpugong sa kaugalingon (mikaon lamang ug igong mabusog)
2: 18-19	May tulubagon (kang Noemi sa iyang buhat)
2:23	Matinud-anon
3: 5	Masulondon

- 3:10 Nagpasakop sa balaod sa Dios (wala nagapangitag batan-ong mga lalaki, apan sa plano sa Dios)
- 3:10 Mahangturong mga mithi, dili bahandi sa hunahuna
- 3:14 Nabalaka mahitungod sa "dagway sa kaudatan" (mibiya sa wala pa ang kabuntagon)
- 3:18 Mapailubon (human niya mabuhat ang maarangan niya, iyang gibilin ang mahimong resulta sa Dios)

KINAUGALINGONG EKSAMEN

1. Tan-awa ang talaan sa mga ngalan sa ubos sa unang listahan. Basaha ang ikaduhang listahan. Ibutang ang numero sa tudling sa pahayag nga labing maayo nga naghulagway sa tawo sa unang listahan sa blangko nga gihatag sa atubangan sa iyang ngalan. Ang una gihimo ingon nga panig-ingnan alang kaninyo.

_3_ Mahlon ug Chelion	1. Babayeng Israelinhon nga miadto sa Moab uban sa iyang pamilya.
___ Naomi	2. Bana ni Noemi nga namatay sa Moab.
___ Elimelech	3. Mga anak ni Noemi nga namatay sa Moab.
___ Ruth	4. Duol nga kadugo nga mitubos kang Ruth.
___ Orpha	5. Binalaye ni Noemi nga nagpabilin sa Moab.
___ Boaz	6. Binalaye ni Noemi nga mikuyog sa Israel.

2. Ilista ang tulo ka mga katuyoan sa libro ni Ruth.

(1) _____
(2) _____
(3) _____

3. Atol sa unsa nga panahon sa kasaysayan sa Israel nga ang mga panghitabo sa libro ni Ruth nahitabo?

_____
_____

4. Sa unsang duha ka mga dapit nga ang mga panghitabo diha sa libro nahitabo?

_____ ug _____

5. Kinsa ang misulat sa libro ni Ruth? _____

6. Isulat ang sag-ulohong bersikulo gikan sa panumduman:

---

7. Basaha ang matag pahayag sa ubos. Kon kini TINUOD, isulat ang letrang **T** sa blangko sa atubangan sa mga pahayag. Kon kini SAYOP nga pahayag, isulat ang letrang **F** diha sa blangko.

_____ a. Ang taggutom gigamit sa Dios ingon nga usa ka paagi sa paghukom ug sa pagtul-id sa Israel.

_____ b. Ang Noemi nagpasabot nga "mapait."

_____ c. Ang Mara nagpasabot nga "maanindot."

_____ d. Si Boaz ang unang may katungod sa pagtubos ni Ruth.

_____ e. Ang wala hinganli nga kadugo, wala motubos kang Ruth tungod kay siya wala makagusto kaniya.

_____ f. Ang relasyon ni Boaz ug Ruth maoy tipo sa katubsanan nga relasyon tali ni Jesus ug sa mga magtotoo.

(Ang mga tubag sa eksamen gihatag sa katapusan nga kapitulo niini nga manwal.)

ALANG SA DUGANG PAGTUON

1. Basaha ang istorya ni Rahab nga bigaon diha sa Josue 2. Unya paklia ngadto sa Hebreohanon 11:31 ug timan-i nga siya gilakip sa listahan sa mga karakter sa Daang Tugon nga gipasidunggan ni Pablo tungod sa hugot nga pagtoo.

Si Rahab ang inahan ni Boaz, gilakip diha sa kagikan ni Jesu-Kristo. Dili ba kini nindot kaayo nga naglakip ang Dios sa tanan nga rasa (Ruth usa ka Gentil nga Moabita) ug sa tanan nga mga kagikan (Rahab usa ka bigaon) sa yutan-ong pamilya ni Jesus?

Kini sama sa espirituhanon nga pamilya sa mga magtotoo. Bisan unsa ang inyong kaliwat, kultura, o nangagi, kamo mahimong kabahin sa pamilya sa Dios pinaagi sa hugot nga pagtoo sa Dios, paghinulsol sa sala, ug pagdawat kang Jesu-Kristo ingon nga inyong personal nga Manluluwas.

2. Alang sa dugang nangagi atol sa panahon nga ang mga panghitabo sa basahon ni Ruth nahitabo, basaha ang libro sa Mga Maghuhukom. Matikdi ang pito ka liyok sa sala, silot, ug kaluwasan nga nasinati sa Israel. Samtang kamo magtuon, kompletoha ang tsart sa ubos. Ang unang liyok gibuhat alang kaninyo ingon nga panig-ingnan:

Ang Liyok Sa Maghuhukom

Unang Liyok:

Sala:

Silot nga panahon:

Manluluwas ug Maghuhukom:

Mga Maghuhukom 3: 7-11

dios-diosan

Walo ka mga katuigan

Otniel

Ikaduhang Liyok:

Sala:

Silot:

Manluluwas ug Maghuhukom:

Mga Maghuhukom 3: 12-31

Ikatulong Liyok:

Sala:

Silot:

Manluluwas ug Maghuhukom:

Maghuhukom 4, 5

Ikaupat nga Liyok:

Sala:

Silot:

Manluluwas ug Maghuhukom:

Mga Maghuhukom 6-8: 32

Ikalimang Liyok:

Sala:

Silot:

Manluluwas ug Maghuhukom:

Mga Maghuhukom 8: 33-10: 5

Ikaunom nga Liyok:

Sala:

Silot:

Manluluwas ug Maghuhukom:

Mga Maghuhukom 10: 6-kapitulo 12

Ikapitong Liyok:

Sala:

Silot:

Manluluwas ug Maghuhukom:

KAPITULO 5

ANG LIBRO NI ESTER

MGA TUMONG:

Sa pagkahuman niini nga kapitulo kamo makahimo sa:

- Pagsulat sa sag-ulohong bersikulo gikan sa panumduman.
- Patingob sa istorya ni Ester.
- Pag-ila sa mga katuyoan sa libro.
- Pag-ila nga ang Dios adunay espesyal nga plano alang kaninyo.

SAG-ULOHONG BERSIKULO:

Kay kong ikaw magahilum niining panahona, busa ang kagawasan ug kaluwasan makita sa mga Judio gikan sa laing dapit; apan ikaw ug ang balay sa imong amahan mangahanaw: ug kinsay nahibalo kong ikaw miabot sa ginghrian alang sa panahon nga ingon niini? (Ester 4:14)

PASIUNA

Sa miagi nga kapitulo kamo nagtuon sa libro ni Ruth, ang Gentil nga babaye nga nagpuyo sa taliwala sa mga Judiohanong katawhan. Kini nga kapitulo nagtumbok kang Ester, ang Judio nga babaye nga nag-alagad ingon nga rayna sa taliwala sa mga Gentil nga mga tawo. Ang libro nga ginganlan sa iyang ngalan nagsulti sa usa ka plano sa paglaglag sa tibook nasud sa mga Judio nga unta mitapos sa kagikan sa Mesias, si Jesu-Kristo.

Bisan tuod ang libro wala maghisgot sa Dios pinaagi sa ngalan, kini naghigot sa iyang interbensyon sa kalihokan sa mga tawo sa pag-atiman alang sa iyang mga katawhan ug sa pagtuoman sa iyang balaan nga mga katuyoan. Kini usab nagpakita sa unsa nga paagi ang matag usa kanato adunay importante nga bahin sa plano sa Dios. Sa dili pa mopadayon niini nga pagtuon, basaha ang libro ni Ester.

NGALAN

Ang libro ginganlan alang sa nag-unang karakter, si Ester. Sa orihinal ang iyang ngalan sa Hebreohanon mao si Hadassa. Ang iyang ngalan nagpasabot sa "bituon sa sidlakan."

TAGSULAT

Ang tagsulat sa libro wala mailhi.

PANAHON

Gikan sa labing maayo nga ebidensya, ang istorya ni Ester nahitabo sa panahon sa pagmando sa hari nga nailhan sa sekular nga kasaysayan nga si Ahasuerus.

Sa Ester, ang ngalan nga gigamit alang sa hari mao si Assuero, ang Hebreohanong nga pu-long alang sa Gregong ngalan nga Xerxes. Ang kinaiya sa sawang, sosyal nga kostumbre, ug kahimtang sa mga kalihokan nga gihulagway sa Ester mohaum sa hingpit ngadto sa sekular nga kasaysayan niini nga panahon nga gibanabana nga 473 BC

NAHIMUTANGAN

Ang nahimutangan anaa sa palasyo sa Susan nga usa ka ciudad sa Elam nga 150 ka milya sa sidlakan sa Babilonia. Gibana-bana nga duha ka ngadto sa tulo ka milyon ka mga Judio ang nagpuyo didto atol sa panahon ni Ester.

ALANG KANG KINSA

Kini nga libro tingali giandam alang sa mga Judio nga nagkatibulaag sa tibook Persia, ingon man alang sa atua sa Palestina, sa pagsulti kanila kon sa unsang paagi giluwat sila sa Dios gikan sa kamatayon. Alang sa mga Kristohanon, kini nagpakita sa interbensyon sa Dios sa iyang mga katawhan.

PANGUNANG MGA KARAKTER

Assuero: Hari ibabaw sa 127 ka mga probinsya gikan sa India ngadto sa Etiopia.

Vasti: Ang rayna nga midumili sa sugo sa hari ug nawad-an sa iyang posisyon ingon rayna.

Ester: Ang bag-ong rayna, usa ka Hebreohanon nga babaye.

Mardocheo: Ig-agaw ni Ester, nga nagpadako kaniya gikan sa pagkabata.

Aman: Ang kaaway sa mga Judio nga nagmugna sa plano sa paglaglag kanila.

MGA KATUYOAN

Ang mga katuyoan sa Ester:

1. Ang libro naglakip sa importante nga yugto sa kasaysayan sa mga Judio nga naghatag sa mga Judio nga mga tawo sa Persia ug Palestina sa istorya sa interbensyon sa Dios sa pagluwas sa ilang mga kinabuhi.
2. Kini nagpakita kon giunsa sa Dios sa pagpamuhat alang sa iyang mga katawhan. Siya nangilabot sa mga kalihokan sa mga tawo ngadto sa pagtuman sa iyang kabubut-on ug sa pagbutang sa iyang mga katawhan sa husto nga mga dapit sa husto nga panahon alang sa pag-uswag sa iyang Ginghamarian.

LATID

KAPITULO 1

ANG DAKONG KOMBIRA (1-9):

Si Assuero naghimo ug usa ka kombira alang sa iyang mga principe ug mga alagad nga milungtad sulod sa 180 ka mga adlaw. Samtang sa laing bahin, si Vasti, ang rayna, nagaati man sa mga babaye sa lain nga fiesta diha sa iyang mga nahimutangan.

PROBLEMA SA PANIMALAY (10-12):

Sa ikapito ka adlaw sa fiesta, gitawag sa hari si Rayna Vasti nga moadto ug ipakita ang iyang kaanyag sa mga tawo. Siya midumili sa iyang hangyo, ug ang hari nasuko.

HARIANONG SUGO (13-22):

Ang maalamon nga mga tawo mitambag sa hari sa pagpapahawa kang Vasti gikan sa trono ug sa paghatag sa iyang posisyon sa uban.

KAPITULO 2

ANG PAGPANGITA ALANG SA USA KA RAYNA (1-4):

Ang Hari nagsugod sa pagpangita alang sa usa ka rayna. Ang mga batan-ong babaye gidala gikan sa tanang suok sa gingharian ug giandam alang sa iyang pagtan-aw.

SI ESTER MIAPIL SA KOMPETISYON (5-11):

Ang usa ka Judio nga ginganlan'g si Mardocheo nagpadako sa iyang ig-agaw nga ni Ester sukad siya nailo. Si Ester miapil sa kompetisyon nga mahimong rayna. Si Mardocheo misulti kang Ester nga dili pahibaloan ang mga katawhan sa harianong sawang nga siya usa ka Judio, unya siya naghulat sa pagpaniid kon unsa na ang nahitabo kaniya.

SI ESTER NAPILI INGON NGA RAYNA (12-21):

Ang matag babaye sa kompetisyon alang sa posisyon sa pagkarayna nagpakita sa atubangan sa hari. Sa diha nga si Ester nagpakita, siya napili ug usa ka espesyal nga kombira gihatag sa iyang kadunganan.

ANG LARAW BATOK SA HARI (22-23):

Duha ka mga tawo, si Bigthan ug si Teres, nagplano sa pagpatay sa hari. Si Mardocheo naka hibalo sa laraw ug gipahibalo si Ester nga misulti sa hari. Ang duha ka mga tawo gibitay.

KAPITULO 3

ANG PROMOSYON NI AMAN (1-6):

Si Haring Assuero nagpataas kang Aman, ang usa sa iyang mga alagad, ngadto sa usa ka posisyon nga ibabaw sa tanang mga principe ug sa mga alagad. Ang tanan miyukbo kaniya gawas kang Mardocheo, ug si Aman nasuko.

ANG LARAW NI AMAN (7-15):

Sa pagkasayud nga si Mardocheo usa ka Judio, si Aman miadto sa hari ug gihiphipan siya sa pag-isyu sa usa ka lagda nga sa usa ka petsa ang tanan nga mga Judio laglagon. Ang Hari mipirma sa lagda ug kini gipadala sa tibook nga gingharian.

KAPITULO 4

ANG PAGBANGOTAN SA MGA JUDIO (1-11):

Sa diha nga ang makalilisang nga balita miabot sa mga Judio, sila misugod sa pagbangotan. Si Mardocheo nagsul-ob ug sako ug gihidhiran ang iyang kaugalingon ug mga abo, nga maoy nabatasan sa diha nga ang usa nagbangotan.

SI ESTER NAKADUNOG SA BALITA (9-12):

Nagpuyo sa palasyo, si Ester wala makadungog sa bag-ong balaod. Sa diha nga siya gisul tihan nga si Mardocheo nagsul-ob sa saput nga sako ug mga abo, siya nagpadala kaniya ug mga bisti. Siya midumili sa matahum nga mga bisti, ug gipadala kaniya ang usa ka kopya sa lagda nga giisyu.

ANG PLANO SA KALUWASAN (10-17):

Usa ka plano alang sa kaluwasan gihimo ni Ester ug ni Mardocheo. Ang mga Judio magpuasa ug mag-ampo alang kang Ester ug siya moadto sa hari aron sa pagpangita ug tabang alang sa iyang mga katawhan.

Ang pagduol sa hari nga wala ipatawag moresulta sa kamatayon, apan si Ester andam sa pagbayad sa bili kon gikinahanglan. Siya miingon, "Kon ako mamatay, mamatay ako."

Ang yawi nga bersikulo, Ester 4:14, nagpresentar sa usa ka importante nga kamatuoran. Ang Dios adunay plano alang sa kaluwasan. Kon si Ester wala nituman sa iyang tinudlo nga papel, nan unya ang kaluwasan alang sa mga Judio magagikan sa ubang mga tinubdan.

Ang Dios adunay espesyal nga plano alang sa matag usa kanato sa iyang kinatibuk-ang plano sa pagkab-ot sa kalibutan sa Ebanghelyo. Ang iyang tinguha mao nga inyong pangitaon ang inyong posisyon ug tumanon ang iyang kabubut-on. Apan kon kamo dili makakaplag sa inyong dapit sa gingharian, ang Dios sa gihapon mopadayon sa iyang plano ug kaluwasan nga magagikan sa laing tinubdan.

Ingon kang Ester, kamo miabot sa iyang Gingharian alang sa usa ka espesyal nga katuyoan. Kini mao ang hinungdan nga importante nga inyong madiskobrehan ang inyong posisyon ug miniteryo sa Lawas ni Kristo.

KAPITULO 5

ANG PAGDAPIT NGADTO SA USA KA KOMBIRA (1-8):

Si Ester mipakita sa atubangan sa hari, ug gidawat niya siya. Siya midapit sa Hari ug kang Aman ngadto sa usa ka kombira ug sa panahon sa pagkaon siya mihangyo sa ilang pagtam bong sa usa ka espesyal nga kombira nga iyang giandam sa sunod nga mga adlaw.

ANG GARBO NI AMAN (9-14):

Si Aman mibiya sa atubangan sa rayna ug nanghambog sa iyang pagdapit sa tanan niyang mga higala. Apan bisan pa kining dakong kadungganang nagdala kaniya nga walay kalipay kay si Mardocheo nagdumili sa pagyukbo kaniya. Ang asawa ni Aman ug mga higala misug yot kaniya nga mopatindog sa usa ka bitayan ug ipabitay si Mardocheo. Si Aman nahimuot niini nga ideya, ug ang bitayan gipatukod. (Bitayan nga may usa ka taas nga kahoy nga gam balay diin naggikan ang usa ka pisi nga nagbitay alang sa katuyoan sa pagpatay).

KAPITULO 6

SI MARDOCHEO GIPASIDUNGGAN (1-14):

Ang hari dili makatulog sa kagabhion ug samtang siya nagsusi pag-usab sa mga rekord sa korte ug iyang nakita nga si Mardocheo mipahunong sa usa ka laraw sa pagpatay batok sa iyang kinabuhi. Ang hari nangutana kon unsa ang ganti nga gihatag kang Mardocheo tungod niini, ug gipahibalo nga walay bisan unsa nga gibuhat.

SI AMAN GIPAKAULAWAN (12-14):

Sa laing bahin, si Aman miduol sa Hari aron mangayo ug pagtugot sa pagbitay kang Mardocheo. Sa wala pa siya makasulti, ang Hari nagmando kaniya sa pagpasidungog kang Mardocheo tungod sa iyang pagkamaunongon sa gingharian. Si Aman nag-ukon-ukon sa pagtuman sa mga sugo ug sa hilom nasuko nga ang iyang kaaway gipasidunggan.

KAPITULO 7

ANG KOMBIRA NI ESTER (1-6):

Si Ester nagpahigayon sa usa ka espesyal nga kombira ug sa panahon sa panihapon mipada yag sa iyang tinuod nga pagkatawo ug sa laraw ni Aman sa pagpatay kaniya ug sa mga Judio.

SI AMAN GISILOTAN (7-10):

Ang hari nagsugo nga si Aman bitayon sa bitayan nga giandam alang kang Mardocheo.

KAPITULO 8

ANG BAG-ONG LAGDA GIKAN SA HARI (1-14):

Si Ester mihangyo sa hari sa pag-isyu ug sugo aron sa pagluwas sa iyang mga katawhan. Ang Hari nagpadala ug usa ka sugo alang sa kaluwasan sa mga Judio.

SI MARDOCHEO GIPASIDUNGGAN (15-17):

Si Mardocheo nakadawat ug dugang nga pasidungog gikan sa hari, ug nagafiesta ug nagama ya ang mga Judio sa tibook gingharian. Ang miaging balaod nga gi-isyu aron patyon ang mga Judio maoy tipo sa kamatayon nga gidala sa sala ngadto sa tawo. Ang Biblia nagsulti nga "ang kalag nga makasala, kini mamatay."

Ang ikaduha nga balaod nagdala ug kinabuhi baylo sa kamatayon, sama sa pag-anhi ni Jesu-Kristo nga nagdala ug kinabuhi sa makasasala nga tawo. Kini wala nagwagtang sa miaging balaod nga nagkinahanglan sa kamatayon alang sa sala kondili, ingon sa sugo ni Haring Assuero, kini naghatag ug usa ka paagi sa pag-ikyas.

KAPITULO 9

ANG KALUWASAN SA MGA JUDIO (1-11):

Ang mga Judio giluwag gikan sa kamatayon. Uban sa pagtugot sa hari, sila nakig-away batok sa ilang mga kaaway ug midaug batok kanila.

ANG BALAY NI AMAN GILAGLAG (12-16):

Ang katapusang kaluwasan miabot sa mga Judio sa diha nga ang tibook pamilya sa dautan nga si Aman gilaglag.

ANG FIESTA SA PURIM (17-32):

Usa ka espesyal nga kombira sa pagsaulog sa kaluwasan sa mga Judio gihimo, ug ang petsa nagtimaan nga obserbahan matag tuig.

KAPITULO 10

Si Mardocheo gipili sa pag-alagad sunod sa hari ug pagrepresentar sa iyang mga katawhan ug sa ilang mga interes. Si Mardocheo ug si Aman naghatag ug makapaikag nga kalainan sa paggamit ug pag-abuso sa gahum. Ang usa gigamit ang iyang posisyon sa pagtabang sa uban, samtang ang usa pa gigamit kini aron sa paglaglag.

ANG KINAIYA NGA MGA HIYAS NI ESTER

Si Ester nagpakita sa pipila ka nindot nga mga kinaiya. Tun-i ang mga pakisayran sa mosunod nga panid. Hangyoa ang Dios sa pagtabang kaninyo nga mapalambo ang pipila niini nga mga kinaiya sa inyong kaugalingong kinabuhi:

Reperensiya	Kinaiya
2:15	Matahum ug maligdong
2: 9-17; 5: 1-3	Madanihon
2:10	Masinugtanon
2:15	Maayog relasyon sa naglibot kaniya
2:22	Dili hakog (gipadayag ang laraw sa ngalan ni Mardocheo imbis nga sa iyang kaugalingon)
4:16	Mapainubsanon
4:16; 7: 6	Maisugon
2:22; 8: 1-2; 7: 3-4	Maunongon

MAHINUNGDANONG LEKSYON

Usa ka importante nga leksyon diha sa istorya ni Ester mao nga bisan ang mga dautan mahimong makita nga naga-uswag, sa katapusan, ang katawhan sa Dios magmadaugon.

Si David misulti niini sa mga Salmo. Sa usa ka paagi, siya mitingob sa usa sa nag-unang mga konsepto sa basahon ni Ester:

Nakita ko ang dautan nga anaa sa dakung gahum, ug nagalambo sa iyang kaugalingon sama sa usa ka kahoy nga lunhaw diha sa iyang natugkan sa yuta.

Apan ang usa miagi, ug, ania karon, siya wala na; Oo, gipangita ko siya, apan siya wala hikaplagi.

Timan-i ang tawong hingpit, ug tan-awa ang matarung; kay adunay maayong kaulahian alang sa tawo sa pakigdait.

Apan ang mga malapason, sila pagalaglagon sa tingob; ang katapusan sa mga dautan pagalaglagon.

Apan ang kaluwasan sa mga matarung anaa kang Jehova; siya mao ang ilang malig-ong dalangpanan sa panahon sa kalisdanan.

Ug si Jehova nagatabang kanila, ug nagaluwas kanila; siya magabawi kanila gikan sa mga dautan, ug magaluwas kanila tungod kay sila mingdangop kaniya. (Salmo 37: 35-40)

KINAUGLINGONG EKSAMEN

1. Isulat ang sag-ulohong bersikulo gikan sa panumduman:

---

2. Nganli ang duha ka mga katuyoan alang sa libro ni Ester:

(1) _____

(2) _____

3. Tan-awa ang listahan sa mga ngalan sa unang listahan. Pangitaa ang pahayag sa ika duhang listahan nga labing maayo nga naghulagway sa matag ngalan. Isulat ang numero sa mga tudling sa pulong diha sa atubangan sa tukma nga ngalan.

_____ Vasti	1. Ang bag-ong rayna, usa ka Hebreohanon nga babaye.
_____ Ester	2. Ang ig-agaw ni Ester nga nagpadako kaniya.
_____ Mardocheo	3. Kaaway sa mga Judio.
_____ Aman	4. Rayna nga midumili sa sugo sa hari ug nawad-an sa iyang posisyon.

4. Kinsa ang nagsulat sa libro ni Ester? _____

5. Diin ang istorya nahitabo?

(Ang mga tubag sa eksamen gihatag sa katapusan nga kapitulo niini nga manwal.)

ALANG SA DUGANG PAGTUON

Sa mga kapitulo sa Ruth ug Ester, atong gipresentar ang mga pag-analisar sa ilang mga kinaiya. Ang pagtuon sa mga kinaiya sa diosnon nga mga lider sa Biblia naghatag ug kahibalo sa positibo nga mga kinaiya nga inyong mapangita sa pagpalambo sa inyong kaugalingon nga kinabuhi. Ang pagtuon sa dili diosnon nga mga karakter naghatag ug pasidaan sa negatibo nga mga kinaiya nga inyong likayan.

Aron sa pagpadako sa inyong kahibalo sa libro ni Ester, ug sa pagpalambo sa inyong kaugalingon nga mga kahanas sa pagbuhat sa kinaiya nga pagtuon, analisaha ang mga karakter nga si Aman ug Mardocheo. Kining duha ka tawo naghatag ug makapaikag nga kalainan sa positibo ug negatibo nga mga kinaiya. Basaha ang libro ni Ester pag-usab, nga nagapaniid sa mga kinaiya sa matag tawo. Isulat ang inyong pagtuon sa mosunod nga mga tsart:

Mga Kinaiya ni Mardocheo:

Reperensiya	Kinaiya
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Mga Kinaiya ni Aman:

Reperensiya	Kinaiya
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

KAPITULO 6

ANG RELASYON NI JESUS SA MGA BABAYE

MGA TUMONG:

Sa pagkahuman niini nga kapitulo kamo makahimo sa:

- Pagsulat sa sag-ulohong bersikulo gikan sa panumduman.
- Paghisgot sa dako nga engkwentro ni Kristo uban sa mga babaye atol sa iyang yutan-ong pangalagad.
- Pag-ila sa inyong relasyon kang Jesus nga basi sa kabubut-on sa Dios.

SAG-ULOHONG BERSIKULO:

Kay bisan kinsa nga magabuhat sa kabubut-on sa akong Amahan nga anaa sa langit, mao ang akong igsoon nga lalaki ug igsoong babaye ug inahan. (Mateo 12:50)

PASIUNA

Niini nga kapitulo inyong tun-an ang relasyon ni Kristo Jesus ngadto sa mga babaye. Sa sunod nga kapitulo, kamo mopalapad sa kinatibuk-ang nangagi nga naangkon niini nga kapitulo sa pagtuon sa tanan nga gipakigsultihan ni Jesus ug mahitungod sa mga babaye.

Sa personalidad sa Dios, adunay kombinasyon sa kinaiya sa amahan ug inahan. Ang Daang Tugon naghulagway sa pagkainahan sa diha nga gitala ni Isaias ang mga pulong sa Dios:

Malimot ba ang usa ka babaye sa iyang masuso nga bata, nga dili siya makabaton ug kalooy sa anak nga lalaki sa iyang tagoangkan? Oo, kini sila mahikalimot tingali, apan ako dili gayud malimot kanimo. (Isaias 49:15)

Ingon sa usa ka bata nga ginalipay sa iyang inahan, mao man pagalipayon ko kamo. (Isaias 66:13)

Si Jesus nagpakita sa kaigmat sa usa ka inahan sa dihang siya miingon:

O Jerusalem, Jerusalem ... makapila nga buot kong tigumon ang imong mga anak, ingon sa usa ka himungaan nga nagatigum sa iyang mga piso sa ilalum sa iyang mga pako. (Mateo 23:37)

Ang pagtulon-an ni Kristo "walay sekso" tungod kay walay iyang gihatag nga mga panudlo nga magamit sa mga babaye lamang. Adunay pipila lamang ka mga panudlo ngadto sa iyang mga tinun-an nga magamit sa mga lalaki lamang. (Pananglitan, tan-awa sa Mateo 5: 28, 32 ug 23: 8.)

MGABABAYE UG PAGKADISIPULO

Si Kristo naglakip sa mga babaye sa iyang pagtulon-an. Sa Marcos 7: 10-11 Siya misulti sa pagpasidungog sa mga ginikanan, ug gibalik-balik ang mga pulong nga "amahan" ug "inahan" sa upat ka higayon sa duha ka mga bersikulo. Adunay usa ka Gregong pulong alang sa "Ginikanan" nga iyang magamit, apan siya gusto nga sa dayag hatagan ug gibug-aton ang inahan ug amahan nga parehong pasidunggan.

Sa diha nga si Jesus misulti bahin sa pagkadisipulo, siya naglakip sa mga babaye:

Naghunahuna ba kamo nga ako mianhi sa paghatag ug pakigdait sa yuta? Ako magasulti kaninyo, Dili; apan hinoon sa pagkabahinbahin ... Ang amahan maba hin batok sa anak nga lalaki, ug ang anak batok sa amahan; ang inahan batok sa anak nga babaye, ug ang anak nga babaye batok sa inahan; ang ugangan nga babaye batok sa iyang umagad nga babaye. (Lucas 12: 51, 53)

Laing tudling bahin sa pagkadisipulo naglakip sa usa ka paghisgot sa mga babaye:

Walay bisan kinsa nga mibiya sa iyang balay, o mga igsoong lalaki, o mga igsoong babaye, o amahan, o inahan, o asawa, o mga anak ... tungod kanako ug tungod sa Maayong Balita, apan siya makadawat sa usa ka gatus ka pilo ... mga balay, ug mga igsoong lalaki, ug mga igsoong babaye, ug mga inahan, ug mga anak. (Marcos 10: 29-30)

Sa usa ka higayon, sa diha nga si Jesus nakigsulti ngadto sa panon sa katawhan, ang iyang inahan ug mga igsoong lalaki miabot nga nagapangita kaniya. Sa diha nga gisuginlan nga sila nangita kaniya, si Jesus miingon:

Kinsa ba ang akong inahan? ug kinsa ba ang akong mga igsoon? Ug iyang gituyod ang iyang mga kamot ngadto sa iyang mga tinun-an ug miingon, Ania karon ang akong inahan ug ang akong mga igsoon. Kay bisan kinsa nga magabuhat sa kabubut-on sa akong Amahan ... mao ang akong igsoon nga lalaki, ug igsoon nga babaye, ug inahan. (Mateo 12: 46-50; Marcos 3: 31-35)

Kini nga bersikulo nagpakita sa importante nga kamatuoran bahin sa inyong relasyon kang Jesus. Ang inyong relasyon wala gibasi kon kamo lalaki o babaye, batan-on o tigulang, minyo o dili minyo. Ang inyong relasyon gibasi sa pagbuhat sa kabubut-on sa Dios. Kabahin sa "pagbuhat sa kabubut-on sa Dios" mao ang pagdawat kang Jesus ingon nga personal nga Manluluwas, ingon nga ang Dios...

... dili buot nga may bisan kinsa nga mawala, kondili nga ang tanan makadangat sa paghinulsol. (II Pedro 3: 9)

DEPENSA SA MGA BABAYE

Sa duha ka okasyon, si Jesus nanalipod sa mga babaye. Sa diha nga ang pipila ka mga inahan nagdala sa ilang mga anak ngadto kang Jesus aron nga mapanalanginan, ang mga tinun-an mibadlong kanila apan si Jesus miingon:

Pasagdi ang mga bata nga moduol kanako, ug ayaw ninyo sila pagdid-i; kay ila ang Ginharian sa Dios. (Marcos 10:14)

Sa diha nga si Maria nga taga Betania mibubo sa mahal nga pahumot kang Jesus, ang mga tinun-an mitawag niini nga pag-usik-usik. Si Jesus miingon nga ang iyang gibuhat igasugilon ingon nga usa ka handumanan sa bisan diin ang Ebanghelyo isangyaw tungod kay siya naka-sabot sa plano alang sa iyang kamatayon ug paglubong ug gidihogan siya sa pag-andam niini.

MGA BABAYE NGA KAUBAN NI KRISTO

Si Kristo wala nagtawag ug babaye ingon nga usa sa napulo ug duha ka mga tinun-an nga gipili sa sinugdanan sa iyang pampubliko nga ministryo. Ang pagpili sa babaye alang sa suod nga pagpakig-uban wala giisip nga tukma. Ang Biblia naghigot sa pipila ka mga babaye nga miapil sa nagalakbay nga panon ni Jesus sa pag-alagad:

Ug nahitabo sa wala madugay, nga siya milakaw sa mga lungsod ug mga bala-ngay, nga nagawali ug nagadala sa mga Maayong Balita sa ginharian sa Dios; ug ang napulo ug duha uban kaniya.

Ug ang pipila ka mga babaye, nga nangaayo gikan sa mga dautang espiritu ug sa mga sakit, si Maria nga ginganlan'g Magdalena, nga kaniya minggula ang pito ka mga yawa,

Ug si Juana, ang asawa ni Cusa nga piniyalan ni Herodes, ug si Susana, ug daghan pang uban, nga nanag-alagad ngadto kaniya sa ilang mga bahandi. (Lucas 8: 1-3)

Ang ubang mga tawo nagtoo nga tungod kay si Kristo wala magtawag ug babaye sa orihinal nga napulo ug duha, nga kinahanglan walay babaye nga lider sa Simbahan. Apan siya usab wala mopili sa Gentil, apan ang Ebanghelyo gihatag ngadto sa mga Gentil, ug kami adunay daghan nga dagko nga espirituwal nga mga pangulo nga mga Gentil. Siya wala miorganisar sa bisan unsa nga sama sa kadaghanan sa mga simbahan karon, uban sa usa ka pastor nga nabansay diha sa seminaryo, Domingo nga mga eskwelahan, mga anciano sa Simbahan, ug uban pa, apan kita gawasnon sa paggamit niini nga gambalay sa atong Simbahan

ANG PAGKAMATINAHURON NI KRISTO

Si Kristo kanunay nga matinahuron sa mga babaye. Siya wala gayud nakigsulti o misulti nga nasuko ngadto kanila. Sa edad nga napulo ug duha, miadto si Jesus uban sa iyang mga ginikanan sa fiesta sa Pasko didto sa Jerusalem. Sa katapusan sa unang adlaw sa pagpamauli nga panaw, ang iyang mga ginikanan wala makakaplag kaniya sa panon, mao nga sila mibalik sa ciudad. Sa kataposan, ilang nakita siya uban sa mga lider sa relihiyon sa templo. Sa diha nga ang iyang inahan mibadlong kaniya, ang iyang tubag yano nga katin-awan ug unya mipauli siya sa balay sa iyang mga ginikanan ug nagpasakop (nga masulundon) kanila (Lucas 2).

Usa ka higayon diin si Jesus misulti nga daw adunay kakulang sa pagkamatinahuron diha sa kasal sa Cana. Sa diha nga ang tagbalay nahudtan sa vino, ang inahan ni Jesus misulti kaniya ug ang iyang tubag:

Babaye, unsay labut ko kanimo? Ang akong takna wala pa moabot. (Juan 2: 4)

Kini wala magpasabot nga siya wala motahod sa sugyot nga siya mohimog solusyon sa problema. Ang termino nga "babaye" dili usa ka walay-pagtahod. Sa tukma nga panahon, gihimo ni Jesus kon unsa ang gitinguha ni Maria ug sa milagrosong paagi ang tubig nahimong vino. Si Maria wala nasuko sa iyang tubag, apan misulti sa mga alagad:

Bisan unsay iyang igaingon kaninyo, buhata kini. (Juan 2: 5)

Sa diha nga ang inahan ni Santiago ug Juan miadto kang Jesus uban sa hakog nga hangyo nga ang iyang mga anak nga lalaki molingkod sa iyang tuo ug sa wala sa Gingharian sa Langit, Siya wala mobadlong kaniya. Siya mitubag:

Wala ninyo hibalo ang inyong gipangayo... apan ang paglingkod sa akong tuo, ug sa akong wala, dili ako sa paghatag, apan kini igahatag ngadto kanila kang kinsa gitagan-an sa akong Amahan. (Mateo 20: 20-23)

Basaha ang Mateo 15: 21-28 diin ang Gentil nga babaye naghangyo alang sa iyang anak nga babaye aron mamaayo. Ang tubag ni Kristo wala nagpakita ug pagkadili-matinahuron tungod kay ang pulong nga "iro" sagad nga gigamit nga termino nga nagtumong sa mga Gentil.* Ang panag-istoryahanay tali sa babaye natapos sa labing taas nga komendasyon ni Kristo, "O baba ye, pagkadako sa imong pagtoo."

Adunay tulo ka mga insidente nga natala sa Kasulatan diin si Jesus nag-alagad sa mga mana napaw nga babaye. Tan-awa kini ug basaha sila sa inyong Biblia:

Juan 8: 2-11:	Ang babaye nga nasakpan sa pagpanapaw.
Lucas 7: 38-39:	Ang babayeng mananapaw naghugas sa mga tiil ni Jesus.
Juan 4: 5-30:	Ang babaye sa atabay.

Sa matag hitabo, si Jesus nagpakita ug maayong kabubut-on, gugma, ug pagkamapasayloon nga kinaiya.

Ang pakig-istorya sa Samarianhon nga babaye didto sa atabay makapaikag sa pagtuon sa relasyon ni Jesus sa mga babaye. Ang mga Samarianhon kaaway sa mga Judio ug giisip nga dili edukado ug agresibo. Dugang pa, kini nga babaye usa ka mananapaw.

Apan gipili ni Jesus kini nga babaye, usa ka Gentil ug makasasala, ingon nga unang tawo (ingon sa rekord sa Kasulatan) diin iyang gipadayag nga siya mao ang Mesias. Iyang giisip siya nga makahimo sa pagsabot niining dako nga espirituhanong kamatuoran. Siya nahimong ebanghelista dayon ug midalagan ngadto sa ciudad aron sa pagdala sa mga tawo ngadto kang Kristo. Ang resulta mao...

... sila nagpakilooy kaniya nga unta siya mopabilin uban kanila; ug siya mipabilin didto ug duha ka adlaw. Ug daghan pa gayud ang nanagtoo kaniya tungod sa iyang pulong. (Juan 4: 40-42)

---

* Ang pulong "Gentil" nagtumong sa mga nasud gawas sa Israel.

Atol sa pagbisita diha sa panimalay ni Maria ug Marta, si Marta nasuko tungod sa buluhtaon sa panimalay. Siya mireklamo tungod kay si Maria milingkod lamang sa tiilan ni Jesus. Inay nga badlongon siya, si Jesus mitubag:

Marta, Marta, ikaw nagakaguol ug nagakapuliki sa daghang mga butang. Apan... si Maria nagpili sa maayong bahin nga dili makuha gikan kaniya. Lucas 10:41)

Sa diha nga ang usa ka kabus nga babayeng balo naghulog ug duha ka diyot sa panudlanan, si Jesus midayeg sa gamay nga donasyon. Siya miingon:

Kining kabus nga babayeng balo mihulog ug labaw pa niadtong tanan nga naghulog sa panudlanan; kay silang tanan naghulog sa kapin sa ilang kahimtang apan siya, gikan sa iyang kawalad-on mihulog sa tanang diha kaniya (Marcos 12: 43-44)

Ang mga Ebanghelyo nagpakita nga si Jesus nagtagad sa mga babaye ingon nga takus pakig sultihan, makahimo sa pagsabot sa lawom nga espirituhanong mga kamatuoran, nagagamit sa dakong pagtoo, ug nagapahimutang sa mga sukdanan sa sakripisyo nga paghatag.

KALOoy NGADTO SA BABAYE

Ang espesyal nga kinaiya sa tinamdan ni Kristo ngadto sa mga babaye mao ang kalooy. Sa diha nga gibanhaw niya ang anak nga lalaki sa babayeng balo sa Nain gikan sa mga patay, kini makita nga iyang gibuhat tungod sa kalooy kaniya:

Ug sa pagkakita sa Ginoo kaniya, siya nalooy kaniya ug miingon kaniya, ayaw kamo paghilak. (Lucas 7:13)

Ang iyang kalooy alang sa mga babayeng balo ang nakapukaw sa iyang kasuko batok sa mga tawo nga nag-ampo alang sa pagpakita sa publiko ug unya gikawatan ang mga balay sa mga balo nga babaye:

Magmatngon kamo sa mga escriba.... nga nagalamoy sa mga balay sa balo nga mga babaye, ug sa usa ka pasangil nagabuhat sa taas nga mga pag-ampo. (Lucas 20: 46-47)

Sa diha nga gipakaon niya ang mga panon sa katawhan, nga naglakip sa mga babaye, kini tungod kay siya adunay kalooy kanila. Basaha kini nga mga asoy sa Marcos 6 (tagda ang bersikulo 34) ug Marcos 8 (tagda ang bersikulo 2).

Sa diha nga si Jesus misulti sa umaabot nga kalaglagan sa Jerusalem, siya midugang niining maloloy-on nga pasidaan:

Alaut sila nga mga nagamabdos, ug sila nga nagapasuso niadtong mga adlaw. Ug manag-ampo kamo, nga ang inyong pagkalagiw dili mahiatol sa tingtugnaw. (Marcos 13: 17-18)

Sa diha nga si Jesus paingon sa dalan sa Golgota nga nagpas-an sa krus, dihay daghang mga babaye sa panon sa katawhan sa palibot sa mga sundalo ug mga binilanggo. Ang mga babaye nagbangotan alang kaniya. Ang iyang pagtagad mas alang kanila kay sa iyang kaugalingon. Siya miingon:

Mga anak nga babaye sa Jerusalem, ayaw kamo paghilak tungod kanako, kondili managhilak kamo tungod sa inyong kaugalingon, ug alang sa inyong mga anak.

Kay ania karon, ang mga adlaw nagasingabot na nga sila manag-ingon, bulahan ang mga apuli, ug ang mga tiyan nga wala manganak, ug ang mga suso nga wala makapasuso. (Lucas 23: 28-29)

Hangtud sa katapusan sa iyang yutan-ong pangalagad, sa taliwala sa iyang kaugalingong pag-antos, ang iyang kalooy ug kahingawa alang sa mga babaye wala napakyas.

KINAUGALINGONG EKSAMEN

1. Ang inyong relasyon uban ni Jesus gibasi sa ...

---

2. Isulat ang sag-ulohong bersikulo gikan sa panumduman:

---

3. Basaha ang mga ngalan sa unang listahan. Pagpili sa tudling nga mga pulong sa ikadu hang listahan nga nagsulti kon unsa ang gisulti ni Jesus sa matag tawo o grupo. Ibu tang ang numero sa mga tudling nga pulong diha sa atubangan sa husto nga ngalan.

_____ Mga babaye nga adunay mga anak	1. Kini igasugilon ingon nga usa ka handumanan alang kaniya.
_____ Maria nga inahan ni Jesus	2. Si Jesus miingon kaniya nga siya mao ang Mesias.
_____ Mananapaw nga naghugas sa mga tiil	3. "Pasagdi ang mga bata nga moduol kanako."
_____ Gentil nga babaye nga gusto ug kaayohan alang sa iyang anak nga babaye	4. Si Jesus midayeg kaniya sa iyang paghatag
_____ Martha	5. Si "Maria mipili sa mas maayo nga bahin."
_____ Kabus nga babayeng balo	6. "Daku ang imong pagtoo."
_____ Babaye sa Atabay	7. "Babaye, unsay labut ko kanimo?"

(Ang mga tubag sa eksamen gihatag sa katapusan nga kapitulo niini nga manwal.)

ALANG SA DUGANG PAGTUON

Aron sa pagpadayon sa inyong pagtuon sa relasyon ni Jesus sa mga babaye, pagtuon sa mosunod nga mga rekord sa iyang mga panag-istoryahanay uban kanila:

	Mateo	Marcos	Lucas	Juan
Iyang inahan:				
Sa bata pa			2: 41-50	
Sa Cana				2: 1-11
Sa krus				19: 25-27
<hr/>				
Marta:				
Nagaalagad			10: 38-42	
Pagbanhaw ni Lazaro				11: 1-44
<hr/>				
Maria sa Betania	26: 6-13	14: 3-9	12: 1-9	
<hr/>				
Maria Magdalena	28: 9-10		8: 2	14: 14-18
<hr/>				
Samarianhon nga babaye				4: 1-42
<hr/>				
Babaye nga mapanapaw				8: 1-11
<hr/>				
Makasasala			7: 36-50	
<hr/>				
Anak nga babaye sa Fenicia nga babaye	15: 22-28	7: 24-30		
<hr/>				
Anak nga babaye ni Jarius ug ang babaye nga gitalinug-an	9: 20-25	5: 25-42		8: 43-56
<hr/>				
Ungangan ni Pedro	8: 14-15	1: 30-31		4: 38-39
<hr/>				
Anak nga lalaki sa balo nga babaye		7: 11-15		
<hr/>				
Nadaut nga babaye			13: 11-13	
<hr/>				

KAPITULO 7

ANG MINISTERYO NI JESUS SA MGA BABAYE

MGA TUMONG:

Sa pagkahuman niini nga kapitulo kamo makahimo sa:

- Pagsulat sa sag-ulohong bersikulo gikan sa panumduman.
- Paghigot sa mga sambingay ni Jesus nga naglambigit sa mga babaye pinaagi sa mga tawo, mga problema, ug mga prinsipyo.
- Paggamit sa mga prinsipyo sa mga sambingay sa inyong kaugalingon nga kinabuhi ug ministeryo.
- Paghigot sa mga milagro ni Jesus nga naglambigit sa mga babaye pinaagi sa mga tawo, mga problema, ug mga binuhatan.
- Pagpadayon sa independenteng pagtuon sa ministeryo ni Jesus sa mga babaye.

SAG-ULOHONG BERSIKULO:

Ug may uban pa usab nga daghang mga butang nga gibuhat ni Jesus, nga kon isulat ang tagsatagsa, sa akong paghunahuna, ang kalibutan dili igo nga kasudlan sa tanang basahon nga kinahanglan unta nga sulaton. (Juan 21:25)

PASIUNA

Sa miagi nga kapitulo atong gitun-an ang relasyon ni Jesus sa mga babaye. Si Jesus adunay importante nga mga butang nga gisulti sa ug mahitungod sa mga babaye. Siya nagtudlo sa espesyal nga mga hilisgutan nga makapaikag kanila ug naglakip sa mga babaye sa pipila sa iyang mga sambingay. Siya usab nag-alagad sa milagrosong paagi sa mga babaye sa panahon sa iyang yutan-on nga ministeryo. Kini nga kapitulo nagsusi niini nga mga aspeto sa ministeryo ni Kristo sa mga babaye.

MGA SAMBINGAY NI JESUS

Ang mga sambingay maoy usa ka paagi sa pagpanudlo ni Jesus nga gigamit kanunay sa panahon sa iyang yutan-ong pangalagad. Ang sambingay usa ka "yutan-ong sugilanon nga adunay langitnon nga kahulogan." Ang sambingay nagpresentar sa espirituhanon nga mga kamatuoran diha sa porma sa sugilanon nga ang tigpaminaw dali nga makasabot.

Si Jesus migamit sa upat ka espesyal nga mga sambingay mahitungod sa mga babaye sa pagpresentar sa pipila ka importante nga espirituhonong mga kamatuoran. Basaha ang matag sambingay diha sa inyong Biblia sa dili pa mopadayon sa leksyon. Ang matag sambingay gitanaaw pinaagi sa:

Ang Tawo: Nga nalambigit sa sambingay.

Ang Suliran: Ang kahimtang nga giatubang sa mga tawo diha sa sambingay.
(Ang yutan-ong sugilanon).

Ang Prinsipyo: Ang importante nga kamatuoran nga gitudlo ni Jesus.
(Ang langitnong kahulogan).

Karon, tun-i ang mga sambingay:

ANG NAWALA NGA SINSILYO: Lucas 15: 8-10

Ang Tawo: Usa ka babaye nga may napulo ka buok nga salapi.

Ang Suliran: Usa ka piraso nawala.

Ang Prinsipyo: Si Jesus migamit niini nga sambingay ug sa laing duha pa sa paghulagway sa susamang mga kamatuoran. Basaha ang sambingay sa nawala nga carnero nga nauna sa sambingay sa sinsilyo sa (Lucas 15: 3-7). Dayon basaha ang sambingay sa anak nga mausikon nga makita sa (Lucas 15: 11-32).

Ang katuyoan ni Kristo niini nga serye sa mga sambingay mao ang pagtubag sa akusasyon sa mga Fariseo nga siya nagadawat sa mga makasasala ug nagakaon uban kanila nga ang mga Judio nga mga tawo gidid-an sa pagbuhat sa ingon.(tan-awa sa mga bersikulo 1-2).

Si Jesus nagpakita sa kamahinungdanon sa pagkab-ot sa nawala nga mga kalag. Gikinahanglan ang pagdawat sa mga makasasala ug makig-istorya kanila aron sa pag-abot kanila sa mensahe sa kaluwasan. Iyang gigamit ang ilustrasyon sa nawala nga carnero, nawala nga sinsilyo, ug sa anak nga mausikon sa pagpatin-aw niini nga kamatuoran. Ang kabtangan, salapi, ug pamilya maoy mga butang nga gihatagag bili sa mga Fariseo ug sila makasabot niini nga mga ilustrasyon.

Si Jesus migamit sa panig-ingnan sa babaye nga nangita sa nawala nga sinsilyo ingon man sa usa ka tawo nga napangita sa nating carnero. Ang mga babaye adunay piho nga papel sa pag-abot sa nawala nga mga kalag. Sama sa babaye sa sambingay, kita kinahanglan nga modagkot sa atong espirituhanong mga suga ug sa masingkamoton mangita alang sa nawala. Adunay kalipay diha sa atubangan sa mga manolonda samtang atong dad-on ang mga tawo nga nawala ngadto sa Manluluwas. Kamo ba sa masingkamuton nangita alang sa nawala?

ANG MALAHUTAYONG BABAYENG BALO: Lucas 18: 1-8

Ang tawo: Usa ka balo nga babaye nga nangita sa hustisya gikan sa dautan nga maghuhukom nga walay kahadlok sa Dios ni sa tawo.

Problema: Siya nagtinguha ug hustisya sa iyang "kaaway." Ang sambingay wala mopadayag kon kinsa ang kaaway o unsa ang dautan nga iyang gibuhat kaniya. Ang dautan nga maghu hukom walay bisan unsa nga buhaton alang sa balo nga babaye sa una, apan tungod kay

siya nagpadayon sa pag-adto kaniya, nakahukom siya sa paghusay sa kaso sa iyang pabor sa ingon siya dili na mopadayon sa pagsamok kaniya.

Prinsipyo: Si Jesus naghulagway nga ang paglahutay makaangkon ug tubag gikan sa Dios. Si Jesus migamit niini nga panig-ingnan sa pagdasig sa iyang mga sumusunod sa pag-ampo ug dili mohunong (bersikulo 1). Kon ang dili-matarung nga maghuhukom sa katapusan mitubag, mao man usab ang usa ka makiangayon nga Dios motubag sa pagkamalahutayon sa iyang mga katawhan ug motubag sa ilang mga hangyo:

**Ang pag-ampo sa usa ka tawong matarung dako ug kahimoan.
(Santiago 5: 16b)**

ANG NAPULO KA MGA BABAYENG ULAY: Mateo 25: 1-13

Mga tawo: Lima ka maalamon nga mga babaye, lima ka buangbuang nga mga babaye, ug usa ka wala mailhi nga tawo o grupo nga nagapasidaan sa nagsingabot nga pamanhonon.

Problema: Napulo ka mga babaye nagahulat sa pag-abot sa kombira sa kasal. Lima ka mga babaye maalamon nagdalag mga sudlanan nga adunay dugang nga lana alang sa mga lamparahan. Lima ka mga babaye nga buang-buang wala nagdala ug dugang nga lana.

Ang tanan nga mga babaye nakatulog samtang sila nagahulat. Sa kalit lang, usa ka pagtu-aw ang nag-ingon nga ang pamanhonon miabot na ug ang tanan nga mga babaye nahigmata sa pagsindi sa ilang mga lamparahan. Ang buang-buang nga mga babaye nakadiskobre nga ang ilang lana nahurot na ug ang ilang mga lamparahan dili na mosindi. Sila misulay sa pagpang hulam ug lana gikan sa maalamon nga mga babaye nga may lana, apan midumili.

Samtang ang buang-buang nga mga babaye ninggawas ug naningkamot sa pagpalit ug lana, miabot ang pamanhonon, ug ang mga maalamon nga mga babaye misulod ngadto sa kombira sa kasal uban kaniya. Sa diha nga ang buang-buang nga mga babaye mibalik uban sa ilang lana, ang pultahan gisirhan na ug dili na sila makahimo sa pagsulod. Kini ulahi na kaayo. Sila nagahulat ug dugay na kaayo nga panahon sa pag-andam sa ilang mga kaugalingon.

Prinsipyo: Kini nga samingay gipresentar ni Jesus sa panahon sa panaghisgot uban sa iyang mga tinun-an mahitungod sa katapusan sa kalibutan. Basaha ang sinugdanan sa panaghisgot sa kapitulo 24.

Ang Kapitulo 25 maoy sumpay niini nga panaghisgot. Si Jesus miingon sa iyang mga tinun-an nga sa katapusan nga mga adlaw ang espirituhanon nga kahimtang susama sa samingay bahin sa mga ulay. Ang ubang mga tawo andam sa pagsugat sa Ginoo sa espirituwal apan mahimong "nagakatulog" ug dili alerto sa iyang pagbalik. Kini mao ang grupo nga gihulag way sa "maalamon nga mga birhen."

Bisan tuod sila luwas na, sila walay gibuhay nga bisan unsa aron sa pagpasidaan sa mga tawo sa ilang palibot nga sa dili madugay moabot na ang pamanhonon. Bisan pa niana, sila maka sinati sa espirituhanon nga pagkahigmata sa iyang pagbalik ug andam sa pagsugat kaniya.

Ang buang-buang nga mga birhen naghulagway sa laing grupo sa mga tawo nga wala mahi balo sa pagbalik ni Kristo. Sila dili andam. Sila naghulat ug dugay nga mapuno ang ilang espirituhanon nga mga sudlanan, ug sila dili makauban kang Kristo sa iyang pagbalik.

Sila maningkamot sa pagsulod basi sa mga pagpangandam sa mga maalamon nga mga birhen, apan dili makahimo. Kamo dili makasulod sa gingharian sa Dios basi sa kasinatian sa laing tawo. Kamo kinahanglan mohimo sa inyong kaugalingon nga mga pagpangandam aron sa pagsugat kaniya.

Adunay ikatulo nga grupo sa mga tawo diha sa samingay. Bisan tuod ang mga ulay gihulagway nga maalamon ug buang-buang ang tanan natulog, adunay usa ka tawo nga nagmata sa paghatag sa pagtu-aw nga ang pamanhonon miabot na. Adunay grupo sa mga tawo sa Dios nga alerto sa iyang dili madugay nga pagbalik, nga nagmata sa espitiruwal ug nagabantay alang sa iyang pag-abot. Sila gamiton sa pag-alerto sa mga katawhan sa Dios nga nagakatulog ug wala mahibalo sa hamubo nga panahon sa dili pa ang pagbalik ni Jesus.

Sa unsa nga kategoriya kamo nasakop? Kamo ba andam sa espirituhanon sa pagsugat sa Ginoo apan dili gayud alerto sa kamatuoran nga ang iyang pagbalik nagsingabot na? Kamo ba nagakatulog sa espitiruwal imbis nga nagapatugbabaw sa pagtuaw ngadto sa uban aron makaandam alang sa iyang pagbalik?

Kamo sama ba sa buang-buang nga mga birhen? Tingali wala pa kamo mangandam sa inyong kaugalingon sa espitiruwal sa pagsugat kang Jesus. Kamo walay lana diha sa inyong sudlanan. Kamo nagakatulog ug walay sulod sa espitiruwal. Pamatia ang pagtu-aw sa iyang dili madugay nga pagbalik ug pangandam sa inyong kaugalingon karon, sa dili pa ulahi ang tanan.

Kamo ba usa sa wala hinganli nga ikatulong grupo, ang mga tawo nga alerto sa dili madugay nga pagbalik sa Pamanhonon ug nagapasidaan ug nagapaandam sa uban aron sa pagsugat kaniya? Asa kamo niining tulo ka mga pundok nahisakop?

ANG BABAYE NGA ADUNAY LEBADURA: Mateo 13:33; Lucas 13: 20-21

Tawo: Usa ka wala hinganli nga babaye.

Problema: Siya nagaandam sa tinapay, ug gigamit ang usa ka gamay nga lebadura sa pagpa tubo sa tulo ka takus nga harina. Ang usa ka "sukod" gibanabana nga usa ka ingkib ug tunga sa kalan-on.

Prinsipyo: Kini nga samingay maoy usa sa pipila nga gigamit ni Jesus sa paghulagway sa mga kamatuoran bahin sa iyang Gingharian nga iyang gitawag nga "Gingharian sa Langit."

Daghan nga mga higayon diha sa Biblia nga ang lebadura gigamit ingon nga usa ka panig-ingnan sa dautan. Kini gigamit aron sa pagpakita sa unsa nga paagi nga ang usa ka gamay nga dautan mopasanay sa iyang kaugalingon ug modugang sa pagkadautan nga sama sa igpapatu bo nga mikuyanap sa tibook umol sa minasa. Niini nga samingay, ang lebadura gigamit sa paghulagway nga sa Gingharian sa Dios, ang gamay nga buhat mahimong padaghanon aron moani ug dagko nga mga resulta.

Sama nga ang usa ka gamay nga tipik sa levadura mikatap sa tibook umol aron sa pag-andam sa dakung minasa sa pagluto, ingon man niana ang levadura sa Pulong sa Dios mopasanay sa iyang kaugalingon. Kini mao ang prinsipyo nga atong nailhan isip "Sama sa lebadurang pag-ebanghelyo. Ang "Harvestime International Institute nagtanyag sa usa ka kurso niini nga titulo nga nakasentro sa paagi sa pag-ebanghelyo nga mopasanay sa iyang kaugalingon sa tibook kalibutan.

Kini nga sambingay naghulagway sa pipila ka importante nga mga prinsipyo. Una, kamo makabaton sa levadura (ang Pulong) ug ang minasa nga nagkinahanglan sa levadura (ang kalibutan), apan walay bisan unsa nga mahitabo hangtud nga ang Pulong (levadura) ibutang diha sa mga kasingkasing sa mga katawhan sa kalibutan (ang tibook nga minasa).

Ikaduha, ang tawhanong instrumento mao ang ahente nga gigamit sa Dios sa pagbutang sa levadura ngadto sa minasa. Ang Dios nagpili sa mga tawo nga sama kaninyo sa pagdala sa Pulong ngadto sa kalibutan.

Ikatulo, ang gagmay nga mga butang mosanay ug mahimong daku sa ekonomiya sa Ginghamarian sa Dios. Ang gamay nga pagsulay sa sama sa lebadurang pag-ebanghelyo mopadayon sa pagsanay sa iyang kaugalingon sa tibook nga minasa sa kalibutan. Ingon nga si profetang Zacarias miingon:

Kay kinsa ba ang nagtamay sa adlaw sa mga gagmayng butang? (Zacarias 4:10)

KATINGBANAN SA MGA SAMBINGAY

Si Jesus migamit sa mga babaye sa pag-ilustrar sa pipila ka mahinungdanon nga mga kamatuoran mahitungod sa iyang Ginghamarian. Ang balo nga babaye naghulagway sa kamahinungdanon sa paglahutay sa pag-ampo nga ang Ginghamarian sa Langit ipahamutang sa han-ay, ang kaaway mapildi, ug ang mga tawo sa Dios magapanimalus. Ang babaye nga adunay levadura nagpakita sa kamahinungdanon sa aksyon diha sa Ginghamarian sa Dios. Kamo kinahanglan gayud nga mopugas sa levadura sa mga Pulong sa minasa ngadto sa kalibutan.

Apan ang pagpugas dili igo. Kamo kinahanglan gayud nga makakat-on usab kon unsaon sa pag-ani. Kini gihulagway pinaagi sa babaye nga nawala ang sinsilyo. Siya nangita hangtud nga iyang nakaplakan ang sinsilyo. Kamo dili lamang magpugas sa levadura sa Pulong, apan kamo kinahanglan gayud nga moani sa ting-ani ug moabot sa nawala nga mga lalaki ug mga babaye.

Sa katapusan, ang sambingay sa mga ulay nagpadayag nga sa katapusang mga adlaw sa panahon, ang uban andam sa pagsulod sa Ginghamarian sa Dios ug ang uban dili. Ang linangkob nga hulagway sa mga babaye nga gihulagway ni Jesus pinaagi niini nga mga sambingay mao ang usa sa mga babaye nga aktibo diha sa Ginghamarian sa Dios, nga molahutay sa pag-ampo, mopugas sa binhi sa Pulong, moani sa mga nawala, ug mohatag sa mga pasidaan nga pagtu-aw sa mga tawo nga sa espirituhanon natulog.

ANG MGA MILAGRO NI JESUS

Si Jesus naghimo ug pipila ka mga milagro nga nalambigit ang mga babaye atol sa iyang

yutan-ong pangalagad. Kamo morekord sa inyong kaugalingong mga komento niini nga pagtuon. Ribyuha ang sumbanan nga gigamit sa pagtuon sa mga sambingay ug sunda kini samtang kamo magtuon sa mga milagro ni Jesus nga nagalambigit sa mga babaye. Isulat ang inyong pagtuon pinaagi sa:

Ang mga tawo: Nga apil sa milagro nga gihimo ni Jesus.

Problema: Ang panginahanglan nga giatubang ni Jesus.

Binuhatan: Ang tubag ni Jesus sa panginahanglan. Unsa ang milagro nga iyang gihimo ug giunsa niya kini pagbuhat? Unsa ang mga resulta sa milagro?

UGANGANG BABAYE NI PEDRO:

Mateo 8:1-15; Marcos 1:30-31; Lucas 4:38-39.

Ang mga tawo:

Problema:

Binuhatan:

BABAYE NGA GITALINUG-AN:

Mateo 9: 20-22; Marcos 5: 25-29; Lucas 8: 43-48.

Ang mga tawo:

Problema:

Binuhatan:

ANAK NGA BABAYE SA CANAANHON NGA BABAYE:

Mateo 15: 21-28; Marcos 7: 24-30.

Ang mga tawo:

Problema:

Binuhatan:

NAGATIKOKO NGA BABAYE:

Lucas 13: 11-13.

Ang mga tawo:

Problema:

Binuhatan:

ANAK NGA BABAYE NI JAIRO:

Mateo 9: 18-19, 23-25; Marcos 5: 22, 24, 38-42; Lucas 8: 41-42, 49-56

Ang mga tawo:

Problema:

Binuhatan:

ANAK NGA LALAKI SA BALO NGA BABAYE SA NAIN:

Lucas 7: 11-15.

Ang mga tawo:

Problema:

Binuhatan:

IGSOON NGA LALAKI NI MARIA UG MARTA:

Juan 11: 1-44.

Ang mga tawo:

Problema:

Binuhatan:

KATINGBANAN SA MGA MILAGRO

Ang talagsaong kinaiya ni Jesus makita diha sa matag milagro nga iyang gihimo nga nagalam bigit sa mga babaye mao ang kalooy. Bisan kon kini ginagmay nga sakit sama sa hilanat sa ugangan babaye ni Pedro o sa dinagko nga sakit sama sa gitalinug-an ug sa babaye nga nabaliko ang likod, siya nagpakitag pagtagad ug kalooy.

Makapaikag nga timan-nga ang iyang mga milagro misunod sa pag-uswag. Una siya miatubang sa ginagmay nga sakit sama sa hilanat. Unya giatubang niya ang dagko nga sakit sama sa gitalinug-an, ug sa nabaliko nga likod. Bisan ang pagbanhaw sa patay nga tawo may sumbanan. Una gibanhaw niya ang anak nga lalaki sa babayeng balo ug ang anak nga babaye ni Jairo, nga parehong patay sa mubo nga panahon lamang. Unya gibanhaw niya si Lazaro nga patay na, ug gilubong na sa pipila ka mga adlaw.

Si Jesus mibanhaw sa anak nga babaye ni Jairo diha sa balay human sa iyang kamatayon. Ang anak nga lalaki sa babayeng balo gibanhaw sa dalan ngadto sa lubnganan. Si Lazaro gibanhaw gikan sa lubnganan diin siya pipila ka mga adlaw na nga gilubong. Dili igsapayan kon unsa nga punto si Jesus mosulod diha sa mga problema sa inyong kinabuhi. Ang iyang gahum igo sa bisan unsa nga yugto sa inyong panginahanglan.

PULONG NI JESUS NGADTO SA UG BAHIN SA MGABABAYE

Dugang pa sa mga sambingay, ug sa mga milagro nga naglambigit sa mga babaye, si Jesus daghay ikasulti mahitungod sa mga hilisgutan nga adunay interes sa mga babaye. Kini naglakip sa mga panudlo sa mga hilisgutan sa kaminyoon, pagpanapaw, mga anak, ug uban pa. Si Jesus usab nakigsulti nga direkta sa mga babaye sa daghang mga higayon.

Diha sa seksyon sa "Alang sa Dugang Pagtuon" niini nga hugna inyong makita ang listahan sa mga hilisgutan sa interes sa mga babaye nga gisulti ni Jesus. Kini nga mga seksyon gidi senyo sa pagtuman sa dako nga tumong sa Harvestime Institute nga mao ang inyong padayon nga pagtuon sa Pulong sa Dios. Kami gusto nga kamo makahimo sa pagsusi sa kamatuoran sa Pulong sa inyong kaugalingon. Kini nga seksyon makapahimo kaninyo sa pagpadayon sa inyong pagtuon sa ministeryo ni Jesus sa mga babaye.

KINAUGALINGONG EKSAMEN

1. Isulat ang sag-ulohong bersikulo gikan sa panumduman.

---

2. Ilista ang labing minus upat ka sambingay nga gisugilon ni Jesus nga nalambigit ang mga babaye:

(1) _____

(2) _____

(3) _____

(4) _____

3. Ilista ang labing minus upat ka mga milagro nga iyang gihimo nga nalambigit ang mga babaye.

(1) _____

(2) _____

(3) _____

(4) _____

(Ang mga tubag sa eksamen gihatag sa katapusan nga kapitulo niini nga manwal.)

ALANG SA DUGANG PAGTUON

Si Jesus mihimo sa pipila ka mga komento sa espesyal nga mga hilisgutan sa interes sa mga babaye, ie. sa kaminyoon, diborsiyo, ug mga anak. Sa pagpalambo sa inyong kahibalo mahitungod sa iyang ministeryo sa ug mahitungod sa mga babaye, susiha ang mga pulong ni Jesus sa...

KAMINYOON:

Mateo 19: 4-6; 22:30

Marcos 10: 6-9; 12:25

Lucas 20: 34-35

MGA BATA:

Mateo 9:14; 18: 3-5, 6, 10, 14; 21:16

Marcos 9:37, 42; 10: 14-15;

Lucas 9:48; 18:17

DIBORSIYO-PAGPANAPAW:

Mateo 5: 27-28; 31-32; 15:19; 19: 8-9; 11-12; 17-18

Marcos 7: 21-22; 10: 3, 5, 11-12, 19

Lucas 16:18; 18:20

MAHITUNGOD SA MGA BABAYE:

Mateo 5:28; 9:20, 22; 11:11; 13:33; 14:21; 15:38; 19: 8; 22; 24:41; 26; 27:55; 28: 5

Marcos 5, 7, 10:12; 12:22; 14: 3; 15: 40,41

Lucas 1: 28,42; 4: 26-27; 7: 8; 8: 2,43,47; 10:38; 11:27; 13: 11,12,16,21; 15: 8; 17: 27,35; 20:32; 22:57; 23: 27, 49, 55; 24: 10, 22, 24

Juan 2: 4; 4: 7,9,11,15,17,19,20,21,25,27,28,39,42; 8: 3,4,9,10; 16:21; 19:26; 20: 13,15

KAPITULO 8

MGA BABAYE SA LIBRO SA MGA BUHAT

MGA TUMONG:

Sa pagkahuman niini nga kapitulo kamo makahimo sa:

- Pagsulat sa sag-ulohong bersikulo gikan sa panumduman.
- Pag-ila sa pagministeryo sa mga babaye sa unang Simbahan.
- Pagpadayon sa independenteng pagtuon sa hilisgutan sa mga babaye diha sa libro sa Mga Buhat.

SAG-ULOHONG BERSIKULO:

Ug sa akong mga ulipon nga lalaki, ug sa akong mga ulipong babaye ibubo ko niadtong mga adlaw ang akong Espiritu; ug managpanagna sila. (Buhat 2:18)

PASIUNA

Niini nga kapitulo inyong tun-an ang matag pakisayran sa mga babaye diha sa libro sa Mga Buhat. Sanglit ang Mga Buhat nagsulti sa organisasyon sa mga magtotoo ngadto sa Simbahan, ang pagtuon naghatag ug kahibalo niini nga mga posisyon ug ang ministeryo sa mga babaye sa unang Simbahan.

Ang pagsabot sa posisyon sa mga babaye sa unang Simbahan importante tungod kay kini nagtukod sa pundasyon alang sa ministeryo sa mga babaye diha sa Simbahan karon. Kini makatabang kaninyo sa pagdiskobre sa espesyal nga dapit sa ministeryo nga gitagana sa Dios alang kaninyo diha sa iyang Lawas, ang Simbahan.

KINATIBUK-ANG MGA PAKISAYRAN

Adunay daghang mga pakisayran sa mga babaye diha sa libro sa Mga Buhat. Unom ka mga bersikulo naghisgot sa inila nga mga babaye nga wala may kalabutan sa pagtuon sa unang Simbahan:

-Anak nga babaye ni Faraon: Buhat 7:21

-Candace, kansang alagad mao ang eunoco nga nakabig pinaagi ni Felipe ingon nga saksi: Buhat 8:27

-Drusilla, asawa sa gobernador, si Felix: Mga Buhat 24:24

-Bernice, igsoon nga babaye ni Haring Agripa: Buhat 25:23

-Ang diosa nga si Diana, gisimba ingon nga inahan sa mga dios-dios ug sa mga tawo, kansang templo didto sa Efeso maoy usa sa pito ka mga Kahibulongan sa Karaan nga Kalibutan: Buhat 19:27

-Igsoong babaye ni Pablo: Buhat 23:16

Ang nahibilin nga mga pakisayran ngadto sa mga babaye giisip nga ubos sa kinatibuk-ang ulohan nga nagpadan-ag sa ilang mga posisyon ug pangalagad sa Simbahan.

MGA MIYEMBRO SA SIMBAHAN

Sa kadaghanang mga dapit diin ang Ebanghelyo giwali, ang mga babaye (Judio ug Gentil) gihisgotan nga kauban sa mga mingtoo. Sa Jerusalem, mga panon sa mga lalaki ug mga baba ye mitoo. (Buhat 5:14). Sa Samaria, ang mga lalaki ug mga babaye mingtoo ingon nga resulta sa pagsangyaw ni Felipe (Buhat 8:12). Sa Jope, si Dorcas ug uban pang mga babaye mga miyembro sa unang Simbahan (Mga Buhat 9: 36-43). Sa Listra nagpuyo ang inahan ni Timoteo nga si Eunice ug apohang babaye nga mga magtotoo (Buhat 16: 1).

Sa Filipos, si Lydia nahimong unang Kristohanong kinabig sa Uropa ug dihay uban pang mga wala nganli nga mga babaye nga kabahin sa Simbahan didto (Mga Buhat 16: 13-15).

Sa Tesalonica ug sa Berea daghan sa mga punoang mga babaye ang mitoo (Buhat 17: 4, 12). Ang labing dako nga gidaghanon sa mga babayeng mga magtotoo gihisgotan didto sa Macedonia. Bisan sa Atenas diin ang tubag sa pagsangyaw ni Pablo igo lamang, usa ka babaye nga ginganlan si Damaris, ug ang uban pa mitoo (Buhat 17:34).

Kini nga mga babaye lumalabay lamang nga mga tigpaminaw. Sila tinuod nga mga magtotoo diha sa Ebanghelyo ug gibautismohan ngadto sa Simbahan:

Apan sa mitoo sila kang Felipe nga nagawali sa mga butang mahitungod sa gingharian sa Dios, ug sa ngalan ni Jesu-Kristo, nanagpabautismo sila nga mga lalaki ug mga babaye. (Buhat 8:12)

MGA TIGPATALIWALA

Ang mga kababayen-an sa unang Simbahan mga tigpataliwala sa pag-ampo. Si Maria, ang inahan ni Jesus, miapil sa mga tawo sa pag-ampo nga nagahulat sa pag-abot sa Espiritu Santo:

Kini silang tanan nanagpadayon sa paghiusa sa pag-ampo ug sa pagpangaliyupo, uban sa mga babaye ug si Maria, ang inahan ni Jesus, ug uban sa iyang mga igsoon. (Buhat 1:14)

Sa diha nga si Pedro gibilanggo ni Herodes, ang mga magtotoo nag-ampo sa balay ni Maria, ang inahan ni Juan Marcos. Si Rhoda, usa sa mga babaye sa miting sa pag-ampo, nahimamat si Pedro didto sa pultahan human ang anghel nagluwas kaniya gikan sa bilanggoan, ug nagda la sa balita sa kadaugan ngadto sa uban sa pag-ampo nga panagtigom (Buhat 12: 12-16).

Sa ciudad sa Filipos, usa ka grupo sa mga babaye nahimamat sa suba aron mag-ampo:

Ug sa adlaw nga igpapahulay migawas kami sa ganghaan nga haduol sa usa ka suba, diin ang pag-ampo mao ang nabatasan nga pagahimoon, ug kami nang lingkod, ug nakigsulti sa mga babaye nga nanagkatigom didto. (Buhat 16:13)

Ang hugpong sa mga pulong "sa naandan nga gihimo" nagpasabot nga kini mao ang batasan sa mga babaye nga magtigom didto sa pag-ampo.

MGA NAKADAWAT SA BALANG ESPIRITU

Sa Mga Buhat 2: 1, Si Lucas nagrekord nga "sila" tanan nagkauyon sa usa ka dapit. Kining "tanan" mao ang sama nga mga tawo nga gihisgotan sa kapitulo 1: 14-15 nga naghulat alang sa pagbubo sa gahum sa Dios. Si Maria gihisgotan nga usa sa mga naghulat sa Espiritu Santo. Kini nagpasabot nga sa diha nga ang Espiritu Santo mikunsad sa ibabaw kanilang "tanan," ang mga babaye kalakip. Sa dihang ang mga maniniid nangutana unsa ang nahitabo, si Pedro nagpatin-aw sa pag-abot sa Espiritu Santo nga nakasentro sa tagna ni Joel. Kini gipamatud-an nga ang gahum sa Dios gibubo sa ibabaw sa mga babaye:

... kini mao ang gisulti pinaagi sa profeta nga si Joel ... ibubo ko ang sa akong Espiritu ibabaw sa tanang unod; ug ang inyong mga anak nga lalaki ug babaye magapanagna ... ug sa ang akong mga ulipong lalaki, ug sa akong mga ulipong babaye ibubo ko niadtong mga adlaw ang akong Espiritu, ug sila managpa nagna. (Buhat 2: 15-18)

Kasiglohan sa wala pa ang pag-abot sa Espiritu Santo, ang Dios nagtagana sa mga babaye nga kalakip sa pagpasundayag sa iyang gahum.

MGA MANALAGNA

Ang mga Buhat nagrekord kon giunsa sa mga babaye pagtuman ang tagna ni Joel:

Ug ang mao usab nga tawo (Felipe nga ebanghelista) may upat ka mga anak nga babaye, mga ulay, nga nanagpanagna. (Buhat 21: 9)

Tungod niini nga tudling, ang tagna nga gihatag sa Joel, ug ang uban mga pagtulun-an ni Pablo nga inyong pagatun-an unya sa ulahi niini nga kurso importante nga masabtan ang kahulogan sa pulong nga "panagna." Duha ka dagko nga mga konkordans sa Biblia, Strong's ug Young's, ingon man usab ang maayo kaayo nga pagtuon sa mga pulong sa Biblia pinaagi kang Vine naghatag sa mosunod nga mga kahulogan sa pulong:

- Nagasulti ubos sa inspirasyon.
- Nagapadayag sa kabubut-on, hunahuna, tambag ug mga paagi sa Dios.
- Nagapatin-aw sa publiko.

Ang pulong "panagna" naglakip usab sa pagtudlo o sa pagwali ilalum sa inspirasyon sa Dios ingon man sa paggamit sa gasa sa pagpanagna, usa sa espesyal nga mga gasa sa Espiritu Santo. Kamo motuon niini sa ulahi sa diha nga inyong tun-an ang papel sa mga babaye diha sa espirituhanon nga mga gasa.

MGA SUPORTER SA BULUHATON SA DIOS

Ang mga babaye sa Mga Buhat naghatag ug materyal nga suporta ngadto sa buluhaton sa Dios. Si Lydia nagtagana ug puy-anan sa misyonaryo nga tim ni Pablo. Si Dorcas may minis teryo sa balo nga mga babaye nga naglakip sa paghatag kanila ug bisti. Sa Corinto, nagpuyo si Pablo sa balay ni Priscila, nga dili lamang mitabang sa iyang bana nga si Aquila sa negosyo apan usab adunay importante nga dapit diha sa Corinto nga Simbahan. Sila mitugot kang Pablo sa pagpakigbahin sa ilang negosyo sa panahon sa iyang pagpuyo sa Corinto.

GILUTOS UG MGA MAGLULUTOS

Ang mga babaye biktima sa grabeng mga paglutos nga midangat sa una nga Simbahan. Sa wala pa ang pagkakabig ni Apostol Pablo, natala sa Biblia nga siya misulod sa mga balay ug mga templo sa pagsimba ug gigapus ang mga lalaki ug mga babaye ug gidala sila ngadto sa Jerusalem alang sa paghusay (Buhat 8: 3 ug 9: 2). Sa ulahi, siya miangkong:

Ug gilutos ko kini nga Dalan hangtud sa kamatayon, nga ginapanggapus ug ginapamilanggo ko ang mga lalaki ug mga babaye. (Buhat 22: 4)

Ang mga babaye usab nagsilbing maglulutos sa unang Simbahan. Sa Antioquia sa Pisidia, ang pipila sa mga Judiyong mga babaye nga gitawag nga "masimbahon ug dungganon" nanguna sa paglutos batok kang Pablo ug kang Bernabe.

RESPONSABLENG MAKASASALA

Ang mga babaye may tulubagon sa sala. Tingali ang labing makalilisang nga istorya nga nag lambigit sa usa ka babaye mao ang asoy sa Buhat 5: 1-11 sa usa ka babaye nga ginganlan'g si Safira nga miduyog sa iyang bana sa paglimbong nga plano mahitungod sa salapi. Samtang magbasa kamo niini nga istorya, timan-i nga kini kaatbang nga kahintang sa kang Adan ug Eva. Dinhi, gibutang ni Satanas ang laraw sa kasingkasing sa bana ug si Safira miduyog kaniya sa plano. Si Safira sad-an tungod kay siya adunay hingpit nga kahibalo sa sala sa iyang bana ug miduyog kaniya diha niini. Sa moralidad nga isyu, ang usa ka babaye dili mahimo nga masulundon nga buta sa bana ug gamiton ang pag-angkon nga nagpasakop kaniya sa pagpamalibad sa iyang sala.

Ang sama nga sumbanan sa pagkabalaan gilauman gikan sa tanang sumusunod ni Kristo, mapalalaki man o babaye.

KINAUGALINGONG EKSAMEN

1. Isulat ang sag-ulohong bersikulo gikan sa panumduman.

---

2. Ilista ang labing minus upat ka mga ministryo diin ang mga babaye moapil sumala sa talaan sa libro sa mga Buhat.

(1) _____

(2) _____

(3) _____

(4) _____

3. Basaha ang mosunod nga mga pahayag. Kon ang pahayag tinuod, sulati ug **T** sa blanko sa atubangan niini. Kon kini sayop, sulati ug **F** sa blangko.

- _____ a. Ang mga babaye wala tugoti sa pagpanagna sa unang Simbahan.
- _____ b. Ang mga babaye dili responsable sa ilang mga sala kon ang ilang kapikas mohangyo kanila sa pagpakasala.
- _____ c. Ang mga babaye wala tugoti sa pag-ampo ug sa pagdawat sa Balaan nga Espiritu.
- _____ d. Walay rekord nga ang mga babaye kalakip sa mga miting sa pag-ampo nga gibuhat sa Simbahan.

(Ang mga tubag sa eksamen gihatag sa katapusan nga kapitulo niini nga manwal.)

ALANG SA DUGANG PAGTUON

1. Ang Mga Buhat nagdokumento nga ang mga babaye mga propeta sa unang Simbahan. Ang Daang Tugon nagpadayag nga sila nag-alagad usab niini nga ministeryo sa wala pa ang pag-anhi ni Kristo. Tun-i ang mosunod nga mga pakisayran alang sa dugang nga impormasyon sa mga manalagna sa Daang Tugon:

Miriam:	Exodus 15:20
Debora:	Mga Maghuhukom 4: 4
Hulda:	II Mga Hari 22:14; II Mga Cronicas 34:22
Noadias:	Nehemias 6:14
Wala nganli babaye:	Isaias 8: 3

2. Ang tanan nga mga pakisayran sa mga babaye diha sa basahon sa Mga Buhat natala sa ubos. Padayon sa inyong pagtuon pinaagi sa paggamit niini nga listahan. Ang ubang mga pakisayran wala mohatag sa piho nga mga ngalan, apan nagsulti sa grupo sa mga babaye. Ang usa ka kolum gihatag alang kaninyo sa pagrekord sa mga komentaryo sa matag pakisayran. Ang unang duha gibuhad ingon nga panig-ingnan alang kaninyo sa pagsunod:

Pakisayran Sa Mga Buhat

	Babaye	Mga Komentaryo
Buhat 1:14	Maria	Nagpadayon sa pag-ampo uban sa mga tinun-an
2:17	Mga Anak nga mga Babaye	Managna
2:18		
5: 1-11		
5:14		
6: 1		
7:21		
8: 3		
8:12		
8:27		
9: 2		

**Pakisayran Sa
Mga Buhat**

Babaye

Mga Komentaryo

9:36

12: 12-16

13:50

16: 1

16:13

16: 14-40

17: 4

17:12

17:34

18: 2

18:18

18:26

19:27

21: 5

22: 9

22: 4

23:16

24:24

25:13

25:23

26:30

KAPITULO 9

MGA BABAYE SA EPISTOLA: ESPESIPIKONG MGA MINISTERYO

MGA TUMONG:

Sa pagkahuman niini nga kapitulo kamo makahimo sa:

- Pagsulat sa sag-ulohong bersikulo gikan sa panumduman.
- Pag-ila sa mga babaye nga adunay ministeryo nga gihisgotan diha sa mga Sulat.
- Pagtingob sa mga ministeryo diin kini nga mga babaye miapil.
- Pagpadayon sa independenteng pagtuon sa Sulat.

SAG-ULOHONG BERSIKULO:

**Busa sila nga nagkatibulaag nanagpanglangyaw nga nanagwali sa Pulong.
(Buhat 8: 4)**

PASIUNA

Kita sa miagi nagtuon sa posisyon sa mga babaye sa unang Simbahan ingon sa natala diha sa libro sa Mga Buhat. Ang grupo sa mga libro nga nailhan ingon nga mga Epistola naghatag ug dugang nga kahibalo sa mga ministeryo sa mga babaye sa unang Simbahan. Sila usab miha tag ug piho nga mga panudlo ngadto sa mga babaye.

Kini ug ang mosunod nga duha ka kapitulo nagtutok sa "Mga Babaye Sa Epistola." Kini nga kapitulo naghigot sa mga babaye sa piho nga mga pangalagad nga gihisgotan niini nga mga libro. Ang sunod nga kapitulo naghigot sa kinatibuk-ang posisyon sa mga babaye sa unang Simbahan nga gitudlo sa mga Epistola.

Ang katapusan nga kapitulo sa "Mga Babaye Sa Epistola" nagtumbok sa espesyal nga mga kategoriya sa mga babaye nga gitumong niini nga mga libro, (ie, singol, biyuda, minyo, mga batan-on, tigulang, mga inahan, ug uban pa) ug espesyal nga mga instruksiyon bahin sa sinina ug disposisyon sa mga babaye.

ANG MGA EPISTOLA

Ang Bag-ong Tugon naglangkob sa upat ka dagkong mga dibisyon. Kini naglakip sa mga Ebanghelyo, nga mao ang mga libro sa Mateo, Marcos, Lucas ug Juan nga nagsulti sa kinabuhi ug ministeryo ni Jesu-Kristo.

Ang Mga Buhat maoy espesyal nga dibisyon nga naghulagway sa pagtukod sa unang Simbahan. Adunay usa ka basahon sa tagna nga mao ang katapusan nga basahon diha sa Bag-ong Tugon. Kini gitawag sa Pinadayag.

Ang tanan nga ubang mga basahon sa Bag-ong Tugon gitawag sa Epistola tungod kay sila gisulat ngadto sa piho nga mga magtotoo diha sa usa ka sulat nga pormat. Sila dinasig nga bahin sa Pulong sa Dios ug magamit sa tanan nga mga magtotoo dugang pa sa mga tawo nga sa piho gitumong.

Ang mosunod mao ang usa ka listahan sa mga Epistola, ug ang mga ngalan sa mga tigsulat nga gipasidunggan sa pagsulat kanila ubos sa pagdasig sa Espiritu Santo:

Kining mga Epistola gisulat tanan ni Apostol Pablo

Taga-Roma
I Mga Taga Corinto
II Mga Taga Corinto
Taga-Galacia
Taga-Efeso
Taga-Filipos
Taga-Colosas
I Mga Taga Tesalonica
II Mga Taga Tesalonica
I Timoteo
II Timoteo
Tito
Filemon
Hebreohanon

Kini nga mga libro nga ginganlan alang sa tawo nga misulat kanila

Santiago
I Pedro
II Pedro
I Juan
II Juan
III Juan
Judas

MGA BABAYE NGA ADUNAY MINISTERYO SA EPISTOLA

MGA BABAYE SA ROMA:

Si Phoebe nagdala sa dakong doktrinal nga pahayag sa basahon sa Roma ngadto sa mga magtotoo sa Roma. Sa orihinal nga Gregong teksto, si Phoebe gitawag nga usa ka "diakonos." Kini nga pulong makita sa 22 ka higayon diha sa Bag-ong Tugon. Sa 18 ka mga maghuhubad naghubad niini nga "ministro" ug tulo ka higayon nga "diakono." Sa kaso ni Phoebe, sila miusab niini sa alagad, tingali sa pagpabor sa bahin sa mga maghuhubad

Sa pagpaila ni Phoebe ngadto sa mga magtotoo sa Roma, si Pablo miingon nga:

... dawaton diha sa Ginoo, ingon sa angay sa mga balaan, ug tabangan ninyo siya sa bisan unsa nga iyang kinahanglanon kaninyo; kay siya nagmatinabangon sa daghan, ug sa akong kaugalingon usab. (Roma 16: 2)

Ang uban naghunahuna nga gikan niining tudlinga si Phoebe naghatag ug pagkamaabiabihon kang Pablo, nagpakaon kaniya, naglaba, ug uban pa. Apan ang pulong nga "gitabangan" sa pagkatinuod nagpasabot nga katabang ug ang pambabaye nga porma sa pulong nagpasabot nga "usa nga nagbarug sa atubangan sa, usa ka pangulo sa mga lider." Ang konsiderasyon nga gihangyo ni Pablo sama sa iyang paghangyo alang sa lalaki nga mga lider ug mga anciano sa 1 Taga Tesalonica 5: 12-13 ug 1 Timoteo 5:17.

Sa Roma 16, si Pablo naghisgot sa laing babaye sa Roma, si Prisca, nga minyo kang Aquila. Kini mao usab nga babaye nga gitawag ug Priscila ni Lucas. Ang Prisca mao ang mas pormal nga porma sa iyang ngalan. Kita nagtuon na mahitungod niini nga babaye sa Kapitulo 8.

Ang pulong "magtatabang" nga gigamit ni Pablo sa paghulagway kaniya nagpasabot sa "isig kamagbubuhat." Si Pablo naghatag ug gibug-aton nga si Prisca ug Aquila dili lamang nagpa-peligro sa ilang kinabuhi apan usab nalambigit sa usa ka importante nga ministeryo sa Gentil nga mga Simbahan.

Ang ubang mga babaye sa listahan ni Pablo sa Roma naglakip kang Maria, nga naghago alang sa mga magtotoo; Narciso, nga tingali mao ang ulo sa pamilya; Trifesa ug si Trifosa, kansang mga ngalan nagkahulogan nga lamian ug maambong; ug "ang hinigugma nga si Persida" nga naghago diha sa Ginoo. Adunay usa ka babaye nga ginganlan'g si Julia, nga walay bisan unsa nga gisulti kanato, ug ang duha ka laing mga babaye kansang mga ngalan wala gihatag, ang inahan ni Rufo ug ang igsoon nga babaye ni Nereo. Si Junia, nga gihisgotan sa Roma 16: 7, nga namatikdan sa mga apostoles alang sa iyang hugot nga pagtoo, ug kauban nga binilanggo ni Pablo alang sa kawsa ni Kristo.

MGA BABAYE SA UBANG EPISTOLA:

Si Chloe gihisgotan sa I Mga Taga Corinto 1:11. Siya nagpadala ug taho kang Pablo mahitugod sa pipila ka makatugaw nga mga butang nga nagapanghitabo sa Simbahan sa Corinto. Sa Filemon, si Pablo namulong kang Apia, ang asawa ni Filemon. Kini nga magtiayon may usa ka Simbahan sa ilang balay sama sa gibuhat ni Lydia ug Nimfa.

Si Euodia ug Sintique nga gihisgotan sa Filipos 4: 2 nga nagbuhat ug pagpang-ebanghelyo nga buluhaton, tungod kay si Pablo naghulagway kanila nga "mga babaye nga naghago (nakigbisog) uban kanako diha sa Ebanghelyo ... uban sa akong laing mga isigkamagbu buhat."

Si Pablo nagpaabot ug pangomusta gikan kang "Claudia ug sa tanang kaigsoonan" sa II Timoteo 4:21 bisan kita wala siltihi ug bisan unsa mahitungod niini nga mga babaye.

KATINGBANAN

Ang pagribyu sa piho nga mga babaye nga gihisgotan diha sa Epistola nagpadayag nga ang posisyon sa mga babaye diha sa mga unang Simbahan dili lumalabay. Sila nakigbisog kauban sa mga lalaki sa pagsangyaw sa mensahe sa Ebanghelyo.

Ang mga Diosnon nga mga babaye naghago ingon nga mga isigkamagbubuhay, nga adunay dako nga mga responsibilidad, nag-organisar ug mga Simbahan diha sa ilang mga panimalay, ug nabilanggo tungod sa ilang hugot nga pagtoo. Sila miagi ug paglutos sama sa gibuhay sa tanan nga mga magtotoo ug sa diha nga kini nagpugos kanila sa pagbiya sa Jerusalem, ilang gimantala ang Ebanghelyo bisan asa sila moadto:

**Busa sila nga nagkatibulaag nanagpanglangyaw nga nanagwali sa Pulong.
(Buhat 8: 4)**

Kini nga mga babaye naghatag ug makapadasig nga mga modelo alang sa Kristohanong mga babaye nga nangita sa ilang kaugalingon nga dapit sa pag-alagad sa espirituhanon nga kaumahan sa kalibutan.

KINAUGALINGONG EKSAMEN

1. Isulat ang sag-ulohong bersikulo gikan sa panumduman:

---

2. Tan-awa ang listahan sa mga ngalan sa unang listahan. Pangitaa ang tudling sa mga pulong sa ikaduhang listahan nga labing maayo nga naghulagway sa matag ngalan. Isulat ang numero sa mga tudling nga pulong diha sa atubangan sa ngalan sa unang listahan.

_____Phoebe	1. Gipameligro ang iyang kinabuhi sa pagluwas kang Pablo.
_____Junia	2. Gidala ang libro sa Roma gikan kang Pablo ngadto sa mga kasimbahan sa Roma.
_____Lydia	3. Nagpadala kang Pablo ug taho sa Simbahan sa Corinto.
_____Choloe	4. Isigka-binilanggo uban ni Pablo.
_____Prisca	5. Adunay Simbahan diha sa iyang balay.

(Ang mga tubag sa eksamen gihatag sa katapusan nga kapitulo niini nga manwal.)

ALANG SA DUGANG PAGTUON

Ang mga Epistola nagtudlo sa daghang importante nga mga konsepto nga magamit sa kinabuhi sa mga magtotoo dugang pa sa mga espesyal nga hilisgutan sa mga babaye diin kini nga kapitulo nakatutok. Sa pagdugang sa inyong kahibalo niini nga mga baruganan, ingon man usab sa pagribyu sa hilisgutan sa mga babaye diha sa Epistola, kami mosugyot nga inyong basahon ang matag usa niini nga mga libro. Pinaagi sa paggamit sa lain nga papel, pag-andam ug usa ka tsart alang sa matag libro. Sa matag tsart ilista ang:

Ang ngalan sa libro: Isulat ang ngalan sa libro.

Ang tagsulat: (Kini gihatag diha sa sulod niini nga kapitulo.)

Gisulat ngadto sa: Kamong kanunay makakaplag kon kang kinsa gisulat nga gihisgotan sa unang kapitulo. Hinumdumi, bisan pa ang matag libro gitumong ngadto sa piho nga mga magotoo sa unang Simbahan, ang matag usa dinasig sa Espiritu Santo ug magamit sa tanan nga mga magtotoo.

Samtang inyong basahon ang matag kapitulo, irekord ang mga mosunod nga impormasyon sa inyong tsart:

Gidaghanon sa kapitulo: Gidaghanon sa kapitulo nga inyong gitun-an.

Katingbanan sa kapitulo: Ang katingbanan kinahanglan ipahayag sa inyong kaugalingon nga mga pulong ang mga sentro nga mensahe sa kapitulo.

Yawing bersikulo sa kapitulo: Ang yawing bersikulo mao ang usa ka pakisayran nga inyong gipili gikan sa kapitulo nga nagsugyot sa dagko nga mga konsepto o usa ka talagsaong baruganan sa kapitulo.

Personal nga aplikasyon: Unsaon ninyo paggamit kon unsa ang gitudlo diha sa inyong personal nga kinabuhi? Ipasabot kon sa unsa nga paagi ang kapitulo magamit sa inyong kaugalingon.

Ang mubo nga Epistola ni Judas giribyu sa ubos ingon nga panig-ingnan niini nga pormat sa pagtuon:

Ang ngalan sa libro: Judas

Ang tagsulat: Judas (bersikulo 1)

Gisulat ngadto: Kanila nga mga hinigugma sa Dios nga Amahan, nga gitipigan diha ni Jesu-Kristo, ug tinawag. (Bersikulo 1)

Numero sa Kapitulo: Usa

Katingbanan: Si Judas nagpasidaan sa mga magtotoo sa pagbantay sa mga limbongan ug maghupot sa tinuod nga pagtooo.

Yawing Bersikulo: Apan mga hinigugma, hinumdumi ninyo ang mga pulong nga ginapa mulong kaniadto sa mga apostoles sa atong Ginoong Jesu-Kristo. Bersikulo 17

Aplikasyon: Adunay mga limbongan nga mosulay sa pagpatalikod kanako gikan sa matuod nga pagtoo diha kang Jesu-Kristo. Ako kinahanglan nga mosunod sa mga instruksyon diha sa bersikulo 20 hangtud sa 21 aron sa paglikay nga malingla.

KAPITULO 10

MGA BABAYE SA EPISTOLA: KATUNGDANAN SA SIMBAHAN

MGA TUMONG:

Sa pagkahuman niini nga kapitulo kamo makahimo sa:

- Pagsulat sa sag-ulohong bersikulo gikan sa panumduman.
- Pagpasabot sa mga tudling nga gisulat ni Apostol Pablo mahitungod sa mga babaye.
- Pagtingob sa posisyon sa mga babaye sa unang Simbahan sama sa gitudlo sa mga Sulat.

SAG-ULOHONG BERSIKULO:

Walay Judio ni Gresyanhon, walay ulipon ni dili ulipon, walay lalaki o baba ye; kay kamong tanan usa diha kang Kristo Jesus. (Galacia 3:28)

PASIUNA

Ang miagi nga kapitulo naghisgot sa mga babaye sa piho nga mga pangalagad nga gihisgotan sa Epistola. Karon kita magtuon sa kinatibuk-ang posisyon sa mga babaye diha sa Simbahan ingon sa gipadayag niini nga mga libro.

Ang pipila sa mga pagtulon-an bahin sa mga babaye ni Apostol Pablo lisud nga sabton. Bisan si Apostol Pedro naghisgot sa kalisud sa paghubad sa tanan nga gipakigbahin ni Pablo ilalum sa inspirasyon sa Balaan nga Espiritu:

Ingon man sa tanan niyang mga sulat, nga nagasulti kanila niini nga mga butang; nga ang ubang mga butang malisud nga sabton, nga ginatuis sa mga burong ug mga mahuyang, ingon sa ginabuhat usab nila sa uban nga mga kasulatan ngadto sa ilang kaugalingong pagkalaglag. (II Pedro 3:16)

Si Pedro nagpakita nga adunay pipila ka mga butang nga lisod sabton, apan ang mga walay alamag ug mabalhinon lamang ang nakiglalis niini. Ang maong panagbingkil nagdala ngadto sa ilang kaugalingong kalaglagan. Sa laing mga pulong, ang mga argumento sa maong mga butang dili makatabang ni bisan kinsa ug sa tinuod lang nagdaut sa nakiglalis.

Nagkalain-laing mga komentarista naghubad sa pagtulon-an ni Pablo sa mga babaye sa daghang mga paagi. Hinumdumi lang, nga sa diha nga ang kahulogan magkalahi, ang mga argumento dili kinahanglan nga motungha sa taliwala sa mga magtotoo.

Kon ang panaghisgot niini nga manwal lahi gikan sa inyong kaugalingon nga hubad o sa inyong denominasyon, palihug sa pag-amgo nga kini wala gituyo aron mahimong hinungdan sa dibisyon. Kon kamo adunay personal nga konbiksyon sa pipila ka mga dapit, nan kamo kinahanglan nga magpabilin diha kanila tungod sa konsyensya, sama sa giingon ni Pablo.

Kini importante nga mahinumduman nga ang tanan nga mga panudlo sa mga Epistola ni Pablo, ingon man niadtong anaa sa uban nga mga Epistola, gihatag sulod sa konteksto sa

Simbahan diin ang mga babaye aktibo sa ministeryo. Kita nagtuon na bahin sa ilang kalambigitan sa nangaging mga kapitulo sa Mga Buhat ug sa mga Epistola. Walay mga tudling diha sa Epistola nga gigamit sa pagdili sa mga babaye sa kahigayonan sa dinamikong Kristohanon nga pagministeryo nga sama sa mga babaye sa unang Simbahan.

PAGTUDLO UG PAGWALI

Usa sa lisud nga mga tudling diha sa Epistola nga nakaapekto sa papel sa mga babaye diha sa Simbahan mao ang 1 Taga-Corinto:

Kay ang Dios dili Dios sa kasamok, kondili sa pakigdait, ingon sa tanan nga mga Iglesia sa mga balaan.

Pahiluma ang inyong mga babaye sa sulod sa mga Iglesia; kay kini wala itugot ngadto kanila sa pagsulti; apan sila gisugo nga magpasakop, sumala usab sa giingon sa kasugoan.

Ug kon buot sila nga makakat-on sa bisan unsa nga butang, mangutana sila sa ilang mga bana sa balay; kay makauulaw alang sa mga babaye sa pagsulti sa Iglesia. (I Mga Taga Corinto 14: 33-35)

Kini nga yugto sagad nga gigamit sa pagdili sa mga babaye sa pagtudlo o pagwali sa Simbahan. Si Pablo wala magpasabot nga ang mga babaye sa hingpit magpakahilum. Sa nag-unang kapitulo, siya naghatag sa daghang detalye kon sa unsang paagi nga ang usa ka babaye magtabon sa iyang ulo sa diha nga siya mag-ampo ug managna. (Kita maghisgot niini nga yugto sa ulahi niini nga kapitulo). Nganong siya mag-usik ug panahon niini nga panaghisgot kon sila dili diay pasultihon sa Simbahan?

Sa pagtuon sa Mga Buhat nakakat-on kamo nga sa pag-abot sa Espiritu Santo si Pedro mii ngon nga kini natuman sa tagna ni Joel. Kini nga tagna nag-ingon nga ang Espiritu Santo mo kunsad sa ibabaw sa "mga anak nga babaye ug mga sulogoon nga babaye" ug sila managna.

I Mga Taga Corinto 14 mahimong usa sa mga tudling nga gihisgotan ni Pedro ingon nga "I sud sabton" sa mga sinulat ni Pablo. Ang labing importante nga ideya sa problema mao ang kahulogan sa Gregong pulong nga gihubad sa "pagsulti" sa bersikulo 34. Ang pulong dinhi wala magtumong sa pampubliko nga pagsulti, apan nagpasabot sa "pagtsimis, pagpangutana, ug pagpakiglalis."

Basaha ang I Mga Taga Corinto 14 diha sa inyong Biblia. Kamo makamatikod nga ang katu yoan ni Pablo niini nga kapitulo mao ang pagpugong sa kalibog diha sa Simbahan. Ang iyang pagtagad mao nga ang tanan nga mga butang buhaton nga han-ay diha sa pagsimba. Mao kini ang hinungdan nganong siya nagsulti sa mga babaye nga dili mangutana o magtsimis sa tunga-tunga sa serbisyo sa Simbahan apan maghulat ug mangutana sa ilang mga bana sa balay.

Ang kulturanhon nga konteksto diin kini nga panudlo gihatag kinahanglan usab nga tagdon. Sa Judiohanong mga Iglesia, ang mga babaye naglingkod sa usa ka seksyon, ang mga lalaki sa lain. Sa dayag ang taga-Corinto nga mga babaye dili lamang nagyawit apan usab nagsinggit sa mga pangutana ngadto sa ilang mga bana diha sa seksyon sa mga lalaki. Usa ka tawo

nga nagtrabaho taliwala sa Judiohanong mga tawo nag-ingon nga bisan karon siya naka dungog nga ang presidente sa usa ka sinagoga mihampas sa pulpito ug misinggit sa seksyon sa mga babaye sa paghilum.

Ang husto nga han-ay mao ang pagtagad ni Pablo niini nga tudling ug sa walay panagbangi tali niini nga tudling ug sa iyang paghulagway kon unsa ang regular nga pag-alagad sa Simbahan:

Sa diha nga kamo magakatigom, ang matag usa kaninyo may usa ka alawiton, may pagtulon-an, may sinultihan, may pinadayag, may paghubad... kon may tawo nga magasulti sa sinultihan, himoa kini sa tinagurha, kun sa labing daghan sa tinagutlo... ug ang mga manalagna pasultiha sa tinagurha o tinagutlo... Kay kamong tanan arang nga makapanagna sa tinagsa, aron ang tanan makakat-on, ug ang tanan matambagan. (I Mga Taga Corinto 14: 26-27, 29, 31)

Ang sumbanan nga gihubit ni Pablo alang sa pagsimba sa Simbahan makita nga impormal nga matang sa panagtigom. Siya nagsulti sa matag usa nga adunay usa ka alawiton, doktrina, sinultihan, pagpadayag, o paghubad sa pagpresentar niini sa tukma nga han-ay. "Ang matag usa nga" naglakip sa mga babaye.

TIBOOK NGA KAHILUM?

Usa sa uban nga mga tudling diha sa mga Sulat kinahanglan nga hisgotan dinhi, ingon nga kini susama sa taga-Corinto:

Patun-a ang mga babaye nga makakat-on sa kahilum uban sa bug-os nga pagpasakop.

Kay dili ako motugot sa usa ka babaye sa pagtudlo, bisan sa paggahum sa lalaki, kondili sa pagpakahilum.

Kay si Adan mao ang una nga gibuhay, unya si Eva.

Ug si Adan wala gilimbongi, kondili ang babaye mao ang gilimbongan diha sa kalapasan. (I Timoteo 2: 11-14)

Ang pulong "kahilum" wala magpasabot nga ang mga babaye dili na gayud mosulti. Kon sila mokat-on sa tibook nga kahilum, dili sila makahimo sa pagpangutana o paghisgot kon unsay ilang nakat-unan. Ang pulong "kahilum" nga gigamit ni Pablo nag-awhag alang sa usa ka kalma, dili makabalda nga espiritu nga bukas sa pagkat-on.

Ang pulong "paggahum" nagpasabot sa pagdiktar sa o pagharihari ibabaw sa lalaki, sa paglihok diha sa awtoridad sa uban. Walay usa kanato nga molihok diha sa atong kaugalingon nga awtoridad. Ingon sa inyong makat-unan sa diha nga kita maghisgot sa hilisgutan sa pagpasakop, kitang tanan magpasakop sa usa ug usa, lalaki ug babaye managsama. Apan niini nga tudling, si Pablo nagpasidaan sa mga babaye, ilabi na, nga dili gayud maghunahuna ug dominante nga kinaiya ibabaw sa lalaki.

ANG MAS MAKASASALA NGA SEKSO?

Niini nga tudling si Pablo wala nagasilot sa mga babaye sa ilang bahin diha sa pagkapukan sa sala o nga nagapakita nga sila labaw nga makasasala nga sekso. Siya nagtudlo lamang nga sa diha nga si Eva milihok sa iyang kaugalingon nga kalibutanon nga kabubut-on ug awtoridad siya nalimbongan. Sa diha nga kamo nagasulti o nagabuhat sa pagdiktar, pagdomina nga espi ritu, kamo nag-abli sa inyong kaugalingon ngadto sa pagpalingla ug sa pagpakasala.

Si Pablo sa pagkatinuod wala magpahigawas sa lalaki gikan sa iyang responsibilidad sa pag kahulog. Si Eva nalimbongan ug naghunahuna nga siya mahimong sama sa dios. Si Adan wala malimbongi kondili nakasala uban sa bug-os nga pagsabot kon unsay iyang gibuhay ug sa mga sangputanan.

ANG TABON

Laing tudling nga maoy ulohan sa daghang panaghisgot mao ang gihisgotan sa hamubo sa pagdumala sa babaye ug sa iyang tabon. Kini nga tudling makita diha sa I Mga Taga Corinto Kapitulo 11. Basaha ang mga bersikulo 3-16 sa dili pa mopadayon niini nga panaghisgot.

Ang pipila naghubad sa pulong nga "ulo" niini nga teksto nga nagpasabot nga ang lalaki mao ang magmamando sa mga babaye. Ang Hebreohanong pulong nga gigamit nagpasabot sa "pagmando sa" apan kasagaran nagpasabot nga "sinugdanan." Si Pablo nagsulti nga si Jesus mao ang sinugdanan o magmamando sa Simbahan, ingon man usab nga ang lalaki, gilalang una sa larawan sa Dios, mao ang sinugdanan sa babaye ug siya gikan kaniya. Sa mosunod nga mga kapitulo, atong hisgotan ang "Pagkaulo" ug pagpasakop samtang kita magtuon sa mga panudlo sa mga Epistola nga gitumong ngadto sa mga asawa. Ang atong pagtagad dinhi maoy kabahin niini nga tudling kon unsaon sa mga babaye sa pag-ampo o pagpanagna.

Ang uban naghunahuna nga kini nga mga panudlo nagpakita nga ang mga babaye kinahang lan adunay taas nga buhok ug dili gayud kini awotan tungod kay kini mao ang ilang tabon. Ang uban nagtoo nga kini nagpasabot nga ang babaye kinahanglan nga magkalo sa diha nga siya mosimba aron sa pagtabon sa iyang ulo. Ang importante nga butang nga angay hinumdu man sa paghubad niini nga tudling mao ang katapusan nga pahayag ni Pablo sa bersikulo 16:

... apan kon bisan kinsa nga tawo daw makiglalis, wala kita nianang batasana, bisan ang mga Iglesia sa Dios. (I Mga Taga Corinto 11:16)

Siya miingon nga kinahanglan walay panagbingkil o argumento mahitungod sa hilisgutan. Sa bersikulo 18 matikdi ang iyang pagtagad mahitungod sa maong dibisyon sa Corinto nga Sim bahan. Ang labing dako nga pagtagad ni Pablo alang sa kahusay ug panaghiusa diha sa Simba han. Bisin unsay paghubad niini nga mga tudling kini dili maoy hinungdan sa dibisyon.

Kini nga tudling nagpakita nga ang lalaki mao ang unang gibuhay ug unya ang babaye. Kini nag-ingon nga ang matag usa dili kompleto kon wala ang usa. Ang mga lalaki ug babaye gila lang aron mahimong kahupayan ug panalangin sa usa ug usa, dili nga ang usa ulipon ug ang usa malupigon. Ingon nga ang babaye mao ang una nga giumol gikan sa lalaki, ang lalaki sukad kaniadto giumol gikan sa lawas sa usa ka babaye. Ingon nga kini mao ang kabubut-on sa Dios nga ang babaye modawat sa iyang dapit sa pagpasakop sa iyang bana, nan kini kabu but-on sa Dios nga ang lalaki dili moabusos sa iyang pagpangulo nga mga responsibilidad.

Si Pablo naghigot sa kamahinungdanon sa babaye nga naga-ampo uban sa husto nga tabon sa iyang ulo. Sa panahon ni Pablo, ang pagsul-ob ug tabon sa minyo nga mga babaye nga Judio nagpasabot nga sila ilalum sa pagpasakop sa ilang mga bana. Kini maoy dayag nga mga batasan nga nagpasabot sa sulodnon nga kinaiya. Si Pablo nagpakita nga ang buhok sa babaye mahimo usab nga simbolo niini nga tabon (bersikulo 15). Dili gikinahanglan sa mga lalaki nga magsul-ob sa tabon tungod kay sila maoy tabon sa babaye, nga gitudlo sa Dios aron sa paghigugma, paggiya, ug pag-atiman kaniya.

Kini nga tudling wala magpasabot nga ang dili minyo nga mga babaye dili makaampo o makapanagna sa Simbahan. Kini nagpasabot nga sa diha nga ang babaye mag-ampo o magministryo, kinahanglan iyang buhaton ang ingon sa usa ka kinaiya sa pagpasakop ngadto sa Dios ug, kon siya minyo, sa iyang bana. Kini nga kinaiya moresulta diha sa gahum sa Dios ug sa iyang mga anghel nga nagapuyo kaniya. Ang pag-ampo o pagpanagna sa usa ka rebelyosong kinaiya dili epektibo. Ang husto nga relasyon sa Dios ug sa inyong kapikas mahinungdanon sa gamhanan nga pagministeryo.

Ang pipila nagpadayon pa gihapon sa batasan sa pagsul-ob ug kalo o tabil sa panahon sa pagsimba sa pagsimbolo sa husto nga kasingkasing ug mga kinaiya. Ang pipila nagpadayon nga ang mga babaye kinahanglan nga tag-as ang buhok alang sa sama nga katuyoan. Kini maoy isyu nga gidiktahan pinaagi sa batasan o konbiksyon ug kinahanglan nga tauron apan dili mahimong isyu sa pagbahinbahin.

Ang importante nga konsepto sa pagtulon-an ni Pablo mao kini: Ang Kristohanong babaye kinahanglan nga husto ang relasyon ngadto sa iyang bana pinaagi sa pagpasundayag sa kinaiya sa mahigugmaong pagpasakop kaniya sama sa iyang gibuhay ngadto kang Jesu-Kristo. Ang ministeryo nga walay ingon niini nga kinaiya dili epektibo. Bisan kon kini o wala nagsimbolo sa kostumbre sa pagsul-ob sa tabil o sa taas nga buhok ingon sa panahon ni Pablo kini dili importante nga isyu.

KATINGBANAN

Kita dili makahubad sa bisan unsa nga mga tudling nga gihigugma niini nga leksyon isip usa ka babag sa mga babaye nga ministeryo diha sa Simbahan. Kon ang mga babaye mohilum ug dili motudlo o mowali nan unya giunsa sa mga babaye sa Bag-ong Tugon pag-organisar sa mga Simbahan sa ilang mga pamilya? Nganong si Pablo nagpadala ug pagyukbo ug pagdayag kanila diha sa mga Epistola kon sila sayop sa pagdumala sa tahas sa pagpangulo sa mga Simbahan? Nganong siya mihatag sa detalyado nga mga panudlo kon unsaon nila sa "pagpanagna" (pagsulti) sa Simbahan uban sa husto nga tabon?

Atong tan-awon ang mga tudling pinaagi sa permanente nga panglantaw ni Pablo sa hilisgutanan sa mga babaye. Ang iyang katapusan katingbanan mao nga:

Walay Judio ni Gresyanhon, walay ulipon ni dili ulipon, walay lalaki o babaye; kay kamong tanan usa diha kang Kristo Jesus. (Galacia 3:28)

Ang tanang kulturahanong babag nangaputol diha kang Jesus. Ang tanang hut-ong nga babag natunaw sa diha nga kita mosulod ngadto sa Lawas ni Kristo ingon nga matuod nga mga magtotoo. Bisan siya ulipon (sulugoon) o agalon (gawasnon), kita usa diha kang Kristo. Ang laing importante sa mga babaye, walay lalaki o babaye diha kang Kristo. Ang matag ministeryo nga bukas sa mga lalaki abli usab sa mga babaye ingon nga ang Dios nagtudlo, nagdihog, ug nagsangkap kanila alang sa pag-alagad.

KINAUGALINGONG EKSAMEN

1. Isulat ang sag-ulohong bersikulo gikan sa panumduman.

---

2. Basaha ang matag pahayag sa ubos. Kon ang pahayag TINUOD isulat ang letrang **T** sa blangko sa atubangan niini. Kon ang pahayag SAYOP, isulat ang letrang **F** sa blangko diha sa atubangan niini.
  - a ._____ Si Pedro miingon nga ang sinulat ni Pablo naglakip sa pipila ka mga butang nga malisud sabton.
  - b ._____ Ang mga babaye mohilum diha sa Simbahan.
  - c ._____Ang mga babaye dili motudlo o mowali diha sa Simbahan.
  - d ._____ Ang tagna ni Joel nagpakita nga ang mga babaye managna o mosulti ilalum sa pagdihog sa Espiritu Santo.
  - e ._____ Ang pulong "kahilum" gigamit ni Pablo sa pag-awhag alang sa kalma, kay sa samokan nga espiritu.
  - f ._____ Si Pablo nagpresentar sa mga babaye, ingon nga mas makasasala nga sekso.
  - g ._____ Si Adan gilimbongan ug kini maoy hinungdan ngano nga siya nahulog ngadto sa sala.
  - h ._____ Walay lalaki o babaye diha kang Kristo Jesus.

(Ang mga tubag sa eksamen gihatag sa katapusan nga kapitulo niini nga manwal.)

ALANG SA DUGANG PAGTUON

Ang tanan nga mga pakisayran diha sa Epistola kabahin sa mga babaye o mga hilisgutan nga may kalabutan sa mga babaye gilista sa ubos. Gamita kini nga listahan sa pagpadayon sa inyong pagtuon kon unsa ang gitudlo sa mga Epistola mahitungod sa mga babaye. Tan-awa ang matag pakisayran ug itingob kini sa luna nga gihatag.

Reperensiya

Katingbanan

Taga-Roma 1:26

1:27

7: 2

7: 3

7: 4

16:13

I Mga Taga Corinto 5: 1

7: 1

7: 2

7: 3

7: 4

7: 8

7: 9

7:10

7:11

7:12

7:13

7:14

7:16

7:27

7:28

7:29

7:32

7:33

7:34

7:36

7:38

7:39

9: 5

11: 3

11: 5

11: 6

11: 7

11: 8

11: 9

11:10

11:11

11:12

11:13

11:15

14:34

14:35

Galacia 1:15

4: 4

4:22

4:23

4:26

4:30

4:31

Efeso 5:23

5:24

5:25

5:28

5:31

5:33

6: 2

Filipos 4: 3

Colosas 3:19

I Mga Taga Tesalonica 5: 3

---

1 Timoteo 1: 9

2: 9

2:10

2:11

2:12

2:14

3: 2

3:11

3:12

4: 3

4: 7

5: 2

5: 9

5:11

5:14

5:16

II Timoteo 1: 5

3: 6

Tito 1: 6

2: 3

2: 4

Hebreohanon 7: 3

I Pedro 3: 1

3: 5

3: 7

KAPITULO 11

MGA BABAYE SA EPISTOLA: PINASAHI NGA PANUDLO

MGA TUMONG:

Sa pagkahuman niini nga kapitulo kamo makahimo sa:

- Pagsulat sa sag-ulohong bersikulo gikan sa panumduman.
- Pagpakita ug pagsabot sa mga pakisayran diha sa Epistola kalabot sa:
  - Mga balo
  - Mga nanay
  - Dalaga
  - Mga tigulang nga mga babaye
  - Mga batan-on nga mga babaye
  - Mga minyo nga mga babaye
  - Diborsyada
- Pagtingob sa Bibliyanhong pagtulon-an bahin sa paninina ug disposisyon sa mga babaye.

SAG-ULOHONG BERSIKULO:

Magpinasakupay kamo ang usa ug usa diha sa kahadlok sa Dios. (Efeso 5:21)

PASIUNA

Ang mga Epistola naghisgot sa mga babaye nga mga dalaga, minyo, biyuda, tigulang, ug mga batan-on. Niini nga kapitulo, kamo magtuon sa mga panudlo nga gihatag niini ug sa uban pang mga espesyal nga kategoriya sa mga babaye. Kamo usab makakat-on mahitungod sa tukma nga paninina ug kinaiya (tinamdan) sa mga babaye.

KAMINYOON

Ang mga magtotoo sa Corinto nangutana ni Pablo bahin sa kaminyoon ug sa dili pagminyo (nagpabilin nga singgol alang sa mapahinunguron nga pag-alagad ngadto sa Ginoo). Ang personal nga opinyon ni Pablo mao nga ang dili minyo ug ang mga balo mas malipayon kon sila magpabilin nga singgol:

**Ako magaingon ngadto sa mga dili minyo ug sa mga balo, nga maayo alang kanila nga magpabilin maingon nga ako (nga dili minyo).
(I Mga Taga Corinto 7: 8)**

Siya usab mikomentaryo:

Busa, siya nga nagahatag kaniya sa pagpakigminyo nagabuhat ug maayo; apan siya nga wala nagahatag kaniya diha sa kaminyoon nagabuhat ug labi pang maayo. (I Mga Taga Corinto 7:38)

Si Pablo miingon sa I Mga Taga Corinto 7: 2 nga ang kaminyoon naghatag alang sa pisikal ug emosyonal nga mga panginahanglan:

Bisan pa niana, aron sa paglikay sa mga pagpakighilawas, pasagdi nga ang tagsatagsa ka lalaki magbaton sa iyang kaugalingong asawa, ug ang tagsatagsa ka babaye magbaton sa iyang kaugalingong bana. (I Mga Taga Corinto 7: 2)

Ang matag singgol nga tawo, lalaki o babaye, nga adunay mapiskay nga tinguha sa sekswal kinahanglan magminyo.

Si Pablo nagpahayag sa iyang rason alang sa pagsugyot sa mga tawo sa paghunahuna nga magpabilin nga singgol:

**... nga kamo mahimo nga alagad sa Ginoo sa walay kaulangan.
(I Mga Taga Corinto 7:35)**

Ang mga magtotoo magminyo lamang sa ubang mga Kristohanon. Kita dili "makiyugo" uban sa mga dili-magtotoo diha sa kaminyoon.

MGA BALO NGA BABAYE

Usa ka tudling sa Epistola nagtumong sa dili minyo nga mga babayeng balo:

Ayaw tugoti nga may magpalista nga balong babaye (magpatala) ubos sa kanuman ka tuig ang panuigon, nga naasawa sa usa ka bana, nga nadungganan tungod sa mga maayong buhat; kon siya nag-alima ug mga anak, kong siya nagmaabiabihon sa mga dumuloong, kong siya naghugas sa mga tiil sa mga balaan, kong siya nagtabang sa mga masakiton, kong siya nagpadayon sa dakung kakugi sa tanang mga maayong buhat. (1 Timoteo 5: 9-10)

Ang balo nga babaye nga gusto magpabilin nga singgol ug igahin ang iyang kinabuhi sa ministeryo kinahanglan nga sa labing minus 60 ka tuig ang panuigon, nga nagminyo sa makausa lamang, ug adunay maayo nga reputasyon alang sa iyang Kristohanong buluhaton. Ang batan-on nga mga babayeng balo kinahanglan dili mahimong sakop niini nga grupo tungod kay sila tingali modesisyon nga magminyo pag-usab, ug putlon ang ilang panaad nga magpabilin nga singgol sa pag-alagad sa Dios. 1 Timoteo 5 nagtudlo sa Simbahan sa paghatag alang sa mga balo nga babaye nga walay pamilya nga mohatag kanila.

MGA TIGULANG UG BATAN-ON NGA MGA BABAYE

Si Pablo nagtambag sa batan-on nga mga babaye sa:

**... Managpamana, managpanganak, managdumala sa panimalay.
(1Timoteo 5:14)**

Ang tigulang nga mga babaye gihatagan ug espesyal nga mga panudlo:

Ang tigulang nga mga babaye ingon usab nga sila managpakita sa pamatasan nga matinahuron, dili magmalibakon, dili magpaulipon sa daghang vino, mga magtutudlo sa maayo nga mga butang;

Aron makatudlo sila sa mga batan-on nga mga babaye nga sila managbuotan, sa paghigugma sa ilang mga bana, sa paghigugma sa ilang mga anak.

Sa pagkamabuot, maligdong, matinagdanon sa panimalay, mapuangoron, ug masinugtanon sa ilang kaugalingong mga bana, aron ang pulong sa Dios dili unta mapasipalahan. (Tito 2: 3-5)

Ang pagtudlo sa batan-on nga mga babaye pinaagi sa tigulang nga Kristohanong mga babaye kinahanglan sakop sa importante nga bahin sa programa sa Simbahan. Kini nga ministeryo napasagdan sa daghang mga Simbahan karon.

MGA ASAWA

Ang kaminyoon gibuot sa Dios sa sinugdanan sa kalibutan sa diha nga iyang gilalang si Eva alang kang Adan. Ang orihinal nga plano sa Dios mao nga ang usa ka lalaki alang sa usa ka babaye sa tibook kinabuhi. Ang diborsiyo dili kabahin sa orihinal nga plano sa Dios apan na hitabo tungod sa "katig-a" sa kasingkasing sa tawo. Ang kasingkasing nga napatig-a sa sala moresulta sa pakighilawas, panapaw, ug pagbiya, diin ang tanan mga kasulatanhon nga mga rason alang sa diborsiyo.

Ang pakighilawas maoy bisan unsa nga matang sa seksuwal nga imoralidad, pananglitan, bayot/ tomboy, ug panag-unay. Ang pagpanapaw adunay sekswal nga mga relasyon uban sa tawo nga dili inyong kapikas. Si Pablo nagpatin-aw:

Kay ang babaye nga adunay bana tungod sa kasugoan nahigot sa iyang bana samtang buhi pa siya; apan kong ang bana patay na, siya mahigawas na gikan sa kasugoan sa iyang bana.

Sa ingon niana, kon ang iyang bana buhi pa, siya maasawa sa lain nga lalaki, siya paganganlan nga mananapaw; apan kon ang iyang bana patay na, siya ma higawas gikan sa kasugoan; sa pagkaagi nga dili siya mananapaw, bisan pa maasawa siya sa lain nga lalaki. (Roma 7: 2-3)

Samtang kini nga mga bersikulo gigamit sa aktuwal nga mga relasyon sa kaminyoon, sila usab tipo. Si Pablo migamit niini nga ilustrasyon sa pagpakita kon sa unsang paagi nga kita mahimong mga patay ngadto sa kasugoan ug sa mga silot niini aron nga maminyo kang Jesu-Kristo.

Bisan unsa nga sala nga atong nahimo, sa diha nga kita moduol kang Jesus ang silot nga gipa hamtang sa kasugoan sa Daang Tugon giwagtang. Kita dili na ilalum, o minyo sa kasugoan. Ang iyang paghupot kanato naputol na. Kita adunay usa ka bag-o nga relasyon uban ni Jesu-Kristo. Bisan kon kita biniyaan sa bana alang sa dili-kasulatanhong mga rason, kini dili mao ang dili mapasaylo nga sala. Kini mapasaylo sa Dios sama sa bisan unsa pa nga mga sala.

Ang kaminyoon dungganon, apan ang pag-apil sa sekswal nga relasyon gawas sa kaminyoon sayop:

Dungganon ang kaminyoon sa tanan, ug ang higdaanan dili mahugawan; apan ang mga makihilawason ug mga mananapaw ang Dios magahukom. (Hebreohanon 13: 4)

Ang mga TagaTesalonica nagtala:

Kay kini mao ang kabubut-on sa Dios, bisan ang inyong pagkabalaan, nga maglikay kamo gikan sa pakighilawas. (I Mga Taga Tesalonica 4: 3)

Ang ubang kinatibuk-ang mga panudlo gihatag diha sa mga Sulat bahin sa mga asawa sa mga diakono diha sa Simbahan:

Bisan pa niana ang mga babaye magmaugdang sila, dili magmalibakon, mga kasarangan, mga matinumanon sa tanang mga butang. (I Timoteo 3:11)

Si Pedro nagrekord sa nindot nga saad ngadto sa mga asawa nga naminyo ngadto sa mga dili-magtotoo:

Ingon man usab, kamo nga mga asawa, managpasakop kamo sa inyong kaugalingong mga bana; aron nga kon, may bisan kinsa nga dili mosugot sa pulong, sila usab madani sa walay pulong pinaagi sa kagawian sa mga asawa;

Sa hingpanid-an nila ang inyong maputling gawi inubanan sa kahadlok. (I Pedro 3: 1-2)

Pinaagi sa mahigugmaong pagpasakop, ang babaye nga adunay dili-luwas nga bana mahimo, nga walay usa ka pulong, modala kaniya ngadto sa Dios. Ang bana makapaniid sa balaan nga paggawi sa asawa ug sa iyang kahadlok sa Dios. Siya makamatikod sa kalainan nga gihimo ni Kristo sa iyang kinabuhi ug pinaagi sa iyang panig-ingnan madani ngadto sa Manluluwas.

Si Pablo miingon nga kon ang bana nga dili magtotoo buot magpabilin uban sa iyang asawa, siya magpabilin uban kaniya:

Ug ang babaye nga may bana nga dili magtotoo, ug kon siya nahimuot sa pagpuyo uban kaniya, kini siya dili mobiya kaniya.

Apan kong ang dili matinohon mobulag, pabulaga siya. Kay ang igsoon nga lalaki kun babaye, wala sa ilalum sa pagkaulipon sa maong kahimtang. (I Mga Taga Corinto 7:13 ug 15)

Ang rason ngano nga si Pablo naghatag alang sa asawa nga magpabilin uban sa dili-magtotoong bana:

Kay unsaon mo pagkasayud, O asawa kon maluwas mo ang imong bana. (I Mga Taga Corinto 7:16)

Sa pagtambag, ang pangutana nga kasagaran mitungha mao nga kon ang asawa kinahanglan magpabilin uban sa bana nga sa pisikal nagaabuso kaniya ug / o sa mga anak. Kon ang pag-abuso sekswal sa mga anak, kini maoy pakighilawas ug siya adunay Kasulatanhong pasikaranan sa diborsiyo. Apan unsa ang mahitungod sa pisikal nga pag-abuso...pananglitan, pangulata?

Ang Biblia nagpakita nga ang lawas mao ang "templo sa Espiritu Santo." Kini iya sa Dios, ug bisan kinsa nga makapahugaw niini nga templo, ang Ginoo molaglag kaniya. Sa diha nga ang babaye mopabilin sa bana nga sa pisikal nag-abuso kaniya ug sa iyang mga anak, iyang gipa himutang kana nga lalaki aron pagalaglagon sa Dios. Siya kinahanglan mohawa ug ang mga anak gikan sa iyang atubangan hangtud nga siya matambagan ug makabuntog sa problema.

Kami migamit sa pipila ka mga kinutlo gikan sa I Mga Taga Corinto 7 ngadto niini nga punto sa kapitulo. Hunong karon ug basaha ang tibook kapitulo sa I Mga Taga Corinto nga naghisgot sa hilisgutan sa pagkasinggol ug pagkaminyo.

PAGPASAKOP

Adunay pipila nga ubang mga tudling diha sa mga Sulat nga nag-atubang sa relasyon tali sa mga asawa ug bana:

Mga asawa, magpasakop kamo sa inyong kaugalingon ngadto sa inyong mga bana, ingon nga maoy angay diha sa Ginoo.

Mga bana, higugmaon ninyo ang inyong mga asawa ug dili kamo magmapait batok kanila. (Colosas 3: 18-19)

Mga asawa, magpasakop kamo sa inyong kaugalingon ngadto sa inyong mga kaugalingong bana, ingon nga sa Ginoo.

Kay ang bana mao ang ulo sa asawa, maingon nga si Kristo mao ang ulo sa iglesia; ug siya mao ang Manluluwas sa lawas.

Busa ang iglesia magpasakop kang Kristo, maingon man ang mga asawa sa ilang kaugalingon nga mga bana sa tanan nga butang.

Mga bana, higugmaon ninyo ang inyong mga asawa, maingon usab nga si Kristo nahigugma sa iglesia ug mitugyan sa iyang kaugalingon alang kaniya;

Aron sa pagbalaan kaniya ug sa paghinlo niini sa paghugas sa tubig pinaagi sa Pulong.

Aron itugyan niya ngadto sa iyang kaugalingon ang iglesia nga mahimayaon, nga walay buling, o kunot, o bisan unsang butanga nga sama niini; apan nga kini kinahanglan nga balaan ug walay ikasaway.

Busa kinahanglan nga ang mga bana mahigugma sa ilang mga asawa sama sa ilang kaugalingong mga lawas. Siya nga nahigugma sa iyang asawa nahigugma sa iyang kaugalingon.

Kay wala gayud ing tawo nga nagdumot sa iyang kaugalingon nga unod, kondili nagaalima kaniya ug nagapalangga, ingon man usab niini ang gibuhad sa Ginoo sa Iglesia; Kay kita mga bahin sa iyang lawas, ug sa iyang unod, ug sa iyang mga bukog.

Tungod niini nga hinungdan, ang lalaki magabiya sa iyang amahan ug inahan, ug moipon ngadto sa iyang asawa ug silang duha mahimong usa ka unod.

Kini nga tinago dako; apan nagasulti ako mahatungod kang Kristo ug sa Iglesia.

Labut pa, ang tagsatagsa usab kaninyo, sa kinaugalingon maghigugma sa iyang asawa, ingon sa iyang kaugalingon; ug ang asawa magtahod sa iyang bana. (Efeso 5: 22-33)

Usahay, kini nga mga tudling giaplikar nga sayop sa pagpugos sa mga asawa ngadto sa pagpasakop. Ang mga bana tingali mosulay sa ilang mga asawa sa pagbuhad sa dautan pinaagi sa pag-angkon niini nga mga bersikulo nga nag-ingon nga sila kinahanglan magpasakop. Sila tingali usab "ginoo" ibabaw sa ilang mga asawa ug magdahum nga sila molihok sama sa mga sulogoon o ulipon.

Ang tinuod nga konsepto sa pagpasakop nga gihulagway dinhi mao ang usa ka matang sa mga relasyon tali kang Kristo ug sa Simbahan, nga gitawag nga iyang Pangasaw-onon. Si Pablo nagpahayag sa iyang pagsulti niini nga relasyon sa bersikulo 32. Si Jesus wala gayud mangayo sa iyang pangasaw-onon sa pagbuhad sa butang nga imoral ug dili usab buhaton sa usa ka bana.

Sa Mga Buhad, kamo nakakat-on kon unsa ang nahitabo kang Safira sa diha nga siya miuyon sa iyang bana nga mahimong kabahin sa imoral nga laraw. Sa imoral nga mga butang nga supak sa balaod sa Dios, ang babaye dili kinahanglan nga magpasakop. Siya mao ang respon sable sa Dios ug pagahukman alang sa iyang kaugalingong sala.

Si Pablo mipalapad niini nga panaghisgot sa Colosas:

Mga asawa, magpasakop kamo sa inyong kaugalingon ngadto sa inyong mga bana, ingon nga maoy angay diha sa Ginoo. (Colosas 3: 18)

Ang pagpasakop maoy angay diha sa Ginoo. Ang pagpasakop sa pagbuhad sa imoral dili sa "Ginoo" ni angay (husto).

Adunay ubang importante nga mga kamatuoran mahitungod niini nga relasyon tali sa bana ug asawa nga susama sa kang Kristo ug sa iyang Simbahan. Ang Simbahan magpasakop kang Jesus sa boluntaryo, dili pinugsanay. Ang lalaki kinahanglan nga dili mopugos sa iyang asawa sa pagpasakop. Siya magpasakop nga boluntaryo tungod sa sama kang Kristo nga gugma nga gipakita sa iyang bana.

Ang mga bana usab gisultihan sa paghigugma sa ilang mga asawa sama sa paghigugma ni Kristo sa Simbahan. Kon ang mga bana tinud-anay nga nahigugma uban sa kinaugalingong

pagsakripisyo nga gugma diin si Kristo nahigugma sa Simbahan, ang asawa magatinguha sa pagpasakop ug pagpahimuot sa iyang bana diha sa tanan nga mga butang ingon sa usa ka tinuod nga magtotoo nga nagtinguha sa pagpahimuot kang Jesus.

Hinumdumi: Si Jesus hingpit sa iyang gugma alang sa Simbahan bisan tuod nga ang Simbahan dili hingpit sa iyang pagpasakop ngadto kaniya. Ang bana kinahanglan mopakita sa susama, hingpit nga gugma ngadto sa iyang asawa bisan kon siya dili hingpit sa iyang pagpasakop kaniya. Ang asawa nga matuod nga magtotoo, siyempre, kansang bana nahigugma kaniya nii ni nga paagi, maningkamot sa pagpahimuot ug pagpasakop sa iyang pagpangulo, ingon sa iyang gibuhat kang Kristo.

Importante nga masabtan nga kini nga tudling wala maghisgot sa kaminyoon sa tawo nga walay Dios. Kini naghigot sa kaminyoon taliwala sa duha ka puno sa Espiritu nga mga magtotoo nga adunay natural nga relasyon nga susama sa espirituwal tali ni Kristo ug sa Simbahan. Si Pablo nag-ingon nga kon kamo naminyo sa Kristohanong lalaki nga adunay matang sa gugma nga sama niini alang kaninyo, nan, kamo kinahanglan nga magmasulundon ug magpasakop kaniya.

Ang bana mohigugma ug moamuma sa iyang asawa tungod kay sila usa ka unod ug parehong mga sakop sa Lawas ni Kristo. Ang asawa mao ang labing importante nga tawo sa kinabuhi sa bana. Siya mobiya sa iyang amahan, inahan, ug ang tanan nga uban pa, ug moipon sa iyang asawa ingon nga usa. Siya mohigugma sa iyang asawa sama sa iyang paghigugma sa iyang kaugalingong lawas. Kini naghimo sa pagpasakop ug sa balaan nga pagtahud ngadto kaniya nga usa ka hingpit nga kalipay alang sa asawa. Siya sayon na nga magpasakop kaniya, ingon sa iyang pagpasakop sa Ginoo.

Matikdi ang bersikulo nga nag-una sa tudling nga atong ginasusi:

Magpinasakopay kamo ang usa ug usa diha sa kahadlok sa Dios. (Efeso 5:21)

Mga magtotoo, parehong lalaki ug babaye, bana ug asawa, magpasakopay sa usa ug usa, nga nagatinguha sa pagpahimuot sa usa ug usa diha sa Ginoo.

Si Pedro nagkomento bahin sa Daang Tugon nga mga babaye ug ang mga butang sa pagpasakop:

Kay ingon niini, sa panahon sa miagi ang balaang mga babaye usab, nga nanag laum sa Dios, nanagdayandayan sa ilang kaugalingon, nga mipasakop sa ilang kaugalingong mga bana; Ingon kang Sara nga nagtuman kang Abraham nga nagtawag kaniya nga ginoo ... (I Pedro 3: 5-6a)

Samtang si Sara misulti uban sa pagtahod ngadto kang Abraham ug nagmasinugtanon kaniya, wala kini magpasabot nga siya dili gawasnon sa pagpakigbahin sa iyang opinyon. Sa usa ka higayon, sa diha nga siya mihangyo kang Abraham sa paghingilin kang Ismael ug nagdumili si Abraham, ang Dios misulti kang Abraham:

Sa tanan nga giingon kanimo ni Sara, patalinghugi ang iyang tingog. (Genesis 21:12)

Ang Dios misuporta sa sugyot ni Sara tungod kay nakaamgo siya nga si Abraham nagagunit kang Ismael. Ang plano sa Dios mao nga si Isaac kinahanglan nga manununod ni Abraham ug anak sa saad sa taliwala kaniya ug kang Abraham.

MGA INAHAN

Pipila ka mga tudling diha sa Epistola gitumong ngadto sa mga babaye nga mga inahan. Sila nagpakita nga kini mao ang responsibilidad sa inahan:

MOAMUMA UG MOPANGGA SA IYANG ANAK:

Sa mga Taga-Tesalonica, si Pablo naghatag sa usa ka tin-aw nga hulagway sa Kristohanong pagkainahan sa diha nga siya nag-ingon:

Apan nagmamalolot kami sa taliwala ninyo ingon sa usa ka mapahinunguron nga inahan nga nagaamuma ug nagapangga sa iyang kaugalingong mga anak.

Busa, sa ingon niana, sanglit gihidlaw sa mahigugmaon alang kaninyo, kami nag padayon sa pagpakigbahin uban kaninyo dili lamang sa maayong balita sa Dios kondili usab sa among kaugalingong usab, kay kamo nahimong nga hinigugma kanamo. (I Mga Taga Tesalonica 2: 7-8, TAB)

Si Pablo nagtandi sa iyang ministeryo ngadto sa hulagway sa usa ka diosnon nga inahan, nga nagaamuma, nagamahal, sa mahigugmaon nagahatag alang sa anak.

MAHIMONG TIG-ATIMAN SA PANIMALAY:

Si Pablo nag-ingon nga ang mga babaye kinahanglan nga mogiya sa balay ug mahimong mga magbalantay sa panimalay:

... nga maalamon, putli, mga magbalantay sa panimalay, mapuangoron, ug masinugtanon sa ilang kaugalingon bana, aron ang Pulong sa Dios dili unta mapasipalahan. (Tito 2: 5)

... nga ang mga batan-ong balo managpamana, managpanganak, managdumala sa panimalay, ug dili maghatag ug kahigayonan sa kaaway aron sa pagpasipala. (1 Timoteo 5:14)

Ang ubang mga babaye nga miapil diha sa Kristohanong ministeryo ug mibiya sa ilang panimalay diha sa kahuyang ug ang ilang mga anak wala magiyahi. Sa pipila ka mga kaso, ang ilang mga anak nahimong mga delingkwente ug ang kaminyoon nadaut.

Kini nga mga tudling nagpakita nga ang mga babaye adunay responsibilidad sa pagbantay sa mga panimalay ug paggiya sa panimalay, nga naglakip sa mga anak. Kon kamo dili mobuhat niini kini moresulta ug oportunidad alang kang Satanas sa pagpahimulos. Kini usab magapasi pala kay sa magapasidungog sa Pulong sa Dios.

Kini wala magpasabot nga ang Kristohanong mga babaye dili na lang moapil sa ministeryo. Ingon sa inyong nakat-onan sa Mga Buhat ug sa mga Sulat, ang mga minyo nga mga babaye adunay epektibo nga ministeryo sa unang Simbahan. Apan ang pag-pil sa Kristohanong ministeryo o sa bisan unsang lain nga mga kalihokan samtang ang pamilya nag-antos dili kabubut-on sa Dios.

MOTUDLO SA ILANG ANAK SA PAGTOO:

Si Pablo nagpahinumdom kang Timoteo nga "gikan sa pagkabata ikaw nakasabot na sa bala-an nga Kasulatan" (II Timoteo 3:15). Siya nagdayeg sa iyang inahan ug apohang babaye alang sa ilang hugot nga pagtoo (II Timoteo 1: 5). Ang Kristohanong mga inahan kinahanglan motudlo sa mga Pulong sa Dios ngadto sa iyang mga anak. Gikan sa pagkabata, kinahanglan iyang isilsil sa kanila ang kahibalo sa Dios ug sa iyang plano alang sa ilang mga kinabuhi. Ang iyang pagtulon-an kinahanglan maglakip sa disiplina sa mga kasugoan sa Dios ug sa kati lingban, ug sa kadunggan ug sa pagtahod sa mga ginikanan ug sa uban.

MGA BABAYE UG ANG PAGPANGANAK

Usa ka espesyal nga tudling sa Timoteo naghisgot sa mga babaye nga adunay relasyon sa pagpanganak:

Kay si Adan mao ang una nga gibuhay, unya si Eva.

Ug si Adan dili mao ang gilimbongan kondili ang babaye mao ang gilimbongan diha sa kalapasan.

Bisan pa siya maluwas sa pagpanganak, kong magpadayon sila sa pagtoo ug sa gugma nga putli ug sa pagkabalaan nga may kabuotan. (I Timoteo 2: 13-15)

Kita naghisgot na niini nga mga bersikulo kalabut sa mga babaye nga magpakahilum diha sa Simbahan. Ang ubang mga pangutana niini nga tudling kasagaran nasentro sa unsay ipasabot sa maluwas pinaagi sa pagpanganak.

Bisan pa ang sala unang misulod sa kalibutan pinaagi sa usa ka babaye, giplano sa Dios nga pinaagi sa usa ka babaye moabot ang Manunubos alang sa sala sa tibook kalibutan, nga si Jesukristo. Pinaagi sa pagpanganak, ang kaluwasan miabot. Ang tibook kalibutan (lakip na ang babaye nga orihinal nga nakasala) maluwas tungod sa pagpanganak.

Si Pablo naghatag ug pagtagad sa papel sa babaye nga nagdala sa Manunubos nganhi sa kalibutan:

Apan sa diha nga ang kahingpitan sa panahon moabot, gipadala sa Dios ang iyang Anak, nga natawo sa usa ka babaye, sa ilalum sa Kasugoan, aron sa pagtubos sa mga nailalum sa kasugoan, aron kita managdawat sa pagkasinagop nga mga anak. (Galacia 4: 4-5)

Sa diha nga miabot ang tukma nga panahon, gigamit sa Dios ang usa ka babaye sa pagpakatawo sa Manunubos nga nahimong posible alang katawhan nga ipahiuli ngadto sa matarung

nga relasyon uban kaniya. Kini mao ang kahulogan sa dihang giingon nga ang babaye maluwas pinaagi sa pagpanganak.

Kini wala magpasabot nga kon adunay mga anak ang babaye maluwas. Ang pagkatawo pag-usab lamang nga kasinatian sa paghinulsol ug sa kapasayloan sa mga sala ang makahimo niana. Wala usab kini magpasabot nga ang mga babaye nga walay anak dili maluwas.

LAIN-LAIN NGA MGA PAKISAYRAN

Adunay pipila ka mga pakisayran diha sa Epistola ngadto sa lain-lain nga kategoriya sa mga babaye. Si Pablo naghisingot sa buang-buang nga mga babaye:

Kay niini nga matang sila nga moyuhot sa pagsaka sa kabalayan ug nagapami hag buangbuang nga mga babaye nga nabug-atan sa mga sala, nga ginadaldal sa nagkalainlaing mga kailibgon. (II Timoteo 3: 6)

Ang konteksto niini nga bersikulo nagpakita nga siya nagapasidaan batok sa mga tawo nga adunay usa ka matang sa pagka-diosnon nga walay gahum. Sila nag-angkon nga mga mag totoo, apan wala magkinabuhi sa balaan nga kinabuhi aron pamatud-an ang ilang pagsugid. Sila nagtumbokug naggiya sa yano nga mga babaye ngadto sa sala.

Laing kategoriya sa mga babaye diha sa mga Sulat mao ang mga babaye sa hugot nga pagtoo nga gihisgotan sa Hebreohanon 11. Kini naglakip sa mga babaye nga nakadawat sa ilang mga patay ngadto sa kinabuhi (bersikulo 35); asawa ni Abraham, Sara (11); ug si Rahab nga nag luwas sa mga espiya sa dihang misulod sila sa yuta nga gisaad sa Dios kanila (31). Kini nga mga babaye gidayeg tungod sa ilang pagtoo sa Dios.

Si Pablo naghisingot sa mga babaye diha sa kasakit sa pagpanganak sa paghubit sa paghukom sa Dios sa ibabaw sa kalibutan sa katapusang mga adlaw sa panahon:

Kay sa diha nga sila moingon, pakigdait ug kalig-on, unya sa kalit moabot ang kalaglagan diha kanila, ingon sa kasakit sa usa ka babaye nga mangaanak; ug sila dili makaikyas. (I Mga Taga Tesalonica 5: 3)

Maingon nga ang kasakit sa babaye dili kalikayan sa pagpanganak, mao man ang mga paghukom sa Dios sa makasasala nga kalibutan dili kalikayan.

PANININA UG DISPOSISYON

Ang katapusan nga hilisgutan diha sa Epistola nga may kalabutan sa mga babaye mao ang mga komento bahin sa iyang paninina ug disposisyon (nga sa ato batasan ug kinaiya). Si Pablo nag-ingon:

Sa ingon usab nga paagi, ang mga babaye managdayandayan sa ilang kaugali ngon sa bisti nga mahiangay uban ang kaligdong ug kabuotan; dili nga may pinakulong nga buhok, o sa bulawan o sa mga mutya, kun mahal nga panapton.

Apan (nga mahiangay sa mga babaye nga nagasugid sa pagka-diosnon) uban sa mga maayong buhat. (I Timoteo 2: 9-10)

Ang mga babaye sa mga adlaw ni Pablo nagsul-ob sa nasobrahan nga estilo sa buhok. Ang pipila nagsalapid sa ilang mga buhok sa bulawan nga tanod ug mga alahas. Si Pablo wala mihukom sa ilang mga panagway, apan nag-ingon nga ang mga babaye kinahanglan nga adunay tukma nga prayoridad. Ang ilang pagtagad kinahanglan nga sa maayo nga mga buhat kay sa sinina, buhok, ug estilo. Si Pedro usab mikomentaryo sa hilisgutan sa mga sinina ug disposisyon sa mga babaye:

Nga ang inyong pagdayandayan dili sa gawas sa pagsalapid sa buhok, ug sa pagdayandayan sa nga alahas nga bulawan, o sa pagsu-ob sa bisti.

Kondili sa tinago nga tawo sa kasingkasing, niana nga dili madunoton, bisan sa dayandayan sa maaghop ug malinawon nga espiritu, nga sa atubangan sa Dios sa dako ug bili. (I Pedro 3: 3-4)

Kini nga tudling nagpatin-aw sa mga komento ni Pablo. Si Pedro wala nag-ingon nga ang pag salapid sa buhok o pagsul-ob ug mga bulawan sayop nga para bang iyang gisulti nga ang pag sul-ob sa mga bisti sayop, nga gihisgotan sa sama nga tudling. Siya nagtumbok nga ang Dios naghatag ug labaw pa nga bili sa sulodnon nga dayandayan sa kasingkasing. Ang mga babaye kinahanglan nga mohatag ug gibug-aton sa espirituwal nga kalamboan labaw pa kay sa pang gawas nga panagway.

Ang parehong si Pedro ug si Pablo nagsulti sa mga prayoridad kay sa pagsunod sa balaod nga mga lagda nga nagdikta kon unsa ang kinahanglan isul-ob sa mga babaye. Ang importante nga mga konsepto bahin sa panagway nga si Pablo ug Pedro nagtudlo mao ang:

1. Ang babaye kinahanglan nga magsinina sa ligdong nga paagi.
2. Siya kinahanglan nga mohatag ug gibug-aton sa espirituhanon nga kalamboan (sa tinago nga tawo sa kasingkasing) labaw pa kay sa panggawas nga dayandayan (sa gawas nga panagway).

Ang konsiderasyon kinahanglan usab nga ihatag ngadto sa kinatibuk-ang mga prinsipyo nga gitudlo ni Pablo sa mga tudling diin siya miatubang sa unsay gitawag nga "kuwestiyonableng mga buhat."

Bisan tuod ang Dios miingon nga ang karni pagakan-on uban sa pagpasalamat sa Dios alang sa probisyon (Roma 14), ang pipila ka mga magtotoo anaa sa pangpang sa tradisyon sa mga Judio napangdol sa diha nga ang ubang mga magtotoo nangaon sa karni. Sila naghupot sa gihapon sa Daang Tugon nga mga balaod sa pagkaon.

Si Pablo miingon nga sa diha nga siya kauban niini nga mga magtotoo, siya wala mokaon sa karni aron dili sila masilo ug dili makahimo sa pagdawat sa iyang ministeryo. Ang mga baba ye kinahanglan nga motugot niini nga kinaiya aron mogiya sa ilang panggawas nga panag way ug kinaiya.

Ang parehong mga tudling nga inyong nabasa nagpahayag nga ang mga babaye kinahanglan maaghop. Ang uban gigamit kini nga mga bersikulo batok sa mga babaye aron sa pagbantay kanila sa ilang dapit, sa maong pagsulti. Apan si Jesus nag-ingon sa pagtubag sa iyang nga

lalaking tinun-an, "bulahan ang mga maaghop." Kita dili magtagad sa kalidad sa kaaghop nga gihisgotan niini nga mga tudling mahitungod sa mga babaye nga mao lamang ang kinahanglanon sa mga babaye nga mga Kristohanon. Ang mga lalaki kinahanglan nga mopakita ug kaaghop usab.

Ang mga Proverbio nagtingob sa tibook nga butang sa mga paninina ug kinaiya sa mga babaye sa diha nga kini iyang giingon:

Ang katahum malimbongon, ug ang kaanyag kakawangan lamang; Apan ang usa ka babaye nga mahadlok kang Jehova, siya pagadayegon. (Proverbio 31:30)

KINAUGALINGONG EKSAMEN

1. Isulat ang sag-ulohong bersikulo gikan sa panumduman.

---

2. Unsay espirituhanong kaayohan sa magbibilin nga mag-inusara nga gihisgotan ni Pablo sa I Mga Taga Corinto 7:35?

---

3. Basaha ang matag hugpong sa mga pulong sa ubos. Kon kini TINUOD nga pahayag isulat ang letrang **T** sa blangko sa atubangan niini. Kon kini SAYOP nga pahayag, isulat ang letrang **F** sa blangko.

- a . _____ Si Pablo nagtoo nga ang pagminyo sayop.
- b . _____ Ang mga balo nga nakapanaad nga magpabilin singgol alang sa pag-alagad sa Ginoo kinahanglan nga kapin sa 60 ka tuig ang edad.
- c . _____ Kon ang bana sa dili magtotoo gusto nga magpabilin uban sa iyang asawa, siya dili motugot kaniya sa pagbuhat sa ingon.
- d . _____ Ang tigulang nga Kristohanong mga babaye kinahanglan nga motudlo sa mga batan-on nga mga babaye.
- e . _____ Ang pagpasakop tali sa asawa ug bana maoy tipo sa relasyon tali kang Kristo ug sa Simbahan.
- f . _____ Mga asawa kinahanglan kanunay magpasakop sa ilang mga bana, bisan hangyoon sa pagbuhat sa butang nga sa moralidad sayop.
- g . _____ Ang mga lalaki ug mga babaye parehong magpasakop sa usa ug usa.
- h . _____ Ang babaye kinahanglan nga adunay anak aron maluwas pinaagi sa pagpanganak.

4. Ilista ang duha ka mga nag-unang mga konsepto nga gitudlo ni Pedro ug Pablo mahitungod sa dagway sa mga babaye.

(Ang mga tubag sa eksamen gihatag sa katapusan nga kapitulo niini nga manwal.)

ALANG SA DUGANG PAGTUON

Kini nga kapitulo nagtapos sa pagtuon sa mga babaye diha sa mga Sulat.

Sa Kapitulo 10 ang tanan nga mga paghisgot sa mga babaye sa mga Epistola gilista diha sa "alang sa Dugang Pagtuon" nga seksyon. Kon nahuman ninyo kini nga pagtuon nan kamo aduna nay katingbanan sa matag tudling mahitungod sa mga babaye niini nga mga libro.

Kamo tingali gusto na karon mobuhat sa mas subsob pa nga mga pagtuon sa pipila ka mga dapit nga nakapainter kaninyo. Kon mao, pagpili sa mga hilisgutan diin kamo interesado. (Pananglitan, kamo interesado sa pagtuon sa tanan nga mga tudling sa diborsiyo o sa tanan nga mga bersikulo mahitungod sa mga babayeng balo).

Ribyuha ang katingbanan nga bersikulo nga inyong gisulat sa Kapitulo 10 sa "Alang sa Dugang Pagtuon" nga seksyon. Pagtuon sa tanan nga mga tudling mahitungod sa hilisgutan nga inyong napili. Kini usa ka paagi sa pagtuon sa Biblia nga nailhan sa "Tapikal nga paagi" tu ngod kay kini nagtutok sa unsay giingon sa Biblia bahin sa espesyal nga hilisgutan.

KAPITULO 12

INYONG DAPIT SA MINISTERYO

MGA TUMONG:

Sa pagkahuman niini nga kapitulo kamo makahimo sa:

- Pagsulat sag-ulohong bersikulo gikan sa panumduman.
- Pag-ila sa mga gasa sa Espiritu Santo.
- Pag-ila nga kamo adunay usa o labaw pa sa espirituhanong mga gasa.
- Pagdiskobre sa inyong espirituhanon nga gasa.

SAG-ULOHONG BERSIKULO: (Katuyoan sa mga gasa sa Espiritu Santo)

Alang sa paghingpit sa mga balaan, alang sa buhat sa ministerio, alang sa paglig-on sa lawas ni Kristo. (Efeso 4:12)

PASIUNA

Samtang makapaikag nga tun-an ang posisyon sa mga babaye diha sa unang Simbahan, adunay mas dako nga katuyoan kay sa pagtuon alang sa tinuod nga kahibalo. Kana nga katuyoan mao ang pagdiskobre sa inyong kaugalingong dapit sa ministerio sa Lawas ni Kristo.

Ang matag babaye adunay espesyal nga ministerio diha sa Simbahan. Ang espirituhanon nga mga gasa makahimo sa mga babaye sa pagtuman niini nga ministerio. Kini nga hilisgutan im portante kaayo nga ang tibook kurso gitanyag sa Harvestime International Institute. Dili igo natong humanon sa usa ka kapitulo ang tanang mga materyal diha sa kurso sa "Ministerio sa Balaang Espiritu," kini nga leksyon moila sa espirituhanon nga mga gasa, motabang kaninyo sa pag-ila nga kamo adunay usa o labaw pa niini nga mga gasa, ug motabang kaninyo sa pag diskobre sa inyong mga gasa.

ANG BALANG ESPIRITU

Human sa pagkabanhaw ni Kristo ug sa wala pa ang iyang pagkayab ngadto sa langit, si Jesus naghatag ug importante nga mga panudlo ngadto sa iyang mga sumusunod:

Ug tan-awa, ako magapadala sa saad sa akong Amahan nganha kaninyo; apan pabilin kamo sa ciudad sa Jerusalem hangtud nga kamo masul-uban sa gahum gikan sa kahitas-an. (Lucas 24:49)

Ang saad nga gitumong ni Jesus mao ang Espiritu Santo. Si Jesus nagsulti niini kaniadto ngadto sa iyang mga sumusunod:

Ug ako mag-ampo sa Amahan, ug siya magahatag kaninyo ug lain nga Maglilipay, aron siya mopuyo uban kaninyo sa walay katapusan;

Bisan ang Espiritu sa kamatuoran; nga ang kalibutan dili makadawat, tungod kay dili niya makita siya, ni makaila kaniya; apan kamo nakaila kaniya; kay siya nagapuyo uban kaninyo, ug anha kaninyo.

Ako dili mobiya kaninyo nga ilo. (Juan 14: 16-18)

Ang Espiritu Santo usa ka kahupayan, pwersa nga nagagiya, ug magtutudlo. Ang Espiritu Santo adunay daghan nga mga gimbuhaton, ang labing importante mao ang pagtuga kanila sa gahum sa pagpakaylap sa ebanghelyo:

Apan kamo makadawat ug gahum human nga ang Espiritu Santo mokunsad kaninyo; ug kamo mahimo nga mga saksi alang kanako ... sa kinatumyan nga bahin sa yuta. (Buhat 1: 8)

Sa pagsunod sa mga instruksiyon ni Jesus, ang mga magtotoo naghulat sa Jerusalem alang sa Espiritu Santo. Basaha ang Buhat 2 alang sa asoy sa inisyál nga pagkunsad sa Espiritu Santo.

ANG MGA GASA SA BALANG ESPIRITU

Si Jesus nagbilin sa iyang mga sumusunod sa sugo sa pagpakaylap sa mensahe sa Ebanghelyo ngadto sa mga kinatumyan sa yuta. Ang gahum sa Espiritu Santo nakapahimo kanila sa pagtu man niini nga buluhaton. Kabahin niini nga "gahum" sa Balaang Espiritu mao ang espesyal nga mga gasa sa Espiritu Santo nga gihatag sa mga magtotoo aron sa pagsangkap kanila sa pag-alagad sa uban.

UNSA MAN ANG ESPIRITUHANONG MGA GASA?

Ang pulong nga "espirituhanon" nagpasabot sa "timaan o kontrolado sa Espiritu Santo." Ang gasa maoy butang nga sa kinabubut-on gihatag gikan sa usa ka tawo ngadto sa lain. Ang espi rituhanon nga gasa maoy labaw pa sa kinaiyahan nga abilidad nga gihatag sa Balaan nga Espiritu ngadto sa magtotoo sa pag-alagad ingon nga bahin sa Lawas ni Kristo.

Adunay kalainan tali sa gasa sa Espiritu Santo ug sa mga gasa sa Espiritu Santo. Ang "gasa" sa Espiritu Santo nahitabo sa Pentekostes (Mga Buhat 2) sa diha nga ang Espiritu Santo miabot ingon nga tubag sa saad ni Jesus:

Ug ako mag-ampo sa Amahan, ug siya magahatag kaninyo ug lain nga Maglilipay ... Bisan ang Espiritu sa kamatuoran ... (Juan 14: 16-17a)

Ang gasa sa Espiritu Santo gihatag na ingon nga tubag niini nga saad. Ang mga gasa sa Balaang Espiritu maoy labaw pa sa kinaiyahan nga mga abilidad nga gihatag sa Espiritu Santo ngadto sa mga magtotoo aron makahimo sa epektibo nga pagministeryo:

Ug sila nanagpanglakaw ug nagwali sa tanang mga dapit, ang Ginoo nagabuhat uban kanila, ug nagpamatuod sa pulong pinaagi sa mga ilhanan nga gipauban. (Marcos 16:20)

MGA GASA UG MGA TALENTO

Adunay kalainan tali sa espirituhanong mga gasa ug natural nga mga talento. Ang talento mao ang natural nga abilidad nga napanunod sa pagkatawo o naugmad pinaagi sa pagbansay-bansay. Ang espirituhanon nga gasa maoy labaw pa sa kinaiyahan nga abilidad nga dili moa bot pinaagi sa panulondon o pagbansay-bansay. Kini espesyal nga abilidad nga gihatag sa Espiritu Santo aron gamiton alang sa piho nga espirituhanong mga katuyoan.

Posible nga ang natural nga talento mahimong tugotan [aprobahan ug panalanginan] sa Balaan nga Espiritu human mahimong magtotoo. Sa diha nga mahitabo kini ang talento unya ma himo nga usa ka gasa ingon man usa ka talento. Pananglitan, ang usa ka tawo nakabaton sa natural nga talento sa pagdumala tungod sa pagbansay nga iyang nadawat. Human sa bautis mo sa Espiritu Santo kining natural nga talento tugotan sa Balaang Espiritu ug siya magamit sa espirituhanon nga gasa sa pagdumala.

Ang espirituhanon nga mga gasa naghatag ug espirituhanon nga mga kapabilidad nga mas dako pa kay sa labing maayo nga natural nga mga talento. Bisan tuod kamo kinahanglan nga mogamit sa inyong tanan nga mga natural nga talento alang sa buluhaton sa Ginoo, kamo sa gihapon nagkinahanglan sa espirituhanon nga mga gasa.

MGA KATUYOAN SA MGA GASA

Ang mga katuyoan sa mga gasa sa Espiritu Santo gilista sa Efeso 4: 12-15:

Alang sa paghingpit sa mga balaan, alang sa buhat sa ministerio, alang sa paglig-on sa lawas ni Kristo;

Hangtud nga kitang tanan makadangat sa paghiusa sa pagtoo, ug sa kahibalo mahitungod sa Anak sa Dios, ngadto sa usa ka hingpit nga tawo, ngadto sa suk danan sa gitag-on sa kahupnganan ni Kristo:

Aron kita dili managpabilin nga mga bata, ginapalid ngadto ug nganhi, ug gida la sa tanang hangin sa pagtulon-an, pinaagi sa lipat-lipat sa mga tawo, ug maliputon nga mga pagpangdani, diin sila naghulat aron sa pagpangilad;

Apan nagasulti sa kamatuoran diha sa gugma, managtubo kita kaniya sa tanan nga mga butang, nga mao ang ang ulo, si Kristo. (Efeso 4: 12-15)

Sumala niini nga tudling, ang mga katuyoan sa Espiritu Santo mao ang:

- Paghingpit sa mga balaan.
- Pagpalambo sa buhat sa ministerio.
- Paglig-on sa lawas ni Kristo ug sa Simbahan.

Ang mga tumong o mga kalab-oton sa espirituhanon nga mga gasa mao nga kita:

- Mahimong magkahiusa sa pagtoo.
- Maugmad sa atong kahibalo ni Kristo.
- Maugmad diha sa kahingpitan, uban kang Kristo ingon nga atong modelo.
- Mahimong lig-on, dili malingla sa bakak nga mga doktrina.
- Mahamtong sa espirituhanon nga paagi diha kang Kristo.

PAG-APOD-APOD SA MGA GASA

Ang matag magtotoo adunay labing minus usa ka espirituhanon nga gasa:

Ingon nga ang tagsatagsa ka tawo nakadawat sa gasa, bisan pa niana mag-ina lagaray kamo sa usag usa, ingon nga maayong mga piniyalan sa nagkalainlaing gracia sa Dios. (I Pedro 4:10)

Apan ang pagpadayag sa Balaang Espiritu gihatag ngadto sa matag tawo sa iyang kaayohan.

Apan kining tanan nga mga butang gibuhath sa usa ug sa mao ra nga Espiritu, nga ginapanghatag niya sa tagsatagsa ka tawo sumala sa iyang kabubut-on. (I Corinto 12: 7, 11)

Tungod kay ang matag magtotoo adunay labing minus usa ka espirituhanong gasa, ang matag usa kanato adunay responsibilidad sa pagdiskobre ug paggamit sa atong gasa. Kamo dili paga hukman pinaagi sa daghang espirituhanong mga gasa nga anaa kaninyo. Kamo pagahukman pinaagi sa inyong pagkamatimuman sa paggamit sa espirituhanon nga mga gasa nga gihatag kaninyo. Ang samingay sa mga talento sa Mateo 25: 14-30 nagpamatuod niini nga kamatuoran.

Adunay daghan nga espirituhanong mga gasa, apan walay magtotoo nga aduna niining tanan nga mga gasa sa Espiritu Santo:

Ang tanan ba mga apostoles? Ang tanan ba mga manalagna? Ang tanan ba mga magtutudlo? Ang tanan ba mamumuhat sa mga milagro?

Ang tanan aduna bay mga gasa sa pag-ayo? Ang tanan ba nagsulti sa mga pinulongan? Ang tanan ba maghuhubag? (I Corinto 12: 29-30)

Ang usa ka tawo mahimong adunay labaw pa kay sa usa ka gasa, apan walay usa nga aduna niining tanan nga mga gasa sa Espiritu. Kon siya aduna, nan siya walay panginahanglan sa uban diha sa Lawas ni Kristo.

DAGHAN MGA GASA GIKAN USA KA TINUBDAN

Ang Biblia nagpakita nga adunay daghan nga mga gasa nga moabot gikan sa usa ka tinubdan. Ang tinubdan sa espirituhanon nga mga gasa mao ang Espiritu Santo. Siya naghatag ug naglihok niini nga mga gasa sa kinabuhi sa mga magtotoo:

Karon may nagakalainlaing mga hiyas, apan mao ra nga Espiritu.

Ug may nagkalainlain nga mga pag-alagad, apan mao ra nga Ginoo.

Ug adunay nagakalainlaing nga buluhaton, apan mao ra nga Dios nga nagabuhath sa tanan diha sa tanan.

Apan ang pagpahayag sa Espiritu ginahatag sa tagsatagsa sa iyang kaayohan. (I Corinto 12: 4-7)

Ug sanglit nabatonan ta ang nagakalainlain nga mga hiyas, sumala sa gracia nga gihatag kanato, kong sa pagpanagna, pagagamiton ta sumala sa sukdanan sa pagtoo;

Kon sa pag-alagad, ihalad ta ang atong kaugalingon sa pagpangalagad; o siya nga nagatudlo sa pagtudlo;

O siya nga nagpanambag sa tambag: siya nga nagahatag himoa nga siya magbuhat niini uban sa kayano; siya nga nagahari sa kakugi; siya nga nagapakita ug kalooy, uban sa kalipay. (Roma 12: 6-8)

Adunay usa ka tinubdan sa espirituhanon nga mga gasa, apan adunay daghan nga mga nagka lain-lain nga mga gasa. Walay gasa nga labaw pa ka importante kay sa usa. Ang inyong posisyon sa Lawas ni Kristo gitandi sa mga bahin sa usa ka lawas sa tawo. Ingon sa lawas sa tawo, ang mas gamay nga mga bahin sama sa mata adunay importante nga mga gimbuhaton, ang daw "gagmay" nga gasa mas importante sa nagalihok nga simbahan. Ang pipila ka mga gasa naglakip sa mas dako nga mga responsibilidad, apan walay gasa nga mas importante kay sa uban.

PINIYALAN SA MGA GASA

Kamo mga piniyalan lamang sa espirituhanon nga mga gasa. Ang usa ka piniyalan mao ang usa ka tawo nga dili maoy tag-iya sa iyang gihagoan. Iyang gigamit ang usa ka butang nga gihatag kaniya sa laing tawo alang sa kaayohan sa tawo nga mihatag niini ngadto kaniya. Kamo piniyalan ni Jesukristo:

Sa ingon niana ipaisip kami sa mga tawo, ingon nga mga ministro ni Kristo ug mga piniyalan sa mga tinago sa Dios. (I Mga Taga Corinto 4: 1)

Kabahin sa mga tinago nga gipiyal kaninyo mao ang espirituhanon nga mga gasa. Sila gihatag kaninyo pinaagi sa Balaan nga Espiritu sa pag-alagad sa epektibo nga paagi alang kang Jesus:

Ingon nga ang tagsatagsa ka tawo nakadawat sa gasa, bisan pa niana mag-ina lagaray kamo sa usag usa, ingon nga mga maayong piniyalan sa nagkalainlaing gracia sa Dios. (I Pedro 4:10)

Ingon nga piniyalan, kamo pagahukman basi sa inyong pagkamatinumanon sa paggamit sa mga gasa nga gihatag kaninyo:

Labut pa niini, gikinahanglan sa mga piniyalan, nga ang usa ka tawo hikaplagan nga kasaligan. (I Mga Taga Corinto 4: 2)

ANG GASA SA ESPIRITU

Ang nag-unang mga tudling sa pag-ila sa espirituanong mga gasa mao ang Roma 12: 1-8, I Mga Taga Corinto 12: 1-31, Efeso 4: 1-16, ug 1 Pedro 4: 7-11.

Hinumdumi nga kini nga mga gasa espesyal nga mga abilidad gikan sa Dios ngadto sa pag-alagad sa lain-laing mga paagi. Tingali adunay pipila ka mga ebidensya niining tanan sa atong mga kinabuhi apan kini wala magpasabot nga kita aduna niana nga gasa. Pananglitan, ang tanan nga mga magtotoo mohatag sa buluhaton sa Ginoo uban sa mga ikapulo ug mga halad, apan ang gasa sa paghatag usa ka talagsaon nga pagkamahinatagon nga giaghat sa Espiritu sa Dios.

Alang sa katuyoan sa pagtuon atong gibahin ang mga gasa ngadto sa upat ka dagkong mga kategoriya:

-Espesyal nga mga Gasas
-Pagsulti nga mga Gasas

-Pag-alagad nga mga Gasas
-Ilhanan nga mga Gasas

Ang Biblia wala mohimo niana nga pagbahin sa mga gasa. Atong gihimo kini aron sa pagtabang kaninyo sa paghinumdom sa nagkalain-laing mga gasa nga mas dali.

ESPESYAL NGA MGA GASAS:

Ang unang grupo sa espirituhanon nga mga gasa mao ang atong gitawag nga espesyal nga mga gasa. Kita migamit niini nga titulo alang niini nga mga gasa tungod kay ang matag usa espesyal nga pagpangulo nga posisyon sa simbahan. Kini nga espesyal nga mga gasa sa pagpangulo mao ang:

Mga Apostoles:

Ang apostol maoy usa nga may espesyal nga abilidad sa pagpalambo sa bag-o nga simbahan sa lain-laing mga dapit ug kultura ug sa pagdumala sa gidaghanon sa mga simbahan ingon nga superbisor. Ang apostol nagpasabot nga "usa ka delegado, usa ka pinadala uban sa tibook gahum ug awtoridad sa paglihok alang sa lain." Ang apostol adunay espesyal nga awtoridad o abilidad sa pagpakaylap sa Ebanghelyo sa tibook kalibutan pinaagi sa pagpalambo sa organisado nga lawas sa mga magtotoo. Ang modernong termino nga gigamit sa simbahan alang sa apostol mao ang misyonaryo ug tigtanom ug simbahan.

Mga Propeta:

Adunay duha ka matagnaong mga gasa. Ang usa mao ang espesyal nga gasa ingon nga propeta. Ang lain mao ang pagsulti nga gasa sa tagna. Sa kinatibuk-an, ang tagna nagtumong sa pagsulti ilalum sa espesyal nga inspirasyon sa Ginoo. Kini mao ang espesyal nga abilidad sa pagdawat ug pag-istorya sa diha-diha nga mensahe sa Dios ngadto sa iyang mga tawo pinaagi sa matagnaon ug dinihogang pulong. Ang usa ka propeta lider sa simbahan ingon man adunay pagsulti nga gasa sa tagna.

Mga Ebanghelista:

Ang ebanghelista adunay espesyal nga abilidad sa pagpakigbahin sa Ebanghelyo uban sa mga dili-magtotoo sa paagi nga ang mga lalaki ug mga babaye motubag ug mahimong responsable nga mga sakop sa Lawas ni Kristo. Ang kahulogan sa pulong nga "ebanghelista" mao ang "usa nga nagdala ug maayong mga balita."

Mga Pastor:

Ang mga pastor mga lider nga midawat sa hataas-nga-termino sa personal nga responsibilidad alang sa espirituhanon nga kaayohan sa grupo sa mga magtotoo. Ang pastor nag-atiman sa espirituwal alang sa mga anaa sa ilalum sa iyang awtoridad, sa pagtudlo kanila sa Pulong sa Dios ug sa pag-alagad sa ilang mga personal ug espirituhanon nga mga panginahanglan.

Mga Magtutudlo:

Ang mga magtutudlo mga magtotoo nga adunay espesyal nga abilidad sa pagpakigsulti sa Pulong sa Dios sa epektibong paagi nga ang uban makat-on ug mogamit kon unsa ang gitudlo. Ang espesyal nga gasa sa magtutudlo lahi kay sa pagsulti nga gasa sa pagtudlo lamang sama sa manalagna nga lahi kay sa pagsulti sa gasa sa tagna. Ang tanan nga mga magtotoo wala makabaton sa espesyal nga gasa sa pagtudlo o sa pagsulti nga gasa sa pagtudlo, apan ang tanan nga mga magtotoo malambigit sa pagpakigbahin sa Ebanghelyo (Hebreohanon 5:12).

PAGSULTI NGA MGA GASA

Lima ka mga gasa ang gihatagan sa titulo sa pagsulti nga mga gasa tungod kay silang tanan naglangkit sa pagsulti sa makusog. Ang pagsulti nga mga gasa mao ang:

Panagna:

Ang tawo nga adunay gasa sa pagpanagna nagsulti sa espesyal nga inspirasyon sa Dios sa pagpakigsulti sa diha-diha nga mensahe ngadto sa iyang mga katawhan. Ang pagsulti nga gasa sa pagpanagna lamang wala magpasabot nga kamo adunay espesyal nga gasa sa pagka propeta. Ang Dios nagpahimutang sa mga propeta [nga usab adunay gasa sa pagpanagna] sa espesyal nga mga posisyon sa pagpangulo diha sa simbahan. Ang mga tawo nga adunay gasa sa pagpanagna dili kinahanglan nga adunay espesyal nga katungdanan sa pagkapangulo sa usa ka propeta. Sila sa yano naghatag sa espesyal nga mga mensahe ilalum sa inspirasyon sa Espiritu Santo.

Pagtudlo:

Ingon sa panig-ingnan sa mga propeta ug sa tagna, ang pagsulti nga gasa sa pagtudlo wala magpasabot nga ang tawo adunay espesyal nga gasa ingon nga magtutudlo. Ang Dios nagpahimutang sa mga magtutudlo [nga usab adunay gasa sa pagtudlo] sa espesyal nga mga posisyon sa pagpangulo diha sa simbahan. Ang pagsulti nga gasa sa pagtudlo naglakip sa pagpakigsulti sa Pulong sa Dios apan wala gayud maglakip sa mga responsibilidad sa pagpangulo sa Simbahan.

Pagtambag:

Ang gasa sa pagtambag mao ang abilidad nga masuod ang indibiduwal sa panahon sa panginahanglan, nagatambag kanila sa husto uban sa Pulong sa Dios. Ang "tambag" sa literal nagkahulogan sa pagtawag sa tawo nga linain, aron sa pagtambag, pagrekomendar, pagmaymay, pagdasig, o paghupay. Ang pagtambag mao ang abilidad sa paghatag sa maalamon nga espirituhanon nga tambag. Ang mga tawo uban niini nga gasa nag-alagad sa mga pulong nga may

kahupayan, kalipay, ug pagdasig sa ingon nga paagi nga ang uban natabangan. Ang moder-nong termino alang niini nga gasa mao ang gasa sa pagtambag.

Pulong Sa Kaalam:

Ang pulong sa kaalam mao ang abilidad sa pagdawat sa hait nga salabutan kon sa unsang pa-agi ang kahibalo magamit sa piho nga mga panginahanglan. Tungod sa kamatuoran sa bisan unsa nga sitwasyon, ang usa ka tawo uban niini nga gasa nahibalo kon unsaon sa paggamit sa mga kamatuoran sa paghatag sa usa ka maalamon nga solusyon.

Ang pulong sa kaalam maoy balaan nga pagsabot sa mga tawo ug mga sitwasyon nga dili da-yag sa igo-igo ra nga tawo. Kining hinatag sa Dios nga kaalam inubanan sa pagsabot sa unsay buhaton ug sa unsa nga paagi pagabuhaton kini. Kini nga gasa wala gitawag nga "gasa sa kaa-lam" tungod kay wala ihatag sa usa ang kinatibuk-ang kaalam sa Dios. Kini mao ang pulong sa kaalam, usa ka bahin lamang sa walay katapusan nga kaalam sa Dios. Ang gasa sa pulong sa kaalam wala maangkon pinaagi sa edukasyon. Ang tinubdan mao ang Dios.

Pulong Sa Kahibalo:

Ang pulong sa kahibalo mao ang abilidad sa pagsabot sa mga butang nga ang uban wala mahi-balo ug dili makasabot ug sa pagpakigbahin niini nga kahibalo uban kanila sa ilalum sa inspi-rasyon sa Espiritu. Sama sa pulong sa kaalam, kini wala gitawag nga "gasa sa kahibalo." Kini mao ang gasa sa "pulong sa kahibalo" tungod kay kabahin lamang sa kahibalo sa Dios. Ang gasa sa pulong sa kahibalo mao ang pagpadayag nga kahibalo. Kini mao ang kahibalo nga gi-padayag sa Dios, dili makuha pinaagi sa edukasyon o sa pagtuon.

PAG-ALAGAD NGA MGA GASA:

Adunay siyam ka espirituhanon nga mga gasa diin atong tawgon sa pag-alagad nga mga gasa. Kini nga mga gasa nag-alagad sa simbahan pinaagi sa paghatag ug gambalay, organisasyon, ug suporta sa espirituhanon ug praktikal nga mga dapit. Ang pag-alagad nga mga gasa mao ang:

Pag-ila sa mga Espiritu:

Ang pag-ila sa mga espiritu mao ang abilidad sa pagtimbang-timbang sa mga tawo, doktrina, ug sitwasyon kon sila gikan sa Dios o ni Satanas. Walay paagi nga malibog ang pag-ila sa mga espiritu sa kritikal nga espiritu. Kini nga gasa usa ka espirituhanong gasa ug ang espiritu hanong mga butang dili mailhan sa natural nga hunahuna.

Ang gasa limitado ngadto sa pag-ila sa mga espiritu, kini dili lang pag-ila diha sa kinatibuk-an. Kini nga gasa nag-alagad sa simbahan pinaagi sa pag-ila sa mga tawo nga motipak sa pa-kig-ambitay uban sa sayop nga mga motibo, doktrina, ug kinaiya.

Pagpangulo:

Ang espirituhanong gasa sa pagpangulo mao ang abilidad sa paghimo ug mga tumong sumala sa katuyoan sa Dios ug sa pagpakig-istorya niini nga mga tumong sa uban. Ang tawo uban

niini nga gasa mopalihok ug modala sa uban sa pagtuman niini nga mga tumong alang sa himaya sa Dios.

Ang pagpangulo gihisgotan sa Roma 12 ug ang kwalipikasyon niini nga gasa mao nga ang usa nangulo [nagdumala] uban sa kakugi. Ang kakugi nagpasabot sa pagpakita sa kanunay nga pag-atiman ug paningkamot sa pagtuman kon unsa ang gihimo. Kini nagpasabot sa pagkakugihan, matinagdanon, ug malahutayon.

Pagdumala:

Ang gasa sa pagdumala sa tinuod lang gitawag ug mga panggobyerno sa Biblia. Ang tawo nga adunay gasa sa pagdumala anaay abilidad sa pagtultol, pag-organisar, ug paghimo sa mga desisyon alang sa uban. Ang kahulogan sa pulong nga pagdumala susama sa pulong nga giga mit sa usa ka piloto nga nagagiya sa barko. Ang susama nga pulong gigamit diha sa Biblia.

Ang tawo uban niini nga gasa responsable sa direksyon ug paghimo ug desisyon. Sama sa piloto sa barko dili siya mahimong tag-iyas sa barko, apan siya gipiyalan sa responsibilidad sa paggiya sa iyang biyahe.

Ang mga gasa sa pagpangulo ug pagdumala parehong naglakip sa organisasyonal nga mga kahanas nga moresulta sa pagkatuman sa espirituhanon nga mga tumong. Kasagaran sa usa ka magtotoo adunay parehong mga gasa sa pagpangulo ug pagdumala nga mga gimbuhaton nga managsama.

Kon ang tawo adunay gasa sa pagdumala apan wala makabaton sa gasa sa pagpangulo, siya magkinahanglan sa usa ka tawo nga aduna niana nga gasa nga motrabaho uban kaniya. Ang tawo nga adunay gasa sa administrasyon adunay katakus sa paggiya, pag-organisar, ug sa paghimo sa mga desisyon, apan kon wala ang gasa sa pagpangulo siya dili makabaton sa abilidad sa pagdasig ug pagtrabaho uban sa mga tawo sa pagkab-ot sa mga tumong.

Pagtoo:

Ang tawo nga adunay gasa sa pagtoo may espesyal nga abilidad sa pagtoo sa labaw pa sa kinaiyahan nga pagkompiyansa ug pagsalig sa Dios sa malisud nga mga kahimtang. Kini espesyal nga pagtoo nga motagbo sa espesyal nga panginahanglan. Siya nakaila nga ang Dios magabuhay sa imposible. Siya magpasundayag niini nga pagtoo bisan sa diha nga ang ubang mga magtotoo dili motoo.

Ang Biblia nagtudlo nga ang matag tawo adunay lebel sa pagtoo nga gihatag kaniya ingon nga gasa sa Dios (Roma 12: 3b). Kini usab nagtudlo nga kita maluwas pinaagi sa pagtoo (Efe so 2: 8). Apan ang gasa sa pagtoo maoy talagsaon nga abilidad sa pagtoo sa Dios sa tanan nga dapit sa kinabuhi. Kini nga pagtoo walay nasayran nga daw imposible ug walay limitasyon sa unsay mahimo sa Dios.

Paghatag:

Ang tawo nga adunay gasa sa paghatag may espesyal nga abilidad sa paghatag sa materyal nga mga butang ug sa pinansyal nga mga kapanguhaan sa buluhaton sa Ginoo. Ang gasa sa

paghatag usab naglakip sa paghatag sa panahon, kusog, ug mga talento sa buluhaton sa Ginoo.

Mga Tabang:

Ang tawo nga adunay gasa sa mga tabang may abilidad sa pagtabang sa uban diha sa buluhaton sa Ginoo, nga tungod niana sila nagdugang sa pagka-epektibo sa ilang kaugalingon nga espirituhanong mga gasa. Gikan sa tigbantay ngadto sa mga musikero, bisan unsa nga butang sa pagtabang sa buluhaton sa simbahan o sa ministeryo giisip nga gasa sa pagtabang.

Pag-alagad:

Ang pulong "pag-alagad" diha sa Roma 12: 7 nagpasabot sa "pagsilbi." Ang pagsilbi lahi sa mga pagtabang tungod kay kini mopuli sa tawo sa pipila ka mga katungdanan. Ang usa nga nag-alagad nagaangkon sa responsibilidad alang sa pipila ka mga buluhaton sa kagawasan sa usa sa pagbuhat sa ubang mga butang.

Kalooy:

Ang kalooy nagpasabot sa mahigugmaong kalolot. Ang tawo nga adunay gasa sa kalooy may espesyal nga kahingawa sa mga nag-antos ug abilidad sa pagtabang kanila.

Pagkamaabiabihon:

Ang gasa sa pagkamaabiabihon maoy espesyal nga abilidad nga gihatag sa Dios ngadto sa pipila ka mga sakop sa Lawas ni Kristo aron sa paghatag ug pagkaon ug kasak-an alang sa mga nanginahanglan.

ILHANAN NGA MGA GASA:

Adunay upat ka mga gasa nga gitawag nato sa ilhanan nga mga gasa tungod kay sila labaw sa kinaiyahan nga mga ilhanan sa gahum sa Dios nga nagabuhat pinaagi sa mga magtotoo aron sa pagmatuod sa iyang Pulong. Ang mga gasa sa ilhanan mao ang:

Mga Milagro:

Pinaagi sa tawo nga adunay gasa sa mga milagro ang Dios nagapamuhat sa gamhanan nga mga buhat nga gawas sa posibilidad nga mahitabo sa natural. Kini nga mga buhat maoy ilhanan nga ang gahum sa Dios mas labaw pa kay sa kangSatanas, ug ang Dios modawat sa himaya.

Pag-ayo:

Ang magtotoo nga adunay gasa sa pag-ayo may abilidad sa pagtugot sa gahum sa Dios sa pagdagayday pinaagi kaniya sa pagpasig-uli sa panglawas gawas sa paggamit sa natural nga mga pamaagi.

Mga Dila:

Ang gasa sa mga pinulongan mao ang abilidad sa pagdawat ug pag-istorya sa mensahe gikan sa Dios ngadto sa iyang mga katawhan pinaagi sa pinulongan nga wala gayud makat-oni. Ang "Mga dila" nagpasabot sa mga pinulongan. Ang rason nga atong gitawag kini nga mga ilhanan nga gasa kay sa pagsulti nga gasa mao nga ang Biblia nagpadayag sa tin-aw nga kini nga gasa gihatag alang sa usa ka ilhanan.

Sa diha nga ang usa nagasulti sa pinulongan kini mahimong diha sa pinulongan nga nasabtan ug nailhan sa mga mamiminaw:

Karon sa diha nga kining lanog hingdunggan, ang panon sa katawhan midugok, ug mga nangalibog, tungod kay ang matag tawo nakadungog kanila nga nagsulti sa iyang kaugalingong pinulongan...

Ug sila nahingangha ug nahibulong, nga nagaingon ang usa ug usa: Ania karon dili ba silang tanan nga nagasulti taga-Galilea?

Ug sa unsa nga paagi nga kita nakadungog sa tagsatagsa ka tawo diha sa atong kaugalingon nga dila, diin kita natawo. (Buhat 2: 6-8)

Kini mahimo usab sa usa ka pinulongan nga wala mailhi sa tawo. Kini gitawag nga pagsulti sa wala mailhi nga mga pinulongan:

Kay siya nga nagasulti sa usa ka sinultihan, wala magasulti sa mga tawo, kondili sa Dios; kay walay tawo nga makasabot kaniya; apan diha sa Espiritu nagasulti siya ug mga tinago. (I Mga Taga Corinto 14: 2)

Ang pagsulti sa mga dila mao ang pisikal nga ilhanan sa nabautismohan diha sa Espiritu Santo. Apan kini nga kasinatian sa pagsulti sa mga pinulongan lahi gikan sa gasa sa mga pinulongan. Ang gasa sa mga pinulongan mao ang espesyal nga abilidad sa pagsulti sa mga mensahe sa Dios ngadto sa Simbahan sa usa ka pinulongan nga wala masabti sa mamumulong.

Paghubad Sa Pinulongan:

Ang gasa sa paghubad maoy espesyal nga abilidad sa paghubad sa pinulongan nga masabtan sa mga mamiminaw ang mensahe nga gisulti sa mga dila. Ang hubad sa mensahe sa mga dila gihatag pinaagi sa Espiritu Santo sa usa nga aduna niining espirituhanon nga gasa. Kini dili gihubad pinaagi sa pagkasayud sa pinulongan diin ang mensahe gihatag. Kini gihatag pinaagi sa pagpadayag gikan sa Espiritu Santo.

PAGDISKOBRE SA INYONG ESPIRITUHANONG GASA

Kon kamo wala masayud kon unsa ang espirituhanong mga gasa nga aduna kamo, kami mo sugyot kaninyo sa pagbaton sa Harvestime International Institute nga kurso nga nag-ulohang "Ang Ministry sa Balaang Espiritu." Kini modala kaninyo ngadto sa mosunod nga mga lakang nga detalyado sa pagtabang kaninyo sa pagdiskobre sa inyong gasa (mga).

UNANG LAKANG: MAGPAKATAWO PAG-USAB.

Kamo kinahanglan gayud nga matawo pag-usab sa pagdawat sa espirituhanong mga gasa. Sila maangkon pinaagi sa bag-o nga pagkatawo sama sa natural nga mga talento moabot pinaagi sa natural nga pisikal nga pagkatawo:

Paghinulsol, ug magpabautismo ang matag usa kaninyo sa ngalan ni Jesu-Kristo alang sa kapasayloan sa mga sala, ug kamo makadawat sa gasa sa Espiritu Santo. (Buhat 2:38)

IKADUHANG LAKANG: MODAWAT SA BAUTISMO SA BALANG ESPIRITU.

Ang sumbanan kon unsaon kini pagbuhat gihatag sa kurso nga "Ang Ministeryo sa Balaang Espiritu."

IKATULONG LAKANG: MAHIBALO SA ESPIRITUHANONG MGA GASA.

Kon kamo wala masayud kon unsa nga espirituhanong gasa ang anaa, dili kamo makahimo sa pag-ila sa usa (mga) nga gihatag sa Dios kaninyo. Ribyuha ang mga katin-awan nga gihatag niini nga leksyon ug / o pagtuon ug dugang niini nga kurso "Ang Ministeryo sa Balaang Espiritu."

IKAUPAT NGA LAKANG: MANIID SA MGA MODELO SA MGA GASA.

Samtang kamo naghunahuna kon unsa nga mga gasa ang anaa kaninyo, makatabang kon ma niid sa hamtong nga mga modelo sa mga nagkalain-laing mga gasa. Ang usa ka hamtong nga modelo mao ang magtotoo nga epektibo nga nagagamit sa gasa alang sa taas nga yugto sa panahon.

IKALIMANG LAKANG: MANGITA SA ESPIRITUHANONG GASA.

Ang Biblia nagsulti kanato sa pagpangita sa espirituhanon nga mga gasa:

Apan paninguhaa (pangandoya, pangitaa) sa matinguhaon nga ang labing maayo nga mga gasa ...) (I Mga Taga Corinto 12:31)

IKALUNOM NGA LAKANG: MAGPAPANDONG SA MGA KAMOT.

Hangyoha ang inyong espirituhanon nga mga lider nga ipangdong ang mga kamot sa ibabaw ninyo, ug mag-ampo sa Dios sa pagpadayag sa inyong espirituhanong gasa:

Ayaw pasagdi ang hiyas nga anaa kanimo, nga gihatag kanimo pinaagi sa tagna, uban sa pagpandong sa mga kamot sa mga presbiterio. (1 Timoteo 4:14)

IKAPITONG LAKANG: MOANALISAR SA INYONG ESPIRITUHANONG MGA INTERES.

Ang mga dapit diin inyong makita ang dakong kalipay sa pag-alagad sa Dios mao ang kasaga

rang gigasa niya kaninyo. Kamo kinahanglan gayud nga adunay pagbati o kabug-aton alang sa pipila ka mga ministeryo aron sa pag-alagad sa Dios sa epektibo nga paagi diha niini.

IKAWALONG LAKANG: MOPAANALISAR SA KRISTOHANONG LIDER.

Pagbaton ug Kristohanong lider nga moanalisar sa inyong espirituhanon nga mga abilidad. Gamita ang porma ug mga panudlo sa kurso sa "Ang Ministeryo sa Balaang Espiritu."

IKANUYBE NGA LAKANG: MOSUSI SA INYONG NANGAGI NGA KRISTOHANONG PAG-ALAGAD.

Susiha ang inyong nangagi nga Kristohanong pangalagad. Sa unsa nga mga dapit sa ministeryo kamo nag-alagad? Sa unsa nga mga dapit kamo epektibo? Asa kamo nakasinati sa dakung kalipay? Dis-a ang inyong espirituhanon nga pangulo / o ang uban makamatikod nga kamo epektibo?

IKANAPULO NGA LAKANG: MOKOMPLETO SA ESPIRITUHANONG GASA NGA MGA PANGUTANA.

Ang kurso nga "Ang Ministeryo sa Balaang Espiritu" naglakip sa espirituhanong gasa nga mga pangutana nga makatabang kaninyo sa pagdiskobre sa inyong gasa. Samtang dili man gikinahanglan gayud nga kompletohon kini aron madiskobre ang inyong mga gasa, kini makatabang nga himan.

IKAONSE NGA LAKANG: MOILA SA MGA GASA NGA INYONG GIHUNAHUNA NGA TINGALI ADUNA KAMO.

Ilha ang mga gasa nga inyong gihunahuna nga tingali aduna kamo basi sa:

1. Kahibalo sa mga gasa nga inyong naangkon pinaagi sa pagtuon.
2. Unsay gipadayag sa Dios kaninyo pinaagi sa pag-ampo.
3. Unsa ang inyong naanalisar sa inyong kaugalingon.
4. Unsay naobserbahan sa yawing Kristohanong mga lider sa inyong kinabuhi.
5. Pagtuki sa inyong pagkaepektibo sa mga lugar sa ministeryo sa inyong nangagi nga pag-alagad.
6. Pagkompleto sa espirituhanong gasa nga mga pangutana.

IKADOSE NGA LAKANG: MOILA SA ESPIRITUHANONG PANGINAHANGLAN.

Susiha ang espirituhanong mga panginahanglan sa inyong kasilinganan, komunidad, ug sa Simbahan. Unsa nga mga panginahanglan ang wala matagbo?

IKATRESE NGA LAKANG: MOPUNO SA ESPIRITUHANONG PANGINAHANGLAN.

Itandi sa listahan sa espirituhanong mga panginahanglan nga inyong gihimo sa "Ikadose nga

Lakang " ngadto sa listahan sa mga gasa nga inyong gitoohan nga gihatag sa Dios kaninyo. Iha ang usa ka espirituhanon nga panginahanglan nga katumbas sa gasa nga inyong gitoohan nga aduna kamo, unya paghimo sa usa ka pasalig nga punu-an kini nga panginahanglan.

IKAKATORSE NGA LAKANG: MOTIMBBANG-TIMBANG SA INYONG MINISTERYO.

Human sa pag-alagad sa hamubong panahon niini nga dapit uban sa inyong gasa, timbang-timbanga ang inyong ministeryo. Kamo makadiskobre ug makakita sa hustong pagkatinug yanan sa inyong espirituhanon nga gasa sa diha nga...

-Kamo mabungaon sa lugar diin kamo nagserbisyo. Kini nagpasabot nga kamo makakita ug positibo nga mga resulta sa inyong ministeryo.

-Sa dihang kamo matagbaw ... Kamo nalingaw sa inyong ministeryo. Kon kamo makawang, kamo mahimo nga nag-alagad sa dapit nga kamo dili gigasahan.

-Sa dihang ang mga ikasulti (mga komentaryo nga inyong madawat gikan sa inyong espirituhanon nga mga lider) nagpakita nga kamo epektibo sa mga posisyon diin kamo nagserbisyo.

Kon ang ministeryo nga inyong ginapun-an dili mohaum sa inyong espirituhanon nga mga kapabilidad ug kamo dili epektibo, ribyuha ang inyong listahan sa mga posible nga mga gasa ug mangutana sa Dios aron ipakita kaninyo ang laing dapit diin moalagad.

Ayaw kaluya ... Kini importante nga masayran kon unsa nga mga gasa ang wala kaninyo ingon man sa pagdiskobre sa mga gasa nga aduna kamo. Kini magpugong kaninyo gikan sa pag-usik sa inyong kinabuhi sa dili epektibo nga ministeryo. Pinaagi sa paghiosa sa pag-ampo ug niining praktikal nga mga lakang sa dili madugay kamo makadiskobre sa espesyal nga dapit sa ministeryo nga giandam sa Dios alang kaninyo.

KINAUGALINGONG EKSAMEN

1. Isulat ang sag-ulohong bersikulo gikan sa panumduman.

---

2. Ilista ang tulo ka mga katuyoan sa mga gasa sa Espiritu Santo.

(1) _____

(2) _____

(3) _____

3. Ilista ang lima ka tumong sa mga gasa sa Espiritu Santo.

(1) _____

(2) _____

(3) _____

(4) _____

(5) _____

(Ang mga tubag sa eksamen gihatag sa katapusan nga kapitulo niini nga manwal.)

ALANG SA DUGANG PAGTUON

Ang mosunod nga tsart naghatag ug mga pakisayran sa pagpalapad sa inyong kahibalo sa unsa nga paagi nga ang mga babaye sa Biblia gigamit sa espesyal nga mga gasa ug panga lagad. Ang tsart dili lamang naglakip sa mga babaye uban sa espirituhanon nga mga gasa ug pagministeryo diha sa simbahan, apan usab sa mga gigamit sa Dios sa nagkalain-laing mga trabaho ug ingon sa panimalay.

Reperensiya	Babaye	Posisyon
Genesis 24:59; 35: 8 Exodo 1: 15-21	Debora Shiphurah ug Pua	nars Mananabang nga nahadlok sa Dios, ug nagluwas sa mga anak sa mga Hebreohanon
Exodo 15: 20-21	Miriam	Manalagna; nagsugod sa unang grupo sa mga babaye
Mga Maghuhukom 4:14 I Mga Hari 10: 1-13 II Mga Hari 4:10 II Mga Hari 5 Proverbio 31: 10-31	Debora Rayna sa Sheba Shunemitang Babaye Wala nganli nga dalaga Takus nga Babaye	Manalagna / nasudnong lider Tigdumala Pagkamaabiabihon Personal nga pag-ebanghelyo Asawa, nagtukod sa balay, nego syante nga babaye
Mateo 9: 20-22 II Timoteo 1: 5 Lucas 2: 37-38	Wala nganli Loida / Eunice Anna	Gipasundayag ang gasa sa pagtoo Gipasundayag ang gasa sa pagtoo Manalagna / ebanghelistang (nagwali) kang Jesus sa mga Judio); tigpataliwala
Lucas 8: 1-3 Lucas 10:40	Juana, Susana, Maria Marta	Gasa sa pagtabang Nagtukod sa balay; pagkamaabiabihon
Juan 4 Buhat 1:14; 16:13 Buhat 9: 36-41	Samarianhon nga Babaye Maria, wala nganli nga mga babaye Lydia	Personal nga pag-ebanghelyo Mga tigpataliwala Negosyante; nagministeryo sa mga balo
Tito 2: 3-4 Roma 16: 1-2 Roma 16: 3.7 uban	Tigulang nga mga babaye Phoebe Prisca	Pagtudlo Diakonesa; ministro Apostoles (isigkamagbubuhat ni Pablo, ug siya adunay apostolikanhong pangalagad)
Roma 16: 1-2; Buhat 18:26: Filipos 4: 3	Nagkalain-laing mga babaye	Mga trahante sa simbahan; nagdumala ug simbahan sa balay

KAPITULO 13

MGA HAGIT UG KADUNGGANAN

MGA TUMONG:

Sa pagkahuman niini nga kapitulo kamo makahimo sa:

- Paglista sa espesyal nga mga kalainan sa mga babaye diha sa Biblia.
- Pag-ila sa gamhanang impluwensya sa mga babaye.
- Pagdawat sa espesyal nga Bibliyanhong mga hagit sa mga babaye.

SAG-ULOHONG BERSIKULO:

Ang Ginoo nagahatag sa pulong ug gahum; ang mga babaye nga nagdala ug nagmantala sa mga balita maoy usa ka dakung panon. (Salmo 68:11, TAB)

PASIUNA

Ang mga babaye naghupot sa pipila ka espesyal nga mga kalainan sa Biblia. Niini nga kapitulo makakat-on kamo niini ingon man sa espesyal nga mga hagit nga gihatag sa Dios ngadto sa mga babaye. Kamo usab makakat-on mahitungod sa gahum nga gipanag-iya sa mga babaye ug sa mga positibo ug negatibo nga potensyal.

ESPESYAL NGA MGA KADUNGGANAN

Ang mga babaye espesyal nga mga partisipante sa plano sa Dios sa yawing mga punto sa tibook kasaysayan sa Biblia. Ang Daang Tugon nagtala sa mga kontribusyon sa mga babaye nga sama kang Miriam, Debora, Ruth, Ester, Abigail, ug uban pa. Ang oportunidad sa pagtuon niini ug sa ubang mga babaye gihatag diha sa katapusan nga kapitulo niini nga kurso.

Ang mga babaye importante diha sa pipila ka dagko nga mga panghitabo sa panahon sa yutan-ong ministeryo ni Jesukristo ug sa pagkaylap sa Ebanghelyo. Kami interesado niini nga mga kalainan tungod kay sila nagpadayag sa plano sa Dios sa paglakip sa mga babaye ingon nga mga ministro sa mensahe sa Ebanghelyo:

INAHAN SA MESIAS:

Pinaagi sa usa ka babaye, si Eva, ang sala unang misulod sa kalibutan. Apan pinaagi usab sa usa ka babaye, si Maria, ang katubsanan miabot sa kalibutan:

... Ug siya magaanak ug usa ka anak nga lalaki, ug pagatawgon mo ang iyang ngalan Jesus, kay Siya ang magaluwas sa iyang katawhan gikan sa ilang mga sala. (Mateo 1:21)

Ang mensahe sa Ebanghelyo, ang Pulong diha sa porma ni Kristo Jesus, mianhi sa yuta pinaagi sa usa ka babaye.

UNANG NAKAWALI SA PAGTUBOS:

Sa diha nga si Jesus bata pa, ang iyang mga ginikanan midala kaniya ngadto sa templo aron sa paghalad kaniya sa Ginoo alang sa panalangin nga mao ang kostumbre sa mga Judio nga mga tawo. Sa ilang pagpresentar ni Jesus ngadto sa ministro sa templo, siya nakaila nga kini mao ang gisaad nga Mesias nga moluwas sa kalibutan gikan sa sala. Si Simeon mipatugbaw ug pagdayeg ngadto sa Dios:

Kay ang akong mga mata nakakita sa imong kaluwasan,

Nga imong gitagana sa atubangan sa nawong sa tanan nga mga katawhan;

Usa ka kahayag alang sa pagpadan-ag sa mga Gentil, ug sa himaya sa imong katawhan nga Israel. (Lucas 2: 30-32)

Usa ka babaye nga ginganlan'g si Anna nakasaksi niini nga panghitabo. Ang Biblia nagpada yag nga siya propeta ug usa ka balo nga babaye nga nagpuyo sa templo ug nag-alagad sa Dios sa kanunay uban sa pagpuasa ug pag-ampo (Lucas 2: 36-37). Si Ana nakaila kang Jesus ingon nga gisaad nga Mesias ug unang mipakigbahin sa mensahe sa katubsanan pinaagi ni Kristo:

Ug sa miabot siya niadtong taknaa nagpasalamat ngadto sa Ginoo, ug nagsulti mahitungod kaniya sa tanang mga nanagpaabot sa pagtubos sa Jerusalem. (Lucas 2:38)

Ang babaye maoy instrumento diha sa orihinal nga sala sa katawhan. Karon siya instrumento sa plano alang sa katubsanan sa sala. Si Anna nahimong unang magwawali sa Ebanghelyo ngadto sa mga Judio.

UNANG NAKADAWAT SA PAGPADAYAG SA MESIAS:

Ang unang higayon nga giangkong ni Jesus nga siya mao ang Mesias sa usa ka babaye. Si Jesus miagi latas sa Samaria paingon sa Galilea. Samtang ang iyang mga tinun-an namalit ug kalan-on, mipahulay si Jesus sa usa ka atabay duol sa Sikar sa Samaria.

Usa ka babayeng Samarianhon ang miabot aron sa pagkalos ug tubig, ug nakigsulti si Jesus kaniya. Ang ilang panag-istoryahanay narekord sa Juan 4. Atol sa panaghisgot, giangkong ni Jesus sa unang higayon nga siya mao ang Mesias:

Ang babaye miingon kaniya, ako nasayud nga ang Mesias moabot nga mao ang gitawag nga Kristo; sa diha nga siya moabot, magasaysay siya kanato sa tanang mga butang.

Si Jesus miingon kaniya: Ako nga nakigsulti kanimo mao siya. (Juan 4: 25-26)

UNANG EBANGHELISTA NGA MILATAS-SA-KULTURA:

Sa panahon sa asoy sa Juan 4 ang pagministeryo ni Jesus wala pa mogawas sa mga Judio nga mga tawo.

Human gipadayag niya ang iyang kaugalingon ngadto sa Samarianhon nga babaye, siya nahi mong unang ebanghelistang milatas-sa-kultura sa Ebanghelyo. Siya nagwali ngadto sa mga Samarianhon ug daghan ang mitoo kang Jesus (Juan 4:41).

Sama nga si Ana mao ang una nga midala sa mensahe ni Jesus ngadto sa mga Judio, ang Samarianhon nga babaye nahimong unang magwawali sa mga Gentil. Ang babayeng Samarianhon usa ka mananapaw. Sa panahon sa ilang panagkita ni Jesus, siya naminyo sa lima ka mga panahon ug nagpuyo uban sa usa ka tawo nga dili iyang bana. Apan gipadayag ni Jesus ang iyang kaugalingon ngadto kaniya ug siya mialagad sa iyang mga katawhan.

Bisan unsa ang inyong nangagi, ang Dios gusto nga mopadayag sa iyang kaugalingon diha kaninyo, aron mousab sa inyong kinabuhi, ug unya kamo gamiton alang sa iyang himaya. Sama sa babayeng Samarianhon, kamo makakaplag sa usa ka kulbahinam nga dapit sa ministeryo diha kang Kristo.

Dili kinahanglan nga si Jesus moagi sa Samaria sa iyang panaw gikan sa Judea ngadto sa Galilea. Sa pagkatinuod, kini dili maagian. Apan walay dapit nga dili maagian kon adunay usa ka kalag didto nga nagkinahanglan sa Ebanghelyo. Walay balangay nga hilit kaayo, walay ciudad nga layo kaayo, nga dili maagian. Kamo mahimo nga moabot sa usa ka tawo didto sa Maayong Balita ug siya modala ug kapukawan sa tibook nga komunidad.

Gikinahanglan ni Jesus nga mogawas sa nag-unang dalan gikan sa Judea ngadto sa Galilea aron sa pag-abot niini nga babaye. Kon kita moabot sa mga kinatumyang bahin sa yuta sa Ebanghelyo, kini nagpasabot nga pipila kanato mobiya sa nag-unang mga dalan sa kinabuhi. Kita mogawas gikan sa dalan ug mopili sa lisud nga mga agianan.

Pinaagi niining usa ka babaye ang tibook ciudad naabot sa Ebanghelyo. Si Jesus mipakita ug importante nga prinsipyo sa pag-ebanghelyo niini nga panagtagbo: Kita kinahanglan gayud nga moabot sa matinumanong mga lalaki ug mga babaye nga makahimo sa pag-abot sa ilang kaugalingon nga mga katawhan sa Ebanghelyo:

Ug ang mga butang nga imong hingdunggan kanako sa taliwala sa daghang mga saksi, ang mao usab itugyan mo sa mga tawo nga matinumanon nga makahimo sa pagtudlo sa uban usab. (II Timoteo 2: 2)

Kon kamo mobansay niini nga matang sa mga tawo, sila makahimo sa pag-abot sa mga panon sa katawhan.

SA KINAULAHIAN DIDTO SA KRUS:

Ang Biblia nagrekord nga ang mga babaye nagpahinungod sa ilang kaugalingon ngadto kang Jesus atol sa panahon sa iyang pagministeryo sa yuta sa kinaulahian didto sa krus. Sa diha nga si Jesus namatay:

Ug dihay mga babaye usab nga nagtan-aw sa halayo, kauban nila mao si Maria Magdalena, ug si Maria nga inahan ni Jacobo nga diyutay, ug ni Jose ug Salome, (nga sa didto siya sa Galilea, nanagsunod kaniya, ug nanag-alagad ngadto kaniya) ug daghan pang mga babaye nga mitungas uban kaniya ngadto sa Jerusalem (Marcos 15: 40-41).

Tungod sa ilang gugma alang kang Jesus, kini nga mga babaye naghulat didto sa krus hangtud sa iyang kamatayon. Matinud-anon ngadto kaniya sa iyang pagsulod sa Jerusalem sa mga pagdayeg sa panon sa katawhan, sila usab matinud-anon sa panahon sa iyang kamatayon.

UNA DIDTO SA LUBNGANAN:

Si Maria Magdalena ug si Maria nga inahan ni Jose nagbantay aron sa pagtan-aw sa dapit diin si Jesus gilubong human ang iyang lawas gikuha gikan sa krus (Marcos 15:47). Human sa pagpahulay sa adlaw nga igpapahulay, sila namangon ug sayo sa unang adlaw sa semana, ug nangadto sa pagdihog sa lawas ni Jesus uban sa mga panakot sama sa nabatasan. Sa diha nga sila miabot na sa lubnganan ilang nadiskobrehan nga wala na didto si Jesus. Ang mga babaye nakakita ug duha ka mga anghel nga miingon kanila:

Wala siya dinhi, kondili nabanhaw; hinumdumi ninyo ang iyang giingon kaninyo sa diha nga siya didto pa sa Galilea,

Nga nagaingon nga ang Anak sa tawo kinahanglan igatugyan ngadto sa mga kamot sa mga tawo nga makasasala, ug ilansang sa krus, ug sa ikatulo ka adlaw mabanhaw. (Lucas 24: 6-7)

Una didto sa lubnganan, mga babaye unang nakadawat sa pagpadayag sa pagkabanhaw ni Jesus.

UNANG NAGWALI SA PAGKABANHAW:

Sa diha nga ang mga babaye nakadungog niining malipayon balita sila:

... nanagpauli gikan sa lubnganan, ug gisugilon nila kining tanang mga butanga ngadto sa napulo ug usa, ug sa ngatanan...

Ug ang ilang mga pulong alang kanila daw walay pulos nga mga sugilanon, ug sila wala managpanoo kanila. (Lucas 24: 9 ug 11)

UNANG NAKAKITA KANG KRISTO:

Ang unang pagpakita ni Kristo human sa iyang pagkabanhaw gikan sa mga patay ngadto kang Maria Magdalena. Kini nga sugilanon natala sa Juan 20: 11-18. Pagkahuman, si Maria mipakigbahin sa maayong balita...

... nga siya nakakita sa Ginoo, ug iyang gipamulong kining mga butang ngadto kaniya. (Juan 20:18)

UNANG TAGA EUROPA NGA KINABIG:

Ang Unang taga Europa nga kinabig ni Pablo usa ka babaye nga ginganlan 'g si Lidia;

Ug usa ka babaye nga ginganlan si Lidia ... nakadungog kanamo; kansang kasingkasing gibuksan sa Ginoo, nga siya nagpatalinghug gayud sa mga butang nga gisulti ni Pablo. (Buhat 16:14)

GAMHANANG IMPLUWENSIYA SA MGA BABAYE

Dugang pa sa espesyal nga mga paagi diin ang mga babaye gigamit diha sa plano sa Dios, importante nga ilhon ang ilang gamhanang mga impluwensya ug pagpahimangno sa husto nga paggamit sa gahum. Ang unang dako nga impluwensya sa babaye sa diha nga si Eva nagdala kang Adan ngadto sa sala. Ang unang sala naghulagway sa gamhanan nga bugkos tali sa lalaki ug babaye nga mahimo nga gamiton alang sa maayo o sa dautan.

Tungod niini, gisugo sa Dios sa Israel nga dili makigminyo sa mga asawa nga dumuloong kaniya. Siya nagpasidaan nga ang mga babaye adunay gahum sa pagpaliso sa mga kasingkasing sa ilang mga bana gikan sa Dios:

Wala ba si Salomon nga hari sa Israel makasala tungod niining mga butanga? ... bisan pa niana, kay kaniya ang lain nga mga babaye nanagpakasala. (Nehemias 13:26)

Sa diha nga kamo magtuon sa mga Proverbio ni Salomon, kamo makita sa daghang mga komentaryo mahitungod sa "dumuloong" nga mga babaye. Si Salomon nakakat-on, sa iyang kasubo, sa gamhanan nga impluwensya sa dili diosnon nga babaye. Siya misunod sa susama nga tema sa Ecclesiastes diin siya nagtumong sa dili-diosnong mga babaye nga may mga kasingkasing nga sama sa lit-ag ug mga kamot ingon sa mga bugkos:

Ug hipalgan ko ang labi pang mapait kay sa kamatayon ang babaye, kang kin sang kasingkasing mga lit-ag ug mga pukot ug kang kinsang mga kamot ingon sa mga bugkos; siya nga nagapahimuot sa Dios makagawas gikan kaniya; apan ang makasasala madakop niya. (Ecclesiastes 7:26)

Ang Biblia nagpadayag nga si Salomon...

... may pito ka gatus ka mga asawa, mga princesa, ug totolo ka gatus ka mga puyopuyo; ug ang iyang mga asawa nakapaliso sa iyang kasingkasing ... ug ang iyang kasingkasing dili hingpit uban sa Ginoo nga iyang Dios ... (I Mga Hari 11: 3-4)

Si Samson, usa ka tawo nga pinili sa Dios sa pagdala sa kaluwasan ngadto sa mga tawo sa Israel, napalayo sa gamhanan nga impluwensya sa usa ka babaye. Basaha ang istorya ni Samson ug Dalila nga natala diha sa Mga Maghuhukom 13-16.

Si Isaias nagtala nga ang pagpangulo pinaagi sa dili-diosnong mga babaye maoy hinungdan nga ang Israel mitalikod sa husto nga dalan:

... ang mga babaye maoy magahari sa ibabaw kanila, O akong mga katawhan sila nga nanagmando kanimo maoy hinungdan kanimo sa pagkasayop ug sa paglaglag sa mga dalan sa imong mga alagianan. (Isaias 3:12)

Diha sa Bag-ong Tugon, kini nagrekord sa masimbahon ug halangdon nga Judiyong mga babaye nga nagdala sa dakong paglutos batok sa unang Simbahan:

Apan ang mga Judio mihulhog sa mga masimbahon ug sa mga dungganan nga mga babaye ... ug nagpalihok ug paglutos batok kang Pablo ug kang Bernabe, ug gipapahawa sila gikan sa ilang mga utlanan. (Buhat 13:50)

Ang gamhanan nga impluwensya sa mga babaye dili sayop. Ang Dios mihatag sa mga baba ye sa ilang gahum nga potensyal. Sa diha nga gigamit sa kadautan, kini makadaot. Sa diha nga gigamit sa Balaang Espiritu, kini kusog nga makausab sa mga kasingkasing sa mga tawo ug sa destinasyon sa tibook nasud. Kini gihulagway pinaagi sa rekord sa Biblia sa mga baba ye nga sama kang Debora ug Ester.

ESPESYALNGA MGA HAGIT SA SA MGA BABAYE

Sa panglantaw sa gamhanan nga impluwensya sa mga babaye, ang Biblia nagmando sa espesyal nga mga hagit sa mga babaye.

HAGIT SA PAGKAMAHINALARON:

Ang unang hagit miabot pinaagi sa inspirasyon ni Salomon nga nagapangita sa mga babaye nga sa pagkatinuod hinalad ngadto sa Dios. Siya misulat:

..usa ka tawo sa taliwala sa usa ka libo akong nakaplagn; Apan ang usa ka babaye sa taliwala sa tanan wala akoy makita. (Ecclesiastes 7:28)

Unsa ka dako nga hagit nga mahimong babaye sa taliwala sa mga linibo, usa ka babaye kang kinsang kasingkasing ug kinabuhi hinalad sa Dios!

HAGIT ALANG SA PAGGIYA:

Ang Dios gusto nga ang mga babaye adunay direksyon sa kinabuhi, uban sa balaan nga katuyoan sa pagkinabuhi. Ang Amplified Bible naghagit:

Ang Ginoo nagahatag sa pulong ug gahum; ang mga babaye nga nagdala ug nagmantala sa mga balita maoy usa ka dakung panon. (Salmo 68:11, TAB)

Daghang mga katuyoan sa mga babaye alang sa ilang kaugalingon dili pang walay katapu san. Sila nagpahimutang ug tumong alang sa kaminyoon, edukasyon, ug propesyon. Apan sa diha nga kini makab-ot na, unsa ang nagpabilin nga maghatag ug katuyoan sa pagpaka buhi?

Ang Dios naghagit sa mga babaye alang sa giniyahang pagkinabuhi. Bisan sila mga asawa, mga estudyante, o propesyonal nga mga babaye, sila malambigit sa pagdala sa Ebanghelyo ngadto sa kalibutan. Kon kamo nagpuyo sa ciudad, balangay, o hilit nga banay, kamo ma himong kabahin niining internasyonal nga kutay sa mga babaye nga adunay komon nga tumong: Pagmantala sa maayong balita ni Kristo Jesus.

HAGIT ALANG SA DISIPLINA:

Ang Dios misulti ngadto sa mga babaye pinaagi ni Isaias uban sa espesyal nga hagit:

Panindog, kamong mga babaye nga anaa sa kasayon; patalinghugi ang akong tingog, kamo nga mga danghag mga anak nga babaye; patalinghugi ang akong pakigpulong. (Isaias 32: 9)

Basaha ang tibook nga mensahe sa Dios diha sa Isaias 32: 10-20. Kini nga tudling gisulat sa panahon sa diha nga ang misulong nga panon sa kasundalohan molupig sa Juda ingon nga silot sa ilang mga sala, apan kini magamit kang bisan kinsa nga mga babaye nga nagpahimu tang sa ilang mga kasingkasing sa kalibutan ug sa mga kalipayan niini.

Ang mga babaye kang kinsa ang Dios misulti nga danghag ug anaa sa kasayon tungod kay sila adunay salapi ug kalipay. Sila mitalikod sa Dios ngadto sa mga kalipayan sa kalibutan. Ang nasud ug ang mga ciudad nga ilang gipuy-an sa dili madugay pagalaglagon, apan sila wala mahibalo sa umaabot nga katalagman.

Ang sama nga hagit nagapaagay gikan sa Dios ngadto sa mga babaye karon. Daghan ang anaa sa kasayon, ug gipuno ang ilang mga kinabuhi sa temporaryo nga kalipayan. Sila wala makahibalo nga ang paghukom moabot sa kalibutan ug ang mga tawo nga naglibot kanila moatubang nga walay Kristo sa kahangturan. Ang kristohanong mga babaye nagpuyo sa kasa yon samtang ang ilang nasud mahulog sa walay dios nga mga rebolusyon. Sila nalipay sa mga kalipayan sa kalibutan samtang ang mga ateyista nagkontrolar sa gobyerno. Ang mensa he sa Dios ngadto kanila mao ang, "Tindog"!

Pinaagi kang Propeta Isaias, giingnan sa Dios ang mga babaye nga ang ilang mga yuta, mga balay, ug mga kaumahan malaglag. Ang tanang kalibutanon ug temporaryo, ang tanan nga ilang gikilingan malaglag. Ang bugtong paagi nga sila makalikay niini nga paghukom mao ang pagtindog sa ngalan sa Dios, uyogon ang ilang mga kaugalingon gikan sa kasayon, ug maminaw ug molihok diha sa mensahe sa Dios. Intawon, ang mga babaye sa Juda kang kinsa kini nga mensahe gitugyan wala mosunod. Ang paghukom miabot, ug ang mga ciudad gilag lag ingon sa gipasidaan Dios.

Apan may usa ka saad sa paglaum. Human sa paghukom, ang Espiritu sa Dios igabubo:

Hangtud nga ang Espiritu ikabubo ibabaw kanato gikan sa kahitas-an ug ang kamingawan mahimong usa ka uma nga mabungaon, ug ang kapatagan nga mabungaon pagailhon nga usa ka lasang.

Unya ang justicia magapuyo diha sa kamingawan ug ang pagkamatarung magapuyo diha sa uma nga mabungaon. (Isaias 32: 15-16)

Pinaagi sa gahum sa Balaang Espiritu ang kamingawan mahimong usa ka uma nga mabu ngahon nga buot makasinati sa maong pagtubo nga mahimong lasang. Bisan tuod ang Dios mopanton, siya mobalik aron sa pagbubo sa iyang Espiritu niadtong iyang gihukman. Gikan sa kamingawan mogitib ang abundansyang ani.

Kon ang mga babaye nga anaa sa kasayon modawat niini nga hagit alang sa disiplina ug ma minaw ngadto sa Ginoo, sila dili mapanton. Kon inyong giila ang inyong espirituhanaon nga kahimtang, ang inyong pagkalinga sa mga butang sa kalibutan, ug magasugid sa inyong mga sala, siya mopasaylo kaninyo.

Apan ang mensahe halapad pa kay sa personal nga aplikasyon. Ang espirituhanong pagbag-o unta nakapugong sa paghukom sa tibook nasud. Ang Dios misulti ngadto sa mga babaye sa Juda sa pagpanguna niining espirituhanom nga pagbag-o. Ang Dios nagaingon, "Kon kamong mga babaye maminaw sa akong pasidaan, motindog ug molihok, kamo makapugong sa paghukom sa inyong nasud..."

Ang tawag sa mga babaye gipahibalo sa tibook kalibutan karon ... " Panindog, kamong mga babaye nga anaa sa kasayon; patalinghugi ang akong tingog...patalinghugi ang akong pakigpulong.

-Biyai ang kalibutanon nga mga kalingawan!

-Bag-oha ang inyong kaugalingon sa espirituhanon nga paagi!

-Halukaya ang inyong kaugalingon ug ang inyong nasud aron ang paghukom sa Dios dili moabot sa ibabaw ninyo.

HAGIT SA PAGPAHINUNGOD:

Aron makatindog ug makabarug sa atong husto nga posisyon ingon nga diosnon nga mga babaye nagkinahanglan ug pagpahinungod o dedikasyon. Si Pablo nagpresentar sa usa ka hagit sa tanan nga mga magtotoo nga mga babaye. Kini mao ang tawag sa pagpahinungod o dedikasyon:

Ako mohangyo kaninyo... nga mohimo sa usa ka mahukmanon nga pagpahinungod sa inyong mga lawas-motugyan sa tanan ninyong mga miyembro ug mga katakus-ingon nga buhing halad, balaan, hinalad, binalaan ug makapahimuot sa Dios nga mao ang inyong makatarunganon, pangatarungan, intelihente nga pag-alagad ug espirituhanon nga pagsimba.

Ayaw pagpahiuyon niining kalibutana-niini nga panahon, gipaumol sumala sa ug gipahiangay, gipabagay ngadto sa iyang panggawas, taphaw nga mga kina iya. Apan magpausab, nausab sa tibook nga pagbag-o sa inyong hunahuna, pinaagi sa iyang bag-ong mga mithi, ug sa iyang bag-ong mga kinaiya.

Aron inyong masuta kon unsa ang maayo ug hinangponon ug hingpit nga kabu but-on sa Dios, bisan ang mga butang nga maayo ug madawat ug hingpit sa iyang panan-aw alang kaninyo. (Roma 12: 1-2)

Ang pagpahinungod o dedikasyon ngadto sa Dios ug disiplina sa mga paagi sa Dios moresulta sa direksyon nga mosangpot ngadto sa kahibalo sa hingpit nga kabu but-on sa Dios diha sa inyong kinabuhi.

KINAUGALINGONG EKSAMEN

1. Ilista ang upat ka espesyal nga kadunganan sa Bibliyanhong mga babaye nga gihisgotan niini nga kapitulo:

- (1) _____
(2) _____
(3) _____
(4) _____

2. Isulat ang sag-ulohong bersikulo gikan sa panumduman:

_____
_____
_____

3. Basaha ang matag pahayag. Kon ang pahayag TINUOD, isulat ang letrang **T** sa blangko nga gihatag. Kon kini SAYOP, isulat ang letrang **F** sa blangko.

- a ._____ Si Salomon daghay mga asawa nga mipaliso sa iyang kasingkasing gikan sa pagsunod sa Dios.
- b ._____ Ang mga babaye milutos sa unang Simbahan, lakip na kang Pablo ug kang Bernabe.
- c ._____ Ang gamhanan nga impluwensya sa mga babaye gikan ni Satanas.
- d ._____ Walay bisan unsa nga mahimo ang Kristohanong mga babaye mahitungod sa espirituhanong kahimtang sa ilang mga nasud.
- e ._____ Ang pagpahinungod ug disiplina sa Dios wala magpasabot nga kamo maka kaplag ug direksyon alang sa inyong kinabuhi.

(Ang mga tubag sa eksamen gihatag sa katapusan nga kapitulo niini nga manwal.)

ALANG SA DUGANG PAGTUON

Ang konkordans sa Biblia motabang kaninyo sa dugang nga pagtuon sa hilisgutan sa mga babaye. Ang konkordans naghatag ug mahinungdanon nga mga pulong nga gigamit diha sa Biblia ug mga pakisayran diin kini nga mga pulong gigamit.

Kon kamo adunay konkordans, tan-awa ang mga mosunod nga mga pulong:

- Babaye
- Mga babaye
- Mga asawa
- Asawa
- Inahan
- Minyo
- Kaminyoon
- Pagminyo
- Balo nga babaye

Kamo makakaplag ug pipila ka mga pakisayran sa Biblia nga gilista alang sa matag pulong. Tan-awa ang mga pakisayran aron magpadayon sa pagtuon kon unsay gitudlo sa Biblia bahin sa mga babaye.

Kon kamo walay konkordans, badlisi ang matag pakisayran sa mga babaye diha sa inyong Biblia samtang inyong nabasa kini. Ngadto-ngadto kamo aduna nay tibook reperensya sa mga babaye nga gimarkahan diha sa inyong Biblia.

KAPITULO 14

MINISTERYO NGADTO SA BABAYE

MGA TUMONG:

Sa pagkahuman niini nga kapitulo kamo makahimo sa:

- Pagsulat sa sag-ulohong bersikulo gikan sa panumduman.
- Pag-organisar ug usa ka ministeryo sa mga babaye.
- Pag-ila sa mga panginahanglan sa mga babaye.

SAG-ULOHONG BERSIKULO:

... si Miriam, ang manalagna nga babaye, nga igsoon ni Aaron, mikuha ug usa ka gagmay nga tambol sa iyang kamot; ug ang tanang mga babaye mingsunod ka niya nga may magagmay nga mga tambol ug inubanan sa mga pagsayaw.

Ug si Miriam mitubag kanila, Pag-awit kamo kang Jehova, kay siya midaug nga mahimayaon. (Exodo 15: 20-21)

PASIUNA

Sa matag pagtuon sa manwal sa Harvestime International Institute kita mihatag ug mubo nga mga giya kon unsaon sa paggamit ang mga materyales sa grupo nga kahimtang. Paklia ngadto sa atubangan niini nga basahon ug kamo makakaplag niini nga mga panudlo. Kini nga mga sumbanan makatabang kaninyo sa pag-istorya sa uban sa inyong nakat-onan.

Samtang kamo magtuon niini nga kurso, Bisan pa, kamo tingali mibati ug espesyal nga tawag sa pag-alagad sa mga babaye. Kini nga kapitulo naghatag ug giya kon unsaon sa pagsugod ug usa ka ministeryo sa mga babaye. Kini naglakip sa mga sugyot alang sa pag-organisar ug pagmantala sa inyong grupo ug mga panudlo sa pag-ila sa talagsaon nga espirituhanong panginahanglan sa mga babaye.

ANG MINISTERYO BA SA MGA BABAYE KASULATANHON?

Ang unang grupo sa mga babaye giorganisar ni Miriam, ang igsoon nga babaye ni Moises. Kini natala nga:

... si Miriam, ang manalagna nga babaye, nga igsoon ni Aaron, mikuha ug usa ka gagmay nga tambol sa iyang kamot; ug ang tanang mga babaye mingsunod ka niya nga may magagmay nga mga tambol ug inubanan sa mga pagsayaw.

Ug si Miriam mitubag kanila, Pag-awit kamo kang Jehova, kay siya midaug nga mahimayaon. (Exodo 15: 20-21)

Si Miriam miorganisar sa mga babaye alang sa katuyoan sa pagdayeg ug paghimaya sa Dios.

Sa Bag-ong Tugon kini gitala diha sa Buhat 9: 36-41 nga si Dorcas adunay ministeryo sa balo nga mga babaye. Ang tigulang nga Kristohanong mga babaye gitudloan ni Pablo sa pagtudlo sa mga batan-on nga mga babaye (Tito 2: 3-4). Gikan niini nga mga ehemplo atong makaplagan nga ang ministeryo sa mga babaye kasulatanhon.

NGANONG MINISTERYO MAN SA MGA BABAYE?

Ania ang pipila ka mga katarungan nganong ang ministeryo sa mga babaye mahinungdanon:

ANG MGA BABAYE NAGKINAHANGLAN SA EBANGHELYO:

Sa karon nga panahon, ang mga babaye giihap nga katunga sa kinatibuk-ang populasyon sa kalibutan. Sila kinahanglan nga makadungog sa maayong balita sa kaluwasan pinaagi kang Jesu-Kristo.

ANG MGA BABAYE DUNAY ESPESYAL NGA MGA PROBLEMA:

Ang mga babaye sa tanan nga mga nasud adunay espirituhanon, pisikal, ug emosyonal nga mga panginahanglan. Sila adunay mga problema, mga hagit ug mga panginahanglan nga lahi kay sa mga lalaki. Ang mga babaye kinahanglan nga masayud nga adunay mga solusyon sa ilang mga problema diha kang Kristo Jesus.

ANG MGA BABAYE KINAHANGLAN NGA MOTUBO SA ESPIRITUWAL:

Ang mga babaye kinahanglan nga mopalambo sa debosyon, dedikasyon, disiplina, ug direksyon alang sa pagkinabuhi.

ANG MGA BABAYE ADUNAY ESPESYAL NGA DAPIT SA PLANO SA DIOS:

Sila kinahanglan nga makasabot sa ilang potensyal, katuyoan, ug dapit sa ministeryo sa Lawas ni Kristo.

UNSAON SA PAGESUGOD UG MINISTERYO SA MGA BABAYE

Ania ang pito ka mga lakang nga motabang kaninyo sa pagsugod ug ministeryo sa mga babaye:

UNANG LAKANG:

Sugdi sa pag-ampo alang sa direksyon gikan sa Dios ug alang sa mga babaye sa inyong dapit.

IKADUHANG LAKANG:

Tawga ang gamay nga grupo sa Kristohanong mga babaye aron motabang kaninyo sa pag-organisar sa ministeryo. Pangitaa kadtong kansang mga kasingkasing gihikap sa Dios sa susama nga espirituhanong panan-awon ug katuyoan. Sugdi sa pag-ampo alang sa mga babaye diha sa inyong komunidad.

IKATULONG LAKANG:

Atol niini nga mga sesyon sa pag-ampo pangayoa sa Ginoo nga tabangan kamo sa pag-ila sa katuyoan alang sa inyong ministeryo sa mga babaye. Ang inyong "pahayag sa katuyoan" kinahanglan motubag sa mga pangutana "Nganong kita naglungtad? Unsa ang gusto sa Dios tumanon pinaagi kanato? "

Importante nga itino kini nga katuyoan tungod kay ang Biblia nagpadayag, "Diin walay panan-awon, ang mga tawo malaglag." Sama nga ang mga indibiduwal nagkinahanglan ug katuyoan alang sa pagpakabuhi, ang usa ka grupo nagkinahanglan ug katuyoan sa paglungtad.

Adunay daghang lain-laing mga katuyoan diin ang ministeryo sa mga babaye malig-on. Ang grupo mahimong adunay usa o pipila sa mga mosunod nga mga katuyoan:

Pag-ampo: Kamo mahimong magtigom sa pag-ampo alang sa inyong komunidad, inyong nasud, inyong mga lider, ug sa kalibutan. Pinaagi sa pag-ampo kamo maka tuhop sa epektibong paagi sa matag rehiyon sa kalibutan ug mahimong nagapalig-on nga pwersa sa luyo sa mga anaa sa atubangan nga nag-ebanghelyo.

Pagtuon sa Biblia: Ang katuyoan sa inyong grupo tingali magtuon sa Pulong sa Dios nga managsama uban sa tumong sa paggiya sa mga babaye ngadto sa espirituhanon nga pagkahamtong.

Pag-ebanghelyo: Ang inyong katuyoan mao ang pag-abot sa inyong komunidad, ciudad, o balangay sa Ebanghelyo pinaagi sa nagkalain-laing pagpang-ebanghelyo sa gawas.

Ministeryo sa batan-ong mga babaye: Kamo makasagop sa Bibliyanhong prinsipyo sa mas magulang nga Kristohanong mga babaye sa pagtudlo sa manghud. Kon mao, ang inyong pahayag sa katuyoan gisulat na alang kaninyo sa Tito 2: 3-4.

Espesyal nga grupo sa ministeryo: Kamo mag-alagad sa espesyal nga grupo sa babaye, ie, wala makasal nga mga inahan, mga babayeng nagdruga, alkoholiko, mga binilanggo, mga anak, mga batan-ong delingkuwente, mga babaye sa kampus sa kolehiyo sa inyong ciudad, o sa mga babaye sa balay nga pahulayanan ug mga ospital. Kamo mahimong mobati nga gitawag sa pag-alagad sa mga babaye sa pipila ka rehiyon o sa mga dapit nga adunay kasubo, ie, gihikawan sa ekonomiya nga mga dapit.

Ang espesyal nga grupo sa ministeryo naghatag ug walay kinutuban nga mga posibilidad sa katuyoan alang sa grupo sa mga babaye. Susiha ang inyong dapit. Unsay panginahanglan nga espirituwal sa grupo nga wala makab-ot? Kini mahimong espesyal nga hagit sa Dios alang kaninyo.

Kaabag sa Simbahan: Kamo maka-organisar sa usa ka grupo sa mga babaye ingon nga kaabag sa inyong simbahan. Ang inyong katuyoan mao ang paghatag ug suporta alang sa nagkalain-laing mga programa sa simbahan.

Misyonaryo nga kaabag: Ang katuyoan niini nga grupo mohatag ug pag-ampo pinansyal, ug materyal nga tabang ngadto sa mga misyonaryo.

Pangtibook-Kalibutan nga mga Kristohanon: Ang katuyoan niini nga grupo mao ang pagtutok sa pagtagad, pag-ampo, ug aksyon sa global nga hinungdan sa pag-abot sa kalibutan sa Ebanghelyo ni Jesu-Kristo.

IKAUPAT NGA LAKANG:

Ipahimutang ang petsa, oras, ug dapit alang sa unang panagtigom.

IKALIMANG LAKANG:

Imantala ang inyong grupo sa mga babaye aron ang mga babaye sa inyong komunidad mahi balo bahin sa petsa, oras, dapit, ug katuyoan sa inyong mga panagtigom. Bisan kon ang inyong pagmantala nga plano yano sama sa pagsugilon sa balangay o komplikado nga pagmantala sa ciudad, kamo kinahanglan gayud nga momantala sa mensahe. Ingon nga ang Bag-ong Tugon nagsugo, "Panglakaw kamo ngadto sa mga kadalanan ug pugsa sila sa pagsulod"

Ang mosunod mao ang mga sugyot alang sa pagmantala sa inyong grupo. Ang mga ideya nga inyong gamiton magdepende sa inyong dapit, ug sa mga pundo nga magamit alang sa pagmantala:

1. Pananghid sa inyong pastor sa pagdikit ug mga pahibalo sa simbahan nga buletin bord ug sa hamtong nga mga lawak sa Sunday School.
2. Hangyoa ang pastor sa pagpahibalo sa miting gikan sa pulpito nianang Domingo sa wala pa ang matag miting.
3. Hangyoa ang inyong pastor sa pag-imprinta ug pahibalo sa buletin sa simbahan kon ang inyong simbahan nagamantala ug usa.
4. Dad-a ang suplay sa mga poster sa inyong lokal nga Kristohanong tindahan sa mga libro. Hangyoa ang tag-iya sa pagbutang ug usa sa buletin bord ug ihapnig ang ubang suplay sa talad-tunolanan.
5. Kon ang inyong ciudad adunay kamara sa komersyo, pangutana kon sila makahimo sa paghatag sa giimprinta nga pahibalo (nga inyong ihatag) sa bag-ong mga residente nga mohapit sa pagkuha ug impormasyon sa komunidad.
6. Panghatag ug basahon sa mga babaye diha sa inyong kasilinganan, sa simbahan, sa organisasyon sa mga babaye, ug sa inyong trabaho.
7. Pagbilin ug suplay sa mga basahon sa publikong mga labhanan, mga merkado, ug pangpaanyag nga mga dapit ... bisan asa nga ang mga babaye anaa kanunay. (Siguroha ang pagpananghid sa nagdumala sa tindahan).
8. Ang pangpublikong librarya mahimong adunay dapit alang sa lokal nga mga pahibalo. Kon mao, kanunaya ang pagsuplay.

9. Pagpadalag sulat sa pagdapit sa:
  - Mga asawa sa mga pastor.
  - Listahan sa mga ngalan nga nakuha gikan sa lokal nga mga babaye.
  - Mga lider sa sekular nga grupo sa mga babaye.
  - Listahan sa mga babaye nga nakuha gikan sa lokal nga mga simbahan ug mga denominasyon.

10. Ipahibalo ang inyong mga miting sa radyo, telebisyon, ug sa mantalaan, kon ang inyong dapit aduna niini.

IKAUNOM NGA LAKANG:

Kamo karon andam na sa pagsugod sa miting ingon nga grupo sa mga babaye. Ania ang pipila ka mga sugyot alang sa...

Unang panagtigom:

1. Pagbaton sa ngalan ug adres sa matag tawo nga mitambong. Kini makapahimo kaninyo sa pagkontak niini nga mga babaye alang sa umaabot nga mga miting.
2. Sa wala pa ang miting, pag-andam ug mga kopya sa impormasyon sa ngalan ug katuyoan sa inyong grupo. Iapod-apod ug ribyuha kini sa panahon sa una nga miting.
3. Hisguti ang mga plano sa inyong grupo: Pananglitan, ang mga oportunidad alang sa ministeryo, pakig-ambitay, pagbansay, ug uban pa. Ang mga babaye kinahanglan nga moila sa personal nga espirituhanong mga benepisyo sa pag-apil ug mahagit sa mga plano sa lokal nga kapunungan.
4. Paghatag ug kahigayonan alang sa pagdayeg ug pagsimba, pangalagad gikan sa mga Pulong sa Dios, ug sa pag-ampo alang sa mga panginahanglan sa mga nanambong. Ang pangalagad nga bahin niining unang miting mahinungdanon kaayo. Kon ang espirituhanon nga mga panginahanglan sa mga babaye natagbo ug nakat-on ug du gang pa mahitungod sa Dios ug sa iyang Pulong, sila mobalik alang sa umaabot nga mga miting.
5. Panghatag ug basahon o poster sa mga nanambong uban sa mga panudlo alang sa pag sulti sa uban mahitungod sa inyong grupo. Awhaga sila sa paggamit niini nga mga materyal sa pagdapit sa uban ngadto sa mga miting.

Sa sunod pa nga panagtigom:

Ania ang mga sugyot alang sa umaabot nga mga panagtigom:

1. Kanunay abiabiha ug irehistro ang mga bisita. Ihatag kanila ang kopya sa impormasyon sa ngalan ug katuyoan sa inyong grupo.
2. Paghatag ug kahigayonan alang sa pagdayeg ug pagsimba, pangalagad gikan sa mga Pulong sa Dios, ug sa pag-ampo alang sa mga panginahanglan.

3. Kamo mahimo nga mosugod sa pagtuon niini nga kurso sa "Mga babaye, Usa ka Bibliyanhong Panagway." Kamo tingali gusto usab nga mogamit sa pipila sa uban nga mga kurso nga gitanyag sa Harvestime International Institute.

IKAPITONG LAKANG:

Kontaka ang tanan nga mitambong sa unang panagtigom sa bisan hain sa card, tawag sa telepono, o pagbisita sa dili pa ang sunod nga miting. Kini nga batasan kinahanglan nga ampingan alang sa tanan nga mga bisita karon ug sa umaabot pa nga mga panagtigom. Awhaga sila sa pagbalik ug mahimong regular nga bahin sa inyong grupo.

PAGTUKI SA GRUPO

Ikonsiderar kini nga mga pangutana: Unsa nga matang sa mga babaye ang anaa diha sa inyong grupo? Unsa ang ilang espesyal nga mga panginahanglan? Kamo kinahanglan nga masayud niini kon kamo moalagad sa epektibo nga paagi ngadto kanila.

Kahimtang sa Kaminyoon: Unsa ang kaminyoon / pamilya nga kahimtang sa mga babaye diha sa inyong grupo? Kini importante tungod kay ang mga panginahanglan sa matag usa nagkalain-lain. Pananglitan, ang singgol nga babaye mahimong makasinati sa kamingaw, samtang ang usa ka minyo nga babaye nga adunay mga anak walay igo nga panahon nga mag-inusara. Ang usa ka babaye nga nagpadako sa mga anak nga nag-inusara adunay espesyal nga mga panginahanglan, sama sa usa ka babayeng balo o diborsyada Ang nagka lain-laing kahimtang sa kaminyoon ug pamilya nga anaa diha sa inyong grupo mao ang mosunod:

- Singgol
- Minyo nga walay mga anak
- Minyo nga adunay mga anak
- Balo nga adunay mga anak
- Balo nga walay mga anak
- Diborsyada ug wala nagminyo pag-usab, nagpadako sa mga anak nga nag-inusara
- Diborsyada ug wala nagminyo pag-usab, walay mga anak
- Diborsyada ug nagminyo pag-usab, walay mga anak
- Diborsyada ug nagminyo pag-usab, adunay mga anak

Mga Trabaho: Ang mga babaye sa lain-laing mga trabaho adunay lain-laing mga panginahanglan. Ang lain-laing mga trabaho nga mahimong nagrepresentar sa inyong grupo naglakip sa mosunod. Timan-i nga ang nagkalain-laing mga trabaho tingali nagsapaw, ie, usa ka asawa nga nagtrabaho usab sa gawas sa balay.

- Estudyante sa eskwelahan
- Mga babaye nga nalambigit sa ministeryo
- Negosyante / propesyonal nga mga trahante
- Niretiro nga mga babaye
- Mga asawa nga anaa ra sa balay
- Mga trahante

Pinuy-anan: Asa man ang inyong mga kababayan-an nagpuyo? Ang ilang palibot nagpre-sentar sa espesyal nga mga panginahanglan ug mga hagit:

- Mga ciudad
- Mga balangay
- Hilit nga mga dapit
- Kulturahon o pinansyal nga looy nga mga lugar
- Adunahan nga dapit
- Tunga-tungang klase nga dapit

Mga relasyon: Ang mga babaye nagtukod sa daghang personal nga mga relasyon. Usahay makasinati sila relasyon nga problema sa:

- Pamilya / bana / anak
- Kasosyo sa negosyo
- Simbahan / ministeryo nga kontak
- Mga higala
- Mga silingan

Edukasyon: Analisaha ang lebel sa edukasyon sa inyong grupo. Kini importante nga maka-himo sa husto nga presentasyon sa mga materyales sa pagbansay. Ang ilang lebel sa edukasyon mahimong:

- Dili edukado (walay edukasyon)
- Primarya
- Sekondarya
- Koliheyo
- Graduwado

Mga panginahanglan: Ang mga panginahanglan sa mga babaye mahimong espirituhanon, pisikal, emosyonal, o materyal. Dugang pa, sila mahimo nga nakigbisog sa espesyal nga mga problema, ie, alcoholismo o pagkaadik sa droga. Ang mosunod makatabang kaninyo sa pag-ila sa mga panginahanglan sa mga babaye:

Espirituhanon nga mga panginahanglan:

- Kaluwasan
- Pagbalaan / pagkabalaan
- Bautismo sa tubig
- Bautismo sa Espiritu Santo
- Kaayohan ug kaluwasan
- Espirituhanon nga pagkahamtong lakip na sa mga gasa sa Espiritu, mga bunga sa Espiritu, pagkahibalo sa kabubut-on sa Dios, ang pagsagubang sa sa krisis sa kinabuhi, ang pagsagubang sa tintasyon.

Emosyonal nga mga panginahanglan:

- Kahadlok
- Kamingaw
- Kawalay kadsig
- Kapait
- Kawalay pagpasaylo
- Kinaugalingong konsepto
- Kasuko
- Kasilag
- Kasal-anan
- Pangabugho

Mga panginahanglan sa pinansyal:

- Dili igo nga panalapi sa pagtagbo sa nag-unang mga panginahanglan
- Panginahanglan ug trabaho

Pisikal nga mga panginahanglan:

- Balatian
- Problema sa timbang
- Panagway nga problema

Espesyal nga mga panginahanglan: Ang espesyal nga mga problema sa inyong grupo naglakip sa mosunod:

- Panagbulag
- Paghikog nga kahilig
- Moralidad
- Aborsyon
- Druga
- Sigarilyo
- Alcoholismo
- Okulto
- Pagpihig
- Demonyohanong pagpanglupig /pagpanag-iya
- Pag-atubang sa kamatayon

Ang epektibong pagpangalagad ngadto sa mga babaye maglakip sa ministeryo ug pagtambag alang sa mga panginahanglan sa iyang mga miyembro. Ilha ang mga panginahanglan sa inyong mga kababayan-an ug pinaagi sa pagdihog sa Espiritu Santo abota sila diha sa gugma ug kalooy sa pagtagbo sa mga panginahanglan.

KINAUGALINGONG EKSAMEN

1. Kinsa ang nag-organisar sa natala diha sa Biblia sa unang grupo sa mga babaye?

---

2. Nganong importante nga adunay usa ka pahayag sa katuyoan?

---

3. Ilista ang pito ka mga lakang alang sa pagsugod sa usa ka ministeryo sa mga babaye.

(1) _____

(2) _____

(3) _____

(4) _____

(5) _____

(6) _____

(7) _____

4. Isulat ang sag-ulohong bersikulo gikan sa panumduman.

(Ang mga tubag sa eksamen gihatag sa katapusan nga kapitulo niini nga manwal.)

ALANG SA DUGANG PAGTUON

Kon kamo interesado sa pag-organisar sa usa ka ministryo sa mga babaye, kamo mahimong magsugod ingon nga sanga sa Noemi Network. Ang Noemi Network maoy katabang sa Harvestime International Network. Inyong magamit ang mosunod nga mga sumbanaan aron sa pagsugod sa usa ka lokal nga kapunungan.

ANG NGALAN

Ang ngalan nga "Noemi Network" nagpakita sa katuyoan niini nga internasyonal, interdenominasyonal nga organisasyon sa mga kababayan-an.

NOEMI...

Ang ngalan nga "Noemi" gikan sa nag-unang karakter sa basahon ni Ruth diha sa Balaang Biblia. Ang ngalan nagpasabot nga "makapahimuot," Apan, ang kinabuhi ni Noemi dili kanunay makapahimuot.

Atol sa grabe nga gutom, si Noemi, ang iyang bana, ug ang ilang duha ka mga anak nga lalaki milalin gikan sa balay sa pamilya sa Israel ngadto sa daotan nga nasud nga gitawag ug Moab. Ang duha ka mga anak nga lalaki naminyo sa mga babaye gikan sa makasasala nga mga pamilya. Sa ngadtongadto, ang mga anak nga lalaki ni Noemi ug ang iyang bana namatay. Ang binalaye nga si Orpha mipauli ngadto sa iyang kaugalingong dili diosnon nga mga paryente. Magul-anon ug mapait, si Noemi misulti sa iyang mga higala nga dili na siya tawgon nga "Noemi" apan tawgon siya nga "Mara," nga nagkahulogang "mapait." Ang iyang kinabuhi nawad-an ug kahulogan, katuyoan, ug direksyon tungod sa iyang mapait nga mga kahimtang.

Apan ang Dios sa milagrosong paagi miusab sa kinabuhi ni Noemi. Iyang gidala siya balik ngadto sa iyang yutang natawhan ug gipahiuli ang tanan nga nawala kaniya. Sa ngadto ngadto, si Noemi nakahimo sa paggiya sa iyang binalaye, si Ruth, ngadto sa balaan nga plano sa Dios.

Sa tibook kalibutan, adunay mga babaye nga nanginahanglan sa Dios sa pag-usab sa ilang mga kinabuhi. Sila masulob-on, maluya, masakitan, ug mapait, nga walay katuyoan ug direksyon alang sa pagpakabuhi. Sila nagapangita ug labaw pa kay sa pakig-ambitay sa mga kababayan-an o sa usa ka grupo sa pagtuon sa Biblia. Sila nagkinahanglan ug grupo nga mosupporta, diin pinaagi sa paggamit sa mga baruganan nga gitudlo sa Pulong sa Dios, motabang kaniila sa pagdiskobre sa ilang talagsaon nga katuyoan diha sa plano sa Dios. Ang Noemi Network nagtarget sa pagkab-ot sa "Myras" (napulo kalibotan) niini nga kalibutan, sa paggiya kanila sa espirituhanon nga pagpasig-uli sa tanan nga nawala, unya sa pagbansay, pagdasig, ug pagsangkap kanila alang sa pag-apil sa internasyonal nga espirituhanong pagpangani.

NETWORK...

Ang pulong nga "Network" nagpakita sa atong nag-unang mga estruktura sa organisasyon. Kita nga mga babaye sa daghang mga kultura, rasa, ug denominasyon gihiusa pinaagi sa atong pasalig ngadto sa usa ka piho nga katuyoan.

ATONG KATUYOAN

Kita nagtoo nga ang patukoranan sa malampuson nga Kristohanong pagkinabuhi anaa sa iba baw sa mga baruganan sa debosyon, pagpahinungod, pagdisiplina, ug direksyon. Kini mao ang katuyoan sa organisasyon nga mobangon sa internasyonal nga network sa mga babaye nga:

Deboto ... sa Pulong sa Dios aron makasabot niini sa personal, mogamit niini sa praktikal, ug moistorya niini sa epektibong paagi.

**Sa walay katapusan, Oh Jehova, ang imong pulong nahamutang sa langit
(Salmo 119: 89)**

Ang pagpadayag sa Dios diha sa iyang Pulong pinaagi sa mga tawo, mga baruganan, panagna ug mga saad. Pinaagi sa pagsabot ug praktikal nga aplikasyon, debosyon sa Pulong sa Dios mosangpot sa usa ka dedikado, disiplinado, ug dinumala nga kinabuhi sama sa gihulagway diha sa Roma 12: 1-2.

Dedikado ... sa mga paagi sa Dios, aron nga mahisama sa dagway ni Kristo, ug puno sa Balaan nga Espiritu.

Ako mohangyo kaninyo... nga mohimo sa usa ka mahukmanon nga pagpahinu ngod sa inyong mga lawas-motugyan sa tanan ninyong mga miyembro ug mga katakus-ingon nga buhing halad, balaan, hinalad, binalaan ug makapahimuot sa Dios nga mao ang inyong makatarunganon, pangatarungan, intelihente nga pag-alagad ug spirituhanon nga pagsimba. (Roma 12: 1, TAB)

Disiplinado ... diha sa plano sa Dios uban sa balaan nga katuyoan ug tumong sa tanan nga dapit sa kinabuhi ug sa pangalagad; dili mahisama sa tradisyon sa kalibutan, kondili sa balaan nga sumbanan sa Dios.

**Ayaw pagpahiuyon niining kalibutana-niini nga panahon, gipaumol sumala sa ug gipahiangay, gipabagay ngadto sa iyang sa panggawas, taphaw nga mga kinaiya. Apan magpausab, nausab sa tibook pagbag-o sa inyong hunahuna, pinaagi sa iyang bag-ong mga mithi, ug sa iyang bag-ong mga kinaiya.
(Roma 12: 2a, TAB)**

Dinumala... sa kabubut-on sa Dios ingon nga gibansay ug gipalihok nga mga mamomoo sa pag-alagad diha sa spirituhanon nga mga pag-ani sa kaumahan sa atong kalibutan.

Aron inyong masuta kon unsa ang maayo ug hinangponon ug hingpit nga kabu but-on sa Dios, bisan ang mga butang nga maayo ug madawat ug hingpit sa iyang panan-aw alang kaninyo. (Roma 12: 2b, TAB)

ATONG POSISYON

Adunay dako nga sukaranan nga mga doktrina sa Biblia nga maghiusa kanato sama sa matuod nga magtotoo, sa panig-ingnan, sa inspirasyon ug sa kamatuoran sa Biblia (Salmo 119: 89).

Adunay usa ka dako usab nga pasalig sa katuyoan, ang hagit sa dako nga sugo. (Mateo 28: 19-20). Sukaranang mga doktrina sama niini nga network, Noemi Network hiniusa sama sa gamhanan nga espirituhanong puwersa alang sa Dios.

Niining pagkutay sa relasyon, ang denominasyonal nga kompetisyon dili gitugotan. Hinonoa, ang matag babaye nagkahiusa sa katuyoan ug espiritu sa dili mokompetensya nga komunidad sa mga magtotoo.

Apan ako nag-awhag ug naghangyo kaninyo ... tungod sa ngalan sa atong Gino-ong Jesu-Kristo, nga ang tanan kaninyo anaa diha sa hingpit nga panag-uyon, ug bug-os nga kasabutan sa unsay inyong isulti, ug nga walay mga panagsumpa ki o mga paksyon o pagkabahinbahin diha kaninyo; apan nga kamo mahimo nga hingpit nga nagkahiusa sa inyong yano nga pagsabot ug sa inyong mga opinyon ug mga paghukom. (I Mga Taga Corinto 1:10, TAB)

Sa pagkaagi nga walay panagbahinbahin o panagbingkil, o kakulang sa pagpahi angay sa mga bahin sa lawas sa usag usa, apan ang mga miyembro sa tanan ma nagsama sa usa ka hiniusa nga interes sa ug pag-atiman alang sa usag usa. (I Mga Taga Corinto 12:25, TAB)

ESTRUKTURA SA ORGANISASYON

Ang Noemi Network maoy sakop sa pagpangalagad sa Harvestime International Network uban sa internasyonal nga buhatan nga nahimutang sa Amerika. Ang sakop nga kapunungan sa Noemi Network nagpadagan sa kinaugalingon sulod sa mosunod nga organisasyonal nga mga sumbanan:

Ang direktor sa lokal nga Noemi Network nga kapunungan kinahanglan:

- Natawo pag-usab ug puno sa Espiritu.
- Adunay pasalig sa organisasyonal nga katuyoan ug posisyon sa Noemi Network.
- Mohimo sa tinuig nga report sa mga punoang buhatan bahin sa mga kalihokan sa kapunungan.

Ang ubang lokal nga mga opisyal sa kapunungan mahimong maglakip sa usa ka asistant nga direktor, sekretaryo, tesorero, ug mga lider sa nagkalain-laing mga buluhaton sa ministeryo.

Ang mga kapunungan kinahanglan molakip sa Harvestime International Institute nga pagbansay nga mga materyal ngadto sa ilang mga programa. Kini wala magpasabot nga kini nga mga materyales kinahanglan nga gamiton sa tanan nga panagtigom. Ang pagbalanse magpabilin taliwala sa dinapit nga mga mamumulong ug sa uban pang mga programa ingon sa gisugo sa Balaang Espiritu. Apan tungod kay ang katuyoan sa Noemi Network mao ang pagbangon sa usa ka network sa deboto, dedikado, disiplinado, ug dinumala nga mga babaye, usa ka organisadong plano sa pagtuon ang gikinahanglan aron sa pagkab-ot niini nga tumong. Ang Harvestime International Institute naghatag sa mga materyales sa maong plano.

Ang mga kapunungan kinahanglan mohatag sa mga miyembro ug oportunidad alang sa ministeryo sa parehong lokal ug internasyonal. Ang Noemi Network dili lamang usa ka laing Kristohanong pakig-ambitay sa mga babaye o usa ka rutina sa pagtuon sa Biblia. Ang atong piho nga katuyoan mao ang paggiya sa mga babaye sa kabubut-on sa Dios sumala sa pagbansay ug pagpalihok sa mga mamomoo nga makahimo sa pag-alagad sa espirituhanon nga pag-ani sa kaumahan sa kalibutan.

Ang mga panagtigom kinahanglan nakatutok sa internasyonal nga pag-ebanghelyo:

-Ang pag-ampo kinahanglan nga ihalad alang sa piho nga mga nasud ug ang pagtagad sa mga miyembro sa kanunay nakatutok sa mga panginahanglan alang sa mga mamomoo sa mga kaumahan sa kalibutan.

-Ang mga report kinahanglan nga ihatag sa nagkalain-laing mga lokal ug internasyonal nga mga pagministeryo diin ang kapunungan nakaapil.

-Bisan kon ang panagtigom nagpakita sa bisita nga mamumulong, o usa ka pelikula, o sa usa ka leksyon gikan sa Harvestime International Institute mga materyales, kinahanglan kanunay kini makaamot sa pipila ka paagi ngadto sa gipahayag nga mga katuyoan sa Noemi Network.

Ang lokal nga kapunungan kinahanglan mohatag ug oportunidad alang sa Kasulatan hong nga batasan sa tigulang nga mga babaye nga naggiya sa mga batan-on nga mga babaye: Kining networking nga relasyon kinahanglan nga matuman ang tumong nga gilista diha sa Tito 2: 3-5.

Ang networking nga mga relasyon kinahanglan idasig: Awhaga ang usa ka networking nga relasyon sa inyong mga sakop sa taliwala sa gikatakda nga mga panagtigom. Kini mahimong maglakip sa mga oportunidad alang sa pagministeryo, pag-ampo, pagtuon, ug pakig-ambitay sa personal, ug suod nga basihan.

KAPITULO 15

ANG TANANG MGA BABAYE SA BIBLIA

MGA TUMONG:

Sa pagkahuman niini nga kapitulo kamo makahimo sa:

- Pagpadayon sa inyong kaugalingong pagtuon sa "*Mga Babayae: Usa ka Bibliyanhong Panagway*"

SAG-ULOHONG BERSIKULO:

Karon kining tanang mga butanga nahitabo kanila ingon nga panag-ingnan; ug sila nahisulat alang sa atong tambag ... (I Mga Taga Corinto 10:11)

PASIUNA

Niini nga kurso, kamo nagtuon sa papel sa mga babaye gikan sa paglalang hangtud sa pana hon sa Simbahan. Ang tumong mao ang Bibliyanhong papel sa mga babaye kay sa kasaysa yan sa kinabuhi nga pagtuon sa mga babaye. Ang katuyoan niini mao ang pagtabang kaninyo sa pagdiskobre sa inyong dapit sa Lawas ni Kristo.

Adunay daghan pa nga makat-onan bahin sa inyong tahas isip usa ka babaye pinaagi sa kasay sayan sa kinabuhi nga pagtuon sa Bibliyanhong mga babaye. Aron makahimo sa inyong per sonal nga pagtuon sa mga babaye sa Biblia, kini nga kapitulo naghatag sa ngalan ug pakisay ran alang sa matag babaye nga gihisgotan sa Biblia. Kami nag-awhag kaninyo sa pagpadayon sa inyong pagtuon pinaagi sa pagbuhat sa kasaysayan sa kinabuhi nga pagtuon sa mga kinabu hi niini nga mga babaye.

KASAYSAYAN SA KINABUHI NGA PAGTUON

Ang biyograpiya usa ka istorya sa kinabuhi sa tawo. Ang kasaysayan sa kinabuhi nga paagi sa pagtuon sa Biblia nagtutok sa mga kinabuhi sa mga personalidad sa Biblia. Pinaagi sa pag tuon sa kinabuhi sa mga karakter sa Biblia kamo makakat-on gikan sa ilang mga kasinatian. Ang Biblia nag-ingon:

Karon kining tanang mga butanga nahitabo kanila ingon nga panig-ingnan; ug sila nahisulat alang sa atong tambag. (I Mga Taga Corinto 10:11)

Ang mga panghitabo nga nahitabo diha sa mga kinabuhi sa mga personalidad sa Biblia natala pinaagi sa inspirasyon sa Balaan nga Espiritu alang sa inyong kaayohan. Ang ilang mga kasi natian makatudlo kaninyo sa dako nga espirituhanong mga leksyon. Pinaagi sa pag-obsarbar sa ilang mga kapakyasan kamo makakat-on sa espirituhanon nga mga sayop nga angay lika yan. Pinaagi sa pag-obsarbar sa ilang mga kalampusan kamo makapalambo ug positibo nga espirituhanong mga kinaiya diha sa inyong kaugalingon nga kinabuhi.

Ania ang pagbuhat sa kasaysayan sa kinabuhi nga pagtuon:

UNANG LAKANG: PAGPILI UG BABAYE NGA TUN-AN.

Kamo mopili sa babaye nga adunay espesyal nga interes sa inyo. Kamo mahimo nga mopili ug usa nga gikan sa listahan sa Hebreohanon 11, Mga Taga Galacia 3: 7 o Lucas 4:27.

IKADUHANG LAKANG: PAGTAPOK SA IMPORMASYON.

Tapoka ang tanang mga impormasyon sa Biblia bahin niini nga babaye. Kon kamo adunay mga libro sa pagtuon sa Biblia, gamita kini sa pagpangita sa impormasyon sa tawo nga inyong tun-an. Pananglitan, kon kamo adunay konkordans inyong tan-awon ang ngalan sa babaye, ug pangitaa ang listahan sa tanan nga mga paghisgot kaniya diha sa Biblia.

Kon kamo walay konkordans, nan tigoma ang tanan nga mga pakisayran direkta gikan sa Biblia. Kadaghanan sa mga pakisayran mahitungod sa gipili nga personalidad sa Biblia ma kaplagan sa sulod sa usa ka libro o sa usa ka serye sa sunod-sunod nga mga basahon sa Biblia. Kamo makahimo usab sa paggamit sa listahan diha sa seksyon sa "Alang sa Dugang Pagtuon" niini nga kapitulo. Ilista ang tanan nga mga reperensiya sa Biblia bahin sa babaye nga inyong tun-an, dayon basaha ang matag tudling ug tun-i kini.

IKATULONG LAKANG: ANALISA ANG IMPORMASYON.

Ang mosunod nga listahan nagpaila sa pipila ka mga impormasyon nga inyong matapok alang sa kasaysayan sa kinabuhi nga pagtuon. Ang Biblia tingali dili mohatag sa impormasyon sa tanan niini nga mga butang sa matag biyograpiya, apan paningkamoti nga ilakip ang tanan nga mga butang nga natala bahin sa babaye nga inyong tun-an.

Gamita ang porma nga gihatag niini nga kapitulo sa pagrekord ug pag-analisar sa mga impormasyon nga inyong napundok. Ang biyograpikanhong impormasyon nga inyong tigomon naglakip sa:

- Ngalan ug ang kahulogan sa ngalan.
- Mga paryente: Mga ginikanan, mga igsoong lalaki ug mga igsoong mga babaye, mga katigulangan, mga anak.
- Kapanganakan: Lokasyon, kamahinungdanon sa pagkatawo, talagsaon nga mga panghitabo sa palibot sa pagkatawo.
- Pagkabata ug sayo nga pagbansay.
- Heyograpikanhong kahimtang: Hain ang sugilanon sa kinabuhi niini nga babaye nahitabo?
- Mga higala ug mga kauban, personal nga mga relasyon.
- Trabaho o bokasyon:
  - Unsay posisyon o katungdanan niini nga babaye nga gihuptan? Giunsa niya pagpakabuhi?
- Pisikal nga paghulagway.
- Positibong mga kinaiya.
- Negatibong mga kinaiya.

- Mahinungdanong mga panghitabo:
  - Unang panagtagbo sa Dios
  - Pagkakabig
  - Tawag sa pag-alagad
- Pinakadakong krisis o pagliso nga punto sa kinabuhi sa babaye: Pananglitan, si Ruth sa dihang mipili siya sa pagsunod kang Noemi.
- Kamatayon: Kanus-a, dis-a, talagsaon nga mga kahimtang

IKAUPAT NGA LAKANG: IPADAPAT ANG INYONG NAKAT-ONAN.

Paghimo ug personal nga aplikasyon gikan sa kinabuhi sa babaye nga inyong gitun-an. Pa nanglitan: Unsa ang iyang positibo nga mga kinaiya? Hangyoa ang Dios sa pagtabang kanin yo sa pagpalambo kanila sa inyong kaugalingon nga kinabuhi. Unsay iyang negatibo nga mga kinaiya? Nakita niyo ba ang bisan unsa niini diha sa inyong kaugalingon nga kinabuhi? Hangyoa ang Dios sa pagtabang kaninyo sa pagbuntog kanila.

Pagsulat ug hugpong sa mga pulong nga nagtingob sa mga labing dako nga kamatuoran nga inyong nakat-onan mahitungod sa babaye. Pananglitan, usa ka pahayag mahitungod sa kina buhi ni Eva mahimong "Ang pagkamasinupakon kanunay adunay silot."

KATAPUSANG HAGIT

Uban niining katapusan nga hagit, kamo motapos sa inyong pagtuon sa "Mga Babaye: Usa ka Bibliyanhong Panagway." kami naglaum nga kamo nalingaw sa pagdiskobre kon unsa ang gii ngon sa Dios bahin kaninyo diha sa iyang Pulong. Ang atong pag-ampo mao nga kamo moga mit sa kahibalo nga naangkon pinaagi sa pagtuon niini sa pagsulod sa inyong espesyal nga dapit sa ministryo sa Lawas ni Kristo. Kita usab nanghinaut nga inyong gamiton kini nga manwal sa pagpakigkomunikar unsa ang inyong nakat-onan ngadto sa ubang mga babaye nga mahimong nangita sa ilang kaugalingon pagkatawo diha kang Ginoong Jesu-Kristo.

Karon ... Gamita ang mosunod nga porma ug mga pakisayran diha sa seksyon sa "Alang sa Dugang Pagtuon" nga seksyon sa pagpadayon sa inyong pagtuon.

BIYOGRAPIKANGHONG PAGTUON SA BIBLIA

Unang Lakang: Pagpili sa tawo nga tun-an.

Ikaduhang Lakang: Pagtapok sa impormasyon.

Ilista ang mga pakisayran sa Biblia diin narekord ang kinabuhi niini nga taawo:

Ikatulong Lakang: Analisisa ang impormasyon.

Ngalan ug kahulogan sa ngalan:

Mga Paryente: Ang mga ginikanan, mga igsoong lalaki ug mga igsoong mga babaye, mga katigulangan, mga anak:

Pagkatawo: Lokasyon, kamahinungdanon sa pagkatawo, talagsaon nga mga panghi tabo sa palibot sa pagkatawo:

Pagkabata ug sa sayo nga pagbansay:

-Heyograpikanhong kahimtang: Hain ang sugilanon sa kinabuhi niini nga babaye nahitabo?

-Mga higala ug mga kauban, personal nga mga relasyon.

-Trabaho o bokasyon:

-Unsay posisyon o katungdanan niini nga babaye nga gihuptan? Giunsa niya pagpakabuhi?

-Pisikal nga paghulagway.

-Positibong mga kinaiya.

-Negatibong mga kinaiya.

-Mahinungdanong mga panghitabo:

- Unang panagtagbo sa Dios

-Pagkakabig

-Tawag sa pag-alagad

-Pinakadakong krisis o pagliso nga punto sa kinabuhi sa babaye:
Pananglitan, si Ruth sa dihang mipili siya sa pagsunod kang Noemi.

-Kamatayon: Kanus-a, dis-a, talagsaon nga mga kahimtang

ALANG SA DUGANG PAGTUON

TANANG MGA BABAYE SA BIBLIA

Diin adunay labaw pa kay sa usa ka babaye sa mao ra gihapon nga ngalan, ang lain-laing mga babaye gipakita sa mga numero, ie, si Miriam 1, si Miriam 2, ug uban pa.

Abi (Abia)	II Mga Hari 18: 2; I Mga Cronicas 2:24
Abigail 1	I Samuel 25: 3-42; 27: 3; 30: 5; II Samuel 2: 2; 3: 3; I Mga Cronicas 3: 1
Abigail 2	II Samuel 17:25; I Mga Cronicas 2: 16, 17
Abihail 1	I Cronicas 2:29
Abihail 2	II Cronicas 11:18
Abisag	I Hari 1: 3, 15; 2: 17, 21, 22,
Abital	II Samuel 3: 4; I Mga Cronicas 3: 3
Axa	Josue 15:16, 17; Maghuhukom 1:12; I Mga Cronicas 2:49
Ada 1	Genesis 4: 19, 20, 23
Ada 2	Genesis 36: 2
Agar	Galacia 4: 24, 25
Ahinoam 1	I Samuel 14:50
Ahinoam 2	I Samuel 25:43; 27: 3; 30: 5; II Samuel 2: 2; 3: 2; I Mga Cronicas 3: 1
Ablai	I Cronicas 2:31
Ahola	Ezequiel 23: 4, 5, 36, 44
Aholibama	Genesis 36: 2, 5, 14, 18, 25
Anna	Lucas 2: 36-38
Ana	Genesis 36: 2
Apia	Filemon 1: 2

Asenath	Genesis 41:45, 50; 46:20
Atara	1 Cronicas 2:26
Atalia	II Mga Hari 8:26; 11: 1-3; 13-20; II Mga Cronicas 22: 2,10-12; 23: 12,13,21; 24: 7
Azuba 1	1 Cronicas 2:18, 19
Azuba 2	1 Hari 22:42; II Mga Cronicas 20:31
Baara	1 Cronicas 8: 8
Basemat 1	Genesis 26:34
Basemat 2	Genesis 36:34
Basemath,	1 Hari 4:15
Bath-sheba	II Samuel 11: 3, 12:24; I Mga Hari 1: 11, 15, 16, 28, 31; 2: 13, 18, 19; I Mga Cronicas 3: 5
Bathshua	1 Cronicas 3: 5
Bernice	Buhat 25:13, 23; 26:30
Bilha	Genesis 29:29; 30: 3-7; 35: 22, 25; 37: 2; 46:25; I Mga Cronicas 7:13
Bethia	1 Cronicas 4:18
Chloe	I Mga Taga Corinto 1:11
Claudia	II Timoteo 4:21
Cozbi	Numeros 25:15, 18
Damaris	Buhat 17:34
Debora 1	Genesis 35: 8
Debora 2	Maghuhukom 4: 4, 5, 9, 10, 14; 5: 1, 7, 12, 15
Dalila	Maghuhukom 16: 4,6,10,12,13,18
Dina	Genesis 30:21; 34: 1, 3, 5, 13, 25, 26; 46:15

Dorcas (Tabitha)	Buhat 9: 36, 39
Drusila	Buhat 24:24
Egla	II Samuel 3: 5; I Mga Cronicas 3: 3
Elisabeth	Lucas 1: 5, 7,13,24,36,40,41,57
Elisheba	Exodus 6:23
Epha	1 Cronicas 2:46
Ephrata	1 Cronicas 2:50; 4: 4
Ephrata	1 Cronicas 2:19
Ester	Libro ni Ester
Eunice	II Timoteo 1: 5
Euodia	Filemon 4: 2
Eva	Genesis 3:20; 4: 1; II Mga Taga Corinto 11: 3; 1 Timoteo 2:13
Gomer	Oseas 1: 3
Hadassa (Ester)	Libro ni Ester
Hagar	Genesis 16: 1,3,4,8,15,16; 21: 9,14,17; 25:12
Hagit	II Samuel 3: 4; I Mga Hari 1: 5; II Mga Hari 2:13; I Cronicas 3: 2
Molechet	1 Cronicas 7:18
Hamutal	II Mga Hari 23:31; 24:18; Jeremias 52: 1
Ana	1 Samuel 1: 2-22; 2: 1, 21
Haslelponi	1 Cronicas 4: 3
Helea	1 Cronicas 4: 5,7
Hepsiba	II Mga Hari 21: 1

Herodias	Mateo 14: 3, 6; Marcos 6:17, 19,22; Lucas 3:19
Hodes	1 Cronicas 8: 9
Odias	1 Cronicas 4:19
Holga	Numeros 26:33, 27: 1; 36:11, Josue 17:13
Hulda	II Mga Hari 22:14; II Mga Cronicas 34:22
Husim	1 Cronicas 8: 8,11
Inahan ni Ichabod	1Samuel 4: 19-22
Isca	Genesis 11:29
Jael	Maghuhukom 4: 17, 18, 21, 22; 5: 6; 24
Jecolia	II Mga Hari 15: 2; II Mga Cronicas 26: 3
Idida	II Mga Hari 22: 1
Joadan	II Mga Hari 14: 2; II Mga Cronicas 25: 1
Josaba	II Mga Hari 11: 2
Jehudijah	1 Cronicas 4:18
Jemima	Job 42:14
Anak nga babaye ni Jephthath	Maghuhukom 11: 34, 35, 40
Jeriot	1Cronicas 2:18
Jerusha	II Mga Hari 15:33; II Mga Cronicas 27: 1
Jezabel 1	I I Mga Hari 16:31; 18: 4,13,19; 19:12; 21: 5-25; II Mga Hari 9: 7,10,22,30,36,37
Jezabel 2	Pinadayag 2:20
Joanna	Lucas 8: 3; 24:10
Jokebed	Exodo 6:20; Numeros 26:59

Juda	Jeremias 3: 7,8,10
Judith	Genesis 26:34
Julia	Roma 16:15
Keren-happuch	Job 42:14
Cetura	Genesis 25: 1.4; I Mga Cronicas 1: 32,33
Cesia	Job 42:14
Lea	Genesis 29: 16-32; 30: 9-20; 31: 4,14,33; 33: 1,2,7; 34: 1; 35: 23,26; 46: 15,18; 49:31; Ruth 4:11
Lois	II Timoteo 1: 5
Loruhama	Oseas 1: 6, 8
Asawa ni Lot	Genesis 19:26; Lucas 17:32
Lydia	Buhat 16: 14, 20
Maacha 1	Genesis 22:24
Maacha 2	II Samuel 3: 3; I Mga Cronicas 3: 2
Maacha 3	I Mga Hari 15: 2; II Mga Cronicas 11: 20-22
Maacha 4	I Mga Hari 15: 10,13; II Mga Cronicas 15:16
Maacha 5	1 Cronicas 2:48
Maacha 6	1 Cronicas 7: 15,16
Maacha 7	1 Cronicas 8:29; 9:35
Mahala	1 Cronicas 7:18
Mahalat	1 Genesis 28: 9
Mahalat 2	II Cronicas 11:18
Mala	Numeros 26:33; 27: 1; 36:11; Josue 17: 3

Asawa ni Manoa	Maghuhukom ni Manoa 13: 2-23
Mara	Ruth 1:20
Marta	Lucas 10: 38, 40, 41; Juan 11: 1, 5,9,20,24,30,39
Maria Inahan ni Jesus	Mateo 1: 16, 18, 20; 2:11; 13:55; Marcos 6: 3; Lucas 1: 27-56; 2: 5, 16, 19, 34; Buhat 1:14
Maria Magdalena (2)	Mateo 27: 56, 61; 28: 1; Marcos 15: 40, 47; 16: 1.9; Lucas 8: 2; Juan 19:25; 20: 1,11,16,18
Maria sa Betania (3)	Marcos 14: 3-9; Lucas 10:39; 42; Juan 11: 1-45; 12: 3
Maria 4	Mateo 27:56, 61; 28: 1; Marcos 15: 40,47; 16: 1; Lucas 24:10; Juan 19:25
Maria 5	Buhat 12:12
Maria 6	Roma 16: 6
Matred	Genesis 36:39; I Mga Cronicas 1:50
Mehetabel	Genesis 36:39; I Mga Cronicas 1:50
Mesalemeth	II Mga Hari 21:19
Micheas	II Mga Cronicas 13: 2
Michal	1 Samuel 14:49; II Samuel 3: 13, 14; 6: 16, 20, 21, 23; I Mga Cronicas 15:29
Milca 1	Genesis 11:29; 22: 20, 23, 24; 15; 24; 47
Milca 2	Numeros 26:33; 27: 1; 36:11; Josue 17: 3
Miriam 1	Exodo 15:20; 21; Numeros 12: 1, 4, 5, 10, 15; 20:1; 1 Deuteronomio 24: 9; I Mga Cronicas 6: 3; Miqueas 6: 4
Miriam 2	1 Cronicas 4:17
Naama 1	Genesis 4:22
Naama 2	1 Hari 14:21; 31; II Mga Cronicas 12:13

Naara	1 Cronicas 4: 5,6
Noemi	Libro ni Ruth
Neusta	II Mga Hari 24: 8
Noadias	Nehemias 6:14
Noe	Numeros 26:33; 27: 1; 36:11; Josue 17: 3
Orpha	Ruth 1: 4, 14
Penninah	1 Samuel 1: 2,4,
Persida	Roma 16:12
Panuel	Lucas 2:36
Phoebe	Roma 16: 1,2
Asawa ni Pilato	Mateo 27:19
Asawa ni Potipar	Genesis 39: 7,8,9,12,19
Priscila (Prisca)	Buhat 18: 2, 18, 26; Roma 16: 3; I Mga Taga Corinto 16:19; II Timoteo 4:19
Pua	Exodus 1:15
Rayna sa Sheeba	1 Hari 10: 1, 4, 10, 13; II Mga Cronicas 9: 1, 3, 9, 12; Mateo 12:42; Lucas 11:31
Raquel	Genesis 29: 16-31; 30: 1-25; 31: 4-34; 33: 1,2,7; 35: 16-25; 46: 19-25; Ruth 4:11; I Samuel 10: 2; Jeremias 31:15; Mateo 2:18
Rahab 1	Josue 2: 1, 3, 6, 17, 23, 25; Hebreohanon 11:31; Santiago 2:25
Rahab 2	Mateo 1: 5
Rebeca	Genesis 22:23; 24; 25; 26; 27; 28; 29:12; 35: 8; 49:31; Taga-Roma 9:10
Reuma	Genesis 22:24
Rhoda	Buhat 12:13
Rizpa	II Samuel 3:17; 21: 8, 10, 11

Ruth	Libro ni Ruth
Salome	Mateo 20:20; 27:56; Marcos 16: 1-8
Samarianhon nga Babaye	Juan 4: 7-42
Safira	Buhat 5: 1
Sara 1	1 Genesis 11; 12; 16-18; 20; 21; 23-25; 49:31; Isaias 51:2; Roma 4:19; 9: 9; Hebreohanon 11:11; I Pedro 3: 6
Sara 2	Genesis 46:17; Numeros 26:45; I Mga Cronicas 7:30
Selomit 1	Levitico 24:11
Selomit 2	1 Cronicas 3:19
Selomit 3	II Cronicas 11: 2
Seera	1 Cronicas 7:24
Shimeath	II Mga Hari 12:21; II Mga Cronicas 24:25
Simrit	II Cronicas 24:26
Sipra	Exodus 1:15
Somer	II Mga Hari 12:21; II Mga Cronicas 24:25
Sunamitanhon	II Mga Hari 4: 8-37; 8: 1-6
Suzana	Lucas 8: 3
Sintique	Filipos 4: 2
Taga Sirofenicia Babaye	Mateo 15: 21-28; Marcos 7: 24-30
Tabita (Dorcas)	Buhat 9: 36, 39
Thaphnes	1 Hari 11: 19, 20
Tamar 1	Genesis 38: 6, 11, 13, 24; Ruth 4:12; I Mga Cronicas 2: 4

Tamar 2	II Samuel 13: 1-32; I Mga Cronicas 3: 9
Tamar 3	II Samuel 14:27
Thaphat	1 Hari 4:11
Thamar	Mateo 1: 3
Timna	Genesis 36:12
Tirsa	Numeros 26:33; 27: 1; 36:11; Josue 17: 3
Trifesa	Roma 16:12
Trifosa	Roma 16:12
Vasti	Ester 1: 9, 11, 2, 15-17, 19; 2: 1,4,17
Takus nga babaye	Proverbio 31: 10-31
Balo sa Sarepta	1 Hari 17: 8-24; Lucas 4: 25,26
Babaye sa Endor	1 Samuel 28: 7-25
Babayeng bayani sa Tebes	Maghuhukom 9:53
Zebuda	II Mga Hari 23:36
Zeres	Ester 5:10; 14; 6:13
Serva	1 Hari 11:26
Sarvia	1 Samuel 26: 6; II Samuel 2: 13,18; 3:39; 8:16; 14: 1; 16: 9-23; I Mga Hari 1: 7; 2: 5,22; 1 Cronicas 2:16; 11: 6,39; 18: 12,15; 26: 28; 27: 24
Sibia	II Mga Hari L2: 1; II Mga Cronicas 24: 1
Zilla	Genesis 4: 19, 22, 23
Zilpa	Genesis 29:24; 30: 9, 10; 35:26; 37: 2; 46:18
Zipora	Exodo 2:21; 4:25; 18: 2

5. Kon may mosipyat sa bisan unsa niining mga pangutanaha, ribyuha sila sa Kapitulo 3.

a.	S	j.	S
b.	S	k.	S
c.	S	l.	V
d.	S	m.	V
e.	V	n.	S
f.	S	o.	S
g.	S	p.	V
h.	V	q.	V
i.	S	r.	V

KAPITULO 4:

1. 3,1,2,6,5,4
2. Itandi ang inyong listahan sa mga katuyoan nga gilista sa Kapitulo 4.
3. Ang mga hitabo sa libro ni Ruth nahitabo atol sa panahon sa mga Maghuhukom.
4. Moab ug Betlehem.
5. Ang tagsulat wala mahibaloi.
6. Ug si Ruth miingon: ayaw ako paghangyoa aron sa pagbiya kanimo, ug sa pagbalik gikan sa pagsunod kanimo; kay bisan asa ikaw moadto ako moadto; ug bisan asa ikaw mopuyo, adto ako mopuyo; ang imong katawhan mamahimo nga akong katawhan, ug ang imong Dios mamahimo nga akong Dios;

Asa ikaw mamatay, adto ako magpakamatay, ug didto ako igalubong; si Jehova maga himo sa ingon niana kanako, ug labaw pa usab, kong may laing butang gawas sa kama tayon nga magapabulag kanimo ug kanako. (Ruth 1: 16-17)

7. a. T   b. F   c. F   d. F   e. F   f. T

KAPITULO 5:

1. Kay kong ikaw magahilum niining panahona, busa ang kagawasan ug kaluwasan makita sa mga Judio gikan sa laing dapit; apan ikaw ug ang balay sa imong amahan mangahanaw: ug kinsay nahibalo kong ikaw miabot sa ginghrian alang sa panahon nga ingon niini? (Ester 4:14)
2. I-tsek ang inyong tubag pinaagi sa pagbasa sa mga katuyoan nga gilista sa Kapitulo 5.
3. 4,1,2,3

4. Ang tagsulat wala mahibaloi.
5. Sa palasyo sa Susan.

KAPITULO 6

1. Bisan hain sa dili o pagbuhat sa kabubut-on sa Amahan.
2. Kay bisan kinsa nga magabuhat sa kabubut-on sa akong Amahan nga anaa sa langit, mao ang akong igsoon nga lalaki ug igsoong babaye ug inahan. (Mateo 12:50)
3. 3,7,1,6,5,4,2

KAPITULO 7:

1. Ug may uban pa usab nga daghang mga butang nga gibuhat ni Jesus, nga kon isulat ang tagsatagsa, sa akong paghunahuna, ang kalibutan dili igo nga kasudlan sa tanang basahon nga kinahanglan unta nga sulaton. (Juan 21:25)
2. Ang nawala nga sinsilyo Lucas 15: 8-10
 Ang malahutayong babayeng balo Lucas 18: 1-8
 Ang napulo ka mga birhen Mateo 25: 1-13
 Babaye nga may levadura Mateo 13:33
3. Ugangang babaye ni Pedro Mateo 8: 1-15
 Babaye nga gitalinug-an Mateo 9: 20-22
 Ang anak nga babaye sa babayeng Canaanhon Mateo 15: 21-28
 Natikoko nga babaye Lucas 13: 11-13
 Ang anak nga babaye ni Jairo Mateo 9: 18-19
 Ang anak nga lalaki sa babayeng balo sa Nain Lucas 7: 11-15
 Igsoon nga lalaki ni Maria ug Marta Juan 11: 1-44

KAPITULO 8:

1. Ug sa akong mga ulipon nga lalaki, ug sa akong mga ulipong babaye ibubo ko niadtong mga adlaw ang akong Espiritu; ug managpanagna sila. (Buhat 2:18)
2. I-tsek ang inyong mga tubag pinaagi sa pagbasa sa ubos nga mga ulohan niini nga kapitulo. Kining ubos nga mga ulohan naglista sa matag ministeryo diin ang mga babaye sa Mga Buhat miapil.
3. a. F   b. F   c. F   d. F

KAPITULO 9:

1. Busa sila nga nagkatibulaag nanagpanglangyaw nga nanagwali sa Pulong. (Buhat 8:4)
2. 2,4,5,3,1

KAPITULO 10:

1. Walay Judio ni Gresyanhon, walay ulipon ni dili ulipon, walay lalaki o babaye; kay kamong tanan usa diha kang Kristo Jesus. (Galacia 3:28)
2. a. T   b. F   c. F   d. T
e. T   f. F   g. F   h. T

KAPITULO 11:

1. Magpinasakupay kamo ang usa ug usa diha sa kahadlok sa Dios. (Efeso 5:21)
2. Aron nga kamo makaalagad sa Ginoo nga walay kaulangan.
3. a. F   b. T   c. F   d. T
e. T   f. F   g. T   h. B
4. Ang babaye kinahanglan nga magmaligdong sa ilang sininaan, ug kinahanglan nga siya mohatag ug gibug-aton sa espirituhanon nga kalamboan labaw pa kay sa pang gawas nga panagway.

KAPITULO 12:

1. Alang sa paghingpit sa mga balaan, alang sa buhat sa ministerio, alang sa paglig-on sa lawas ni Kristo. (Efeso 4:12)
2. Tan-awa ang Mga Taga-Efeso 4:12
Paghingpit sa mga balaan.
Buhat sa ministeryo.
Paglig-on sa lawas ni Kristo.
3. Kita mahimong:
Hiniusa diha sa pagtoo.
Mopalambo sa atong kahibalo ni Kristo.
Mopalambo diha sa kahingpitan, uban kang Kristo ingon nga atong modelo.
Lig-on, dili malingla sa bakak nga mga doktrina.
Hamtong sa espirituwal diha kang Kristo.
Tan-awa ang Mga Taga-Efeso 4: 12-15.

KAPITULO 13:

1. Basaha ang ubos nga mga ulohan sa Kapitulo 13. Kamo makalista sa bisan unsa niini nga mga kadunganan.
2. Ang Ginoo nagahatag sa pulong ug gahum; ang mga babaye nga nagdala ug nagman tala sa mga balita maoy usa ka dakung panon. (Salmo 68:11, TAB)

3. a. T   b. T   c. F   d. F   e. F

KAPITULO 14:

1. Miriam.
2. Ang grupo nagkinahanglan sa katuyoan alang sa paglungtad sama sa mga tawo nga kinahanglan ug katuyoan alang sa pagpakabuhi. Ang katuyoan motubag sa pangutana, "Nganong kita naglungtad? Unsay atong gusto nga tumanon?"
3. Una: Pag-ampo.
Ikaduha: Tawga sa hiniusa ang grupo sa mga babaye aron sa pagtabang sa organisasyon.

Ikatulo: Palig-ona ang katuyoan sa grupo.
Ikaupat: Ipahimutang ang organisasyonal nga estruktura.
Ikalima: Ipahimutang ang petsa, oras, ug dapit alang sa unang panagtigom.
Ikaunom: Imantala ang panagtigom.
Ikapito: Kontak ang tanan nga motambong sa unang panagtigom.
4. ... si Miriam, ang manalagna nga babaye, nga igsoon ni Aaron, mikuha ug usa ka gagmay nga tambol sa iyang kamot; ug ang tanang mga babaye mingsunod kaniya nga may magagmay nga mga tambol ug inubanan sa mga paagsayaw. Ug si Miriam mitubag kanila, pag-awit kamo kang Jehova, kay siya midaug nga mahimayaon. (Exodo 15: 20-21)

KAPITULO 15

Walay kinaugalingon nga eksamen alang niini nga kapitulo.